TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

YIL 42 • SAYI 170 • KASIM 2014

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Konu: Eğitimde Bilişimin Kullanımı

Önce Donanım mı?

içerik?
yazılım?

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

YIL 42 • SAYI 170 KASIM 2014

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU
Turhan Menteş, İ. İlker Tabak, Lütfi Varoğlu, Levent Berkman, Koray Özer, Erdem Erkul, Ersin Taşçı, İzzet Gökhan Özbilgin, Levent Karadağ, Melih Akyılmaz, Coşkun Dolanbay

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA
Turhan Menteş Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ
Koray Özer

→ YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Aslıhan Bozkurt

→ EDİTÖRLER
Fatma Ağaç Haber, **İ. İlker Tabak** Genel, **Selçuk Özdemir** Eğitim, **Talat Postacı** KOBİ, **Mesut Orta** Kamu BİB, **Erdem Erkul** E-Devlet, **İzzet Gökhan Özbilgin** Güvenlik, **Nihal Sandıkçı** Müzik, **Arzu Kılıç**.

→ YAZI KURULU
Atilla Yardımcı, Coşkun Dolanbay, Levent Karadağ, Makbule Çubuk, Nezih Kuleyin, Serdar Gunizi, Veysi İşler, Serdar Biroğul, Ersin Taşçı, Ayfer Niğdelioğlu, Ebru Altunok.

→ GÖRSEL TASARIM
Mehmet Pektaş

BİLİŞİM DERGİSİ'NDE YAYINLANAN YAZILARDAN YAZARLARI SORUMLUDUR. YAYINLANAN YAZILAR KAYNAK GÖSTERİLMEKSİZİN BAŞKA BİR YERDE YAYINLANAMAZ.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ
Ceyhun Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No:4/17 Balgat/ANKARA
Tel: +90 (312) 473 8215 (pbx) Faks: +90 (312) 473 8216
e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

İÇİNDEKİLER

08 __ Türkiye "bilişim" sektörünün kalbi, Kasım'da yine Ankara'da atacak
10 __ TİB'in internet sitesi kapatma ve trafik bilgilerinin toplama yetkisi iptal edildi
12 __ Biyometrik kimlikler Aralık'ta dağıtılacak
14 __ Siyasette yeni dönem: Elektronik parti kuruluyor
18 __ 14. Bilişim Zirvesi yapıldı
20 __ 3. Ulusal Açık Erişim Çalıştayı, Ankara'da toplandı
26 __ Kamu bilgi işlemciler, "Sayısal Gündem 2020" gündemiyle buluştu
32 __ Türkiye Uzay Ajansı kuruluyor
10 __ Endüstriden haberler- Ev ofisin püf noktaları - Eylem Cülcüloğlu
40 __ Simge - Gelecek şekillenirken - İlker Tabak
42 __ "Bedava internet", sayısal uçurum kapanır mı?- Fatma Ağaç

Dosya: Eğitimde BT kullanımı

50 __ Okul, öğretmen ve kitaplar kadar teknoloji de eğitimde vazgeçilmez olabildi mi? - Aslıhan Bozkurt
56 __ Bilgisayarlar, öğrenme biçimini değiştiriyor mu?
58 __ ODTÜ BÖTE Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kürşat Çağıltay: Türkiye'de eğitimde teknoloji kullanımı, yapılan büyük çaplı yatırımlara rağmen çok kısıtlı kalıyor
68 __ Anadolu Üniversitesi, BÖTE Bölümü Doç. Dr. Yurdakul: Teknolojinin amaç olarak kullanımdan çok araç olarak kullanımına odaklanılmalı
74 __ Hacettepe Tıp Eğitimi ve Bilişimi'nden Sezer: Çalışmalar, teknoloji-pedagoji bağlamında ele alındığında yalnızca donanım sağlama projesi olmaktan bir ölçüde sıyrılabilir
80 __ Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri Derneği Başkanı Burcu Yılmaz: BT'nin bir araç, asıl yatırımın ve bu araçları kullanacak kişilerin öğretmenler olduğunu asla unutmamalıyız

88 __ Ufkun Ötesi -Ar-Ge iklimi -Nezih Kuleyin
90 __ İnternet kullananlara vergi alacak ilk ülke, Macaristan
92 __ Türkiye'nin siber güvenlikte en zayıf halkaları ortaya konuldu
94 __ Twitter'la para da gönderilebilecek
95 __ Sadece kadınların üye olduğu ağ
96 __ e-İhracat seferberliği başlıyor
100 __ Boğaziçi'nde Yönetim Bilişim Sistemleri Kongresi
102 __ Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı 7. kez düzenlendi
104 __ Mikroelektronik Sanal Mükemmeliyet Laboratuarı kuruluyor
106 __ Türkiye'nin ilk yerli üretim 4G'li telefonu satışta
108 __ Görgül bir araştırma (2) - Halit Çağdaş
116 __ Söyleşi - Çiğdem Ülker'le Eleştiri/Eleştirmen Üzerine - Koray Özer
122 __ Bilimkurgu Öykü Yarışması birincisi : Suçların en büyüğü - Murat Mıhçıoğlu

Koray Özer
koray.ozer@tbd.org.tr

Merhaba
Eğitimin içine teknoloji girdiğinde aklıma hep mektupla İngilizce öğretim programları gelir. 1970'li yıllarda uygulanan bu yöntemle, mektupla eve kitaplar ve kasetler gönderilir, bunları çalışan öğrenci test çözüp çözümlerini eğitim şirketine mektupla gönderirdi. Onlar da mektupla size sonuçlarınızı bildirir ve yeni ders kitapları ve kasetler gönderirdi. Bu mektuplaşma tüm kitap/kasetler bitinceye kadar sürerdi... Onun dışında radyo dersleri, televizyon programları da (Açık Öğretim gibi) eğitim yolunda kullanılırdı. Hatta pahalı olmasına rağmen telefon da eğitim dünyasının içine girmişti. Zamanlarına göre, plak, teyp ve video kasetleri de unutmamız gerek... Bütün bu eğitim süreçlerinde eğitimin hep beş bileşeni vardı: Eğitilen, eğiten, içerik, donanım ve içerik iletişim yolu... 1990'lı yılların başlarında, bilgisayar ve internet kullanımının toplumun tüm katmanlarında hızlıca yayılması, insanları aynı 20. yüzyıl başında modern fizik buluşları karşısındaymış gibi şaşkına çevirdi.

Bilgi teknolojilerindeki (BT) bu değişim eğitim konusunda büyük umutların doğmasına yol açtı. BT gelişiminin içinde yer alan programlamanın öncelikle oyun dünyasındaki üç boyutlu tasarımları destekleyecek şekilde gelişmesi, donanımın yakınsaması ve mobil sistemlere kayması da eğitimle ilgili projelerin sayısını artırdı.
Günümüze geldiğimizde, "eğiten" (en az iki kuşak eski olduğu için) yeni sisteme uyum sağlamaya çalışıyor, "içerik" sürekli yeni boyutlarda gelişiyor ve birikiyor, "içerik iletişim yolu" internet her geçen gün hızlanıyor, donanımsa her geçen gün yeni seçenekler sunuyor ve bunca çabanın eğitilmesi için gösterilen "eğitilen" yani öğrenci takımı da bütün bunlara korkuyla bakıyor...
İşin doğrusu, şimdi öğrenci olsaydım, ben de korkardım. Herkes çocukları nasıl bilgiyle donatırız, çocuklardan nasıl yüksek verim alırızın peşinde. Sanki çocuklar yirmi dört saat çalıştırılacak taksi... Durun yahu, çocukları önce mutlu edelim. Güldürelim, oynatalım, onlara adam muamelesi yapalım, ondan sonra eğitmeğe kalkalım... Zaten o zaman eğitim çok daha kolay olacak...
Çocukları mutlu etmek için bazı önyargılarımızı da yıkmamız gerekiyor. Örneğin öğrenci, eskiden olduğu gibi kafasına bilgi doldurulacak küçük yavrucaklar değil. Çocuk, farklı öğrenme yöntemlerine sahip ve öğrenmeyi kendi sürecinde kabul eden "bizim arı halimiz". Eğitimde teknolojiden kendimizi kaybedersek öğrencileri bilgi depolama köleleri yapmak işten bile değil. Çocuk dünyasında bir artı bir iki etmiyor. Zaten çocuk dünyası bundan değerli! Büyük buluşçuların önemli bir bölümü, bugünkü pek çok başarılı girişimci, başarısını okul sisteminden paçasını kurtarmaya borçlu...
Eski yapı eğitim sistemini doğru kabul edip BT'yi bu sistem üzerinden kullanmaya çalışmak da bir başka önyargımız. Bu durum pek çok sorunu ve anlamsız emek/enerji kayıbını getiriyor. Dahası içerik dediğimiz şey de bunların sayısal hale getirilmişleri değil. Fatih projesinin bir eğitim projesiyken öğrenciye tablet dağıtım projesine dönüşmesinin altında da bu yatıyor... Kısaca, eğitimi diğer bileşenlerinden yalıtılarak yalnızca BT temelli tasarlamak bizi istenen sonuca götürmüyor...
Bu sayıda konumuz eğitimde BT kullanımı... Bunun için eğitimcilerle konuştuk, söyleşiler yaptık. Ülke ve dünya olarak neredeyiz, araştırdık... Herşeyin başı eğitimse, bu konuda kılı kırk yarmalıyız, diye düşünüyoruz... Herkese iyi okumalar diliyorum.
Şen Kalın
Koray Özer

Türkiye "bilişim" sektörünün kalbi, Kasım'da yine Ankara'da atacak

31.Ulusal Bilişim Kurultayı ve CITEX 2014 Ankara Bilişim Fuarı'nı kapsayan Bilişim 2014 etkinliği, 6-9 Kasım'da Ankara'da yapılacak. Bu yıl ikinci kez "Sayısal Gündem 2020" ana temasıyla düzenlenen etkinlik kapsamında Yaşam Boyu Hizmet ve Bilişim Hizmet Ödülleri verilip TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması ile TBD-Halıcı Beste Yarışması da düzenlenecek.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) tarafından 1976 yılından beri gerçekleştirilen "Bilişim etkinlikleri-Bilişim 2014" için geri sayım başladı. TBD, TBD ve GL Events işbirliğiyle, bu yıl Ankara'da ilk kez yapılacak olan CITEX Ankara Bilişim Fuarı ile aynı çatı altında toplandı. Bu yıl da Türkiye'nin bilişim gündemini belirleyecek olan Bilişim'2014 etkinliği, 31'inci Ulusal Bilişim Kurultayı ve CITEX'2014 Ankara Bilişim Fuarı ile birlikte 6-9 Kasım 2014 tarihlerinde Congresium ATO Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda gerçekleştirecek.
"Bilişim 2014" etkinliği, "Sayısal Gündem 2020" programıyla ortaya konan strateji ve hedeflerin benzerinin bir an önce Türkiye için de belirlenmesi gerekliliği nedeniyle büyük önem taşıyor.
Sektörün tüm aktörlerinin yer alıp katkı ve sahiplenmesiyle markalaşan, sektörün zirve ve şenliği haline gelen ve ikinci kez "Sayısal Gündem 2020" ana temasıyla düzenlenen etkinlikle, Türkiye'nin geleceğine yön verilecek, Avrupa Birliği'nin (AB), Ağustos 2010'da kabul ettiği aynı adlı programıyla ortaya konan strateji ve hedefler, Türkiye için tartışılıp değerlendirilecek.
4 gün boyunca sürecek etkinlik kapsamındaki tüm programlara önceden kayıt yaptırarak katılım ücretsiz olacak.
İlk defa 10 bakanlık tarafından desteklenen bir etkinlik olacak olan "Bilişim'2014", Aile ve Sosyal Politikalar, Avrupa Birliği, Bilim, Sanayi ve Teknoloji, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Dışişleri; Ekonomi; Enerji ve Tabii Kaynaklar; Kalkınma, Kültür ve Turizm, Sağlık, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme bakanlıkları ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ve Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından destekleniyor.
Türkiye ve bölgenin en büyük ve en önemli bilişim etkinliği olan Bilişim'2014, günlük 3.500'ü aşan nitelikli kurultay katılımcısı ve zengin içeriğiyle, kamu, özel sektör, akademik dünyadan önde gelen ulusal ve uluslararası konuşmacı ve ziyaretçileri ağırlayacak. Eşzamanlı düzenlenecek fuarda ise, bilişim sektörü firmaları, kurum ve kuruluşların ürün ve hizmetleri sergilenecek.
Dijital Türkiye Platformu'nun başlattığı "Sayısal Gündem 2020" ana teması içerisinde TBD çatısı altında, AB'nin yedi ana hedefini kapsayan 40 alanda "Sayısal Gündem 2020 Uzmanlık Grupları" oluşturuldu. Gruplarda 700'ü aşkın uzman, 2020 yılına kadar gönüllü olarak çalışacak. Çalışma grupları, "Türkiye'nin Sayısal Gündemi"ni oluşturup nabzını tutacak ve ülkemizin geleceğini şekillendirecek. Uzmanlık Gruplarının çalıştaylarını da kapsayacak olan Bilişim'2014 etkinliğinde, Türkiye'nin stratejik rekabet avantajı elde edebilmesi için bilgi ekonomisinin önemi ve Türkiye'nin sektörde büyük ivmeler kazanmasına yardımcı olacak politikaların ele alınacağı bir program hazırlandı. Etkinlikte, 700 e yakın uzmanın katılacağı Çalıştayların yanında yapılacak oturumlarda şu konu başlıkları ele alınacak:

"Gelecek Nesil İletişim Teknolojileri", "Fiber Altyapı", "Dünya ve Türkiye'de Kamusal Hakların İşaret Dili ile Kullanımı", " Sayısal Tek Pazar", Enerji Bilişimi" " Büyük Veri ve Bulut Bilişim", "M2M (Her şeyin İnterneti), "Güven ve Güvenlik" " Spektrum Yönetimi" "Siber Güvenlik" ve "Çocuk ve Bilişim".
Bilişim'2014 etkinliği kapsamında her yıl olduğu gibi "TBD-TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet" ve "Bilişim Hizmet" ile "Bilim Kurgu Öykü Yarışması" ödülleri verilecek. TBD-Halıcı Bilgisayarla Beste Yarışması'nın yapılacağı etkinlikte bu yıl ilk olarak TBD Genç Kurultayı, Programlama Çocuk Oyuncağı ve Oyun Yarışması gerçekleştirilecek.
Bilişim'2014'te, ayrıca ilk kez konuk ülke ile B2B toplantılarının yapılacağı özel oturumlar düzenlenecek.
TBD Yönetim Kurulu Başkanı Turhan Menteş, "Bilişim 2014'te, Türkiye'nin çağdaş ve uygar bir bilişim toplumuna dönüşümü, 2020 sayısal gündemine yönelik strateji, politika ve izlemesi gereken yol haritası, Bilişim 2014 etkinliğine katılacak 300'ü aşkın yerli ve yabancı uzman, bürokrat, iş dünyası temsilcisi, akademisyen ve yetkililer tarafından tartışılacak" dedi.
AB'nin yedi eylem alanını kapsayan "Sayısal Gündem 2020" programı kapsamında tekleştirileceğine dikkat çeken Menteş, Türkiye'nin de bir an önce bu yapıda yer alabilmek için yol haritasını belirlemesi gerektiğini vurguladı.

TİB'in internet sitesi kapatma ve trafik bilgilerinin toplama yetkisi iptal edildi

6552 sayılı "Torba Yasa"yla, İnternet konusunda TİB'e geniş yetkiler tanıyan iki düzenlemeye ilişkin maddelerin yürütmesini Anayasa Mahkemesi durdurdu.

3 Haziran 2014'te Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) görüşülmeye başlanan ve 10 Eylül'de TBMM'de kabul edilen madencilerden esnafa, taşeron işçiden emekliye kadar yaklaşık 20 milyon kişiyi ilgilendiren ve 45 farklı kanunda köklü değişiklik içeren 6552 sayılı "Torba yasa"ya son anda eklenen İnternete erişime ilişkin iki madde iptal edildi. 11 Eylül 2014 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren yasa, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'na (TİB), İnternet sitelerine mahkeme kararı olmadan yasaklama ve tüm trafik bilgilerini takip yetkisi veriyordu.

Anayasa Mahkemesi, ana muhalefet partisi Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) başvurusu üzerine torba yasada, "Millî güvenlik", "kamu düzeninin korunması" ve "suç işlenmesinin önlenmesi" gibi nedenlerle ve "gecikmesinde sakıncalı bulunan hallerde" TİB'e verilen internet sitesini 4 saat içinde kapatma yetkisini anayasaya aykırı görüp 3 Ekim 2014'te iptal etti. Yüksek Mahkeme ayrıca, Kanun'un, internet kullanımına ilişkin trafik bilgisinin TİB tarafından ilgili işletmecilerden temin edilmesi ve hâkim tarafından karar verilmesi halinde, ilgili mercilere verilmesini düzenleyen hükmünün de yürürlüğünün durdurulmasına karar verdi.

İptalle TİB başkanının talimatıyla 4 saat içinde site kapatma yetkisinin yanında İnternet trafik bilgilerini toplama yetkisi de kaldırıldı. Karar sonrasında İnternet sitesi kapatmak ya da erişimi engellemek için ancak mahkeme kararı geçerli olabilecek.

Mahkemenin, yürürlüğünün durdurulmasına ilişkin kararı, 9 Ekim 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Yüksek Mahkemenin kararında, düzenlemelerin uygulanmalarından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için yürürlüklerinin durdurulmasına karar verildiği bildirildi.

Türkiye'de İnternet trafik bilgilerini İnternet servis sağlayıcılar (ISS) topluyor. Yasayla toplanan bilgilerin mahkeme kararı olmadan TİB eline verilmesi tartışma yaratmıştı. Konunun uzmanları Türkiye'de "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu" da olmadığı bu durumun özel hayatın ihlali, "suç işlemeden" suç işleme potansiyeli varmış gibi bilgilerin ortaya dökülmesi ve giderek insanların girdikleri sitelere göre fişlenmesi anlamına geleceği endişelerini dile getirmişlerdi.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Lütfü Elvan ise, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararına tepki gösterip yasal boşluk oluştuğunu açıkladı.

Biyometrik kimlikler Aralık'ta dağıtılacak

Başbakan Davutoğlu, "38 yıllık" kimliklerin değişeceğini, "parmak ve damar izimizi" taşıyan biyometrik kimliklerin Aralık ayından itibaren dağıtılmaya başlanacağını açıkladı. Doğum, ölüm, adres ve soyadı değişikliklerinin elektronik ortamda yapılabileceğini belirten Davutoğlu, bir çocuk kaybolduğunda civardaki vatandaşlara bunun SMS'le bildirileceğini söyledi.

1976 yılından beri kullanımda olan mavi ve pembe nüfus cüzdanlarına veda edilecek. 38 yıllık nüfus cüzdanlarının yerini "parmak ve damar izimizi" taşıyan biyometrik kimlikler alıyor. Açıklama Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından yapıldı. İçişleri Bakanlığı'nda 15 Ekim 2014'te aldığı brifing sonrasında açıklamalarda bulunan Başbakan Davutoğlu, İçişleri Bakanlığı'nın güvenlik şartlarını iyileştirmenin yanı sıra vatandaşların hayatını da kolaylaştırmakla yükümlü olduğunu belirterek, " İçişlerinde yürütülen prosedürler en kısa, en seri, en az vakit ve enerji kaybettiren nitelikleri barındıracak. Bu anlamda bürokraside tam bir devrim yapacağız" dedi.

Bakanlık tarafından gerçekleştirilen vatandaşa hizmet anlamında çok pratik ve onların hayatlarını kolaylaştıracak çalışmalarla ilgili de bilgi aldığını aktaran Davutoğlu, bunların süratle devreye sokulmasına ilişkin talimat verdiğini bildirdi. İçişleri Bakanlığı'nın doğumundan vefatına kadar vatandaşa hizmet vermeye devam ettiğine işaret eden Davutoğlu, "Doğum, ölüm, adres değişiklikleri elektronik ortamda yapılabilecek. Doğum için dahi ne kadar bürokratik uygulamaların olduğu hepimizin malumu. Yeni kimlikler ki son derece kullanışlı, elektronik, biyometrik özellikleri de taşıyan kimlikler Aralık ayından itibaren verilmeye başlanacak" açıklamasında bulundu.

Bakanlık tarafından, kaybolan çocuklara yönelik yapılacak uygulamaya ilişkin de bilgi veren Davutoğlu, şunları söyledi:

"SMS mesajıyla İçişleri Bakanlığımız, diyelim bir bölgede, bir çocuk kaybolmuşsa bütün eşkâliyle, özellikleriyle elektronik ortamda, o bölgedeki bütün telefon sahibi kişilere iletilecek. Eskiden olduğu gibi duvarlara, değişik yerlere 'Bu çocuğu görmüşseniz bizi bulun'un ötesinde teknolojik imkânla anında bütün telefonlarda o resimler gözükecek ve bu tür durumlarda daha etkin görev yapma, müdahale etme imkânı olacak."

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün TÜBİTAK'a hazırlattığı "Akıllı Kimlik Kartı" olarak da isimlendirilen yeni kimlik kartları, kolay taşınabilir, taklit, tahrif ve sahteciliğe imkân vermeyen, biyometrik unsurlar da içeren, kredi kartı boyutlarında tasarlandı. Aralık ayından itibaren dağıtılmaya başlanacak, parmak, damar ve avuçiçi izi gibi tanımlayıcı özelliklerin bulunduğu akıllı kimlik kartları, 3 yıl içerisinde tüm ülke genelinde dağıtılacak. Banka hesap numaraları, ehliyet, maaş ve sağlık bilgilerinin olduğu 1 GB'lik şifreli bir çipin de yer alacağı kimlik kartlarının vatandaşa maliyeti 18 lira olacak. Bugüne kadar 10 milyon adet basılan kartların bu yılsonuna kadar 2 milyon kişiye verilmesi planlanıyor. Vize istemeyen ülkelere girişlerde pasaport yerine de geçecek olan polikarbonlu, temaslı ve temassız çip içeren kartlar, gelişmiş güvenlik öğeleri barındırıyor. Akıllı kimlik kartlarının kullanım süresi ise 10 yıl olarak öngörüldü.
Hastaneler, okullar, bankalar, GSM operatörleri, emniyet işlemleri ve noterlerde kullanılması da öngörülen yeni kimlik kartları sayesinde birçok işlemde vatandaşa kolaylık sağlayacak. Sahte ya da çalıntı kimlikle hat çıkarma riski sona erecek. Kimlik kartı sahibinden başka birinin eline geçse dahi kullanılamayacak, anında bloke edilebilecek.
Bu arada ileriki süreçte kişinin, ev ve iş adresleri, iletişim bilgileri, sürücü ehliyet bilgilerinin de yüklenmesi hedeflenen yeni kimlik kartları, özel hayatın ihlal edilebileceği gerekçesiyle tartışmalara neden oluyor.

Siyasette yeni dönem:

Elektronik parti kuruluyor

CHP'den istifa ettikten sonra hedefinin elektronik bir parti (e-Parti) kurmak olduğunu açıklayan Emrehan Halıcı, amacına ulaştı. Halıcı, e-Parti kuruluşunun ilk aşaması olan www.eparti.org internet sitesini hizmete açtı.

Türkiye'de bir ilke daha imza atıldı. Siyasette yeni dönem başlarken siyaset sahnesine "Elektronik parti" (e-Parti) de çıktı. Ankara Bağımsız Milletvekili Emrehan Halıcı, e-Parti'nin kuruluşunun ilk aşaması olan **www.eparti.org** internet sitesini 14 Ekim 2014'te hizmete girdi.

Türkiye'nin ilk elektronik siyasi partisini hayata geçiren Halıcı, sosyal medya üzerinden yeni parti hakkında bilgi veriyor. E-Parti'nin Siyasi Partiler Yasası'na göre kurulacağı ve eş genel başkanlık sisteminin olacağını belirten Halıcı, partinin program ve tüzüğünün en kısa sürede tamamlanacağını açıkladı. E-Parti'nin 2019 genel seçimlerine hazırlanması üzerine çalışılıyor.

Demokrasi temelli bir çalışma olduğunun altı çizilen sunuş bölümünde e-Parti, halkın gerçekten kendi kendini yönetmesi idealiyle yola çıkıyor, öncülük rolü üstleniyor. e-Parti'nin temel ilkesi ise "Özgürlük, eşitlik, yaratıcılık ve üretkenliğe odaklı, yurttaşların yönetime ve denetime en üst düzeyde katıldığı kesintisiz ve tam demokrasi" olarak vurgulanıyor.
Halıcı, Anadolu Ajansı (AA) muhabirine, Elektronik Parti (eParti) fikrinin ne zaman oluştuğunu, ne zaman bu partiyi kurmaya karar verdiğini ve bundan sonraki süreci anlattı. Bu konuyu ilk paylaştığı kişinin Demokratik Sol Parti (DSP) Genel Başkanı, eski başbakanlardan merhum Bülent Ecevit olduğuna değinen Halıcı, 2002 yılında seçimlere girerken DSP'nin ana sloganının "Hedef bilgi toplumu" olduğunu anımsattı. Ayrıca "Ey Türkiye işte e-Türkiye" ile "Köykentlerden teknokentlere" sloganlarına da yer verdiklerini ifade eden Halıcı, "Ecevit bu konularda çok vizyonel bir insandı. Eğer hayatta olsaydı ve iktidarda olsaydık, Türkiye'de bu konuda devrim niteliğinde gelişmeler yaşanabilirdi, ama iktidar olamadık. Ben o yıllardan beri bunun çok önemli olduğunu ve bütün partilerin bunu kullanması gerektiğini söylüyorum" dedi.

2011'de Cumhuriyet Halk Partisi'ne (CHP), de bu düşüncelerle geçtiğini ifade edip Türkiye'de ilk kez, CHP'de bilgi ve iletişim teknolojilerinden sorumlu genel başkan yardımcılığı oluşturulduğunu söyleyen Halıcı, bu konularda büyük çabalar sarf ettiklerini ama tam istediği anlamda elektronik partiye dönüşümün gerçekleşmediğini bildirdi.

Halıcı, "Neden böyle bir parti kurmaya ihtiyaç duydunuz?" sorusu üzerine, yurttaşların siyasi partilerde yeterli derecede etkin olamadıklarını, partinin yönetim ve karar mekanizmalarına katılmalarının hemen hemen yok denecek kadar az olduğunu gördüklerini belirtti.

Ticarette, bankacılıkta, sigortacılıkta, eğlence sektöründe, sağlıkta, eğitimde yani her alanda teknolojik gelişmelerden olabildiğince yararlanılırken, siyasette bundan yararlanılmamasının çok mantıklı bir durum olmadığını vurgulayan Halıcı, "Teknoloji siyasette üst düzey kullanılmak isteniyor ama bu daha çok tek yönlü oluyor, siyasiler sadece kendi mesajlarını halka iletmek için bunu kullanıyor. Halbuki e-Parti girişiminde bulunan bizlerin isteği, sadece oy alma ve verme, propaganda amaçlı değil, siyasi süreçlerin bizzat tamamında yurttaşların ve o partiye üye olan insanların etkisi ve katkısı olsun" diye konuştu.

Partinin program ve tüzüğünü bitirmek üzere olduklarını dile getiren Halıcı, sürece ilişkin olarak şu bilgiyi verdi:

"Bunlar tamamlandıktan sonra resmi üyelik için yurttaşlarımıza duyuruda bulunacağız. Onların katılımı ile partinin üye tabanı genişlemiş olacak. Kurucular Kurulu toplanıp, parti ile ilgili tüzükte belirtilen görev bölümünü yapacak. Yurttaşlarımızın kendi görüşlerini bize iletebileceği elektronik sistem duyurusunu yapacağız. Bu parti yaşayan bir parti olacak, kararlar tepeden alınıp vatandaşlara anlatılmaya çalışılan durum olmayacak."
"İnsanlar e-Parti'nin faaliyetlerine evinde, ofisinde, yolda yürürken bile katkı sağlayabilecek. Hedefimiz kâğıtsız, bez bayraksız, seçim otobüsü olmayan bir parti" diyen Halıcı, artık insanların "Partinin genel merkezine gidiyorum" demesine gerek kalmayacağını bildirdi.

Halıcı, "E-Parti iktidarı hedefleyecek mi?" sorusuna, "Ben gerçekçi olmak isterim. Bu fikrin çok doğru olduğuna inanıyorum ama bu konuyla ilgili 'Bunun hayata geçmesi için yıllara ihtiyaç var' diyenler var. Doğru adım atıldığına inanıyorum ama bunun hemen ertesi gün 'Neticesi şu olsun' diye bir beklentim yok. Bunun siyasette kullanılması gerekiyor. Bu, X sene ya da Y sene sonra olacak. Türkiye bu konuda ilk adımı atıyor. Her parti gibi biz de iktidar olmak üzere, iktidarda olursak ne

yapacağımızı söylemek üzere yola çıktık" yanıtını verdi.

5 Eylül 2014'te yapılan CHP, 18. Olağanüstü Kurultayı'nda Parti Meclisi'ne giremeyen Ankara Milletvekili Halıcı, CHP'den istifa ettiğini bir dilekçeyle duyurmuştu. Daha sonra Milliyet'e konuşan Halıcı, hedefinin katılımcı bir elektronik parti kurulması ya da var olan bir partinin elektronik bir partiye dönüştürülmesi olduğunu açıklamıştı. Halıcı, şu değerlendirmede bulunmuştu:
"Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşmesi, CHP'nin de elektronik bir partiye dönüşmesine yönelik hedefim vardı. Gerçek demokrasiye de böyle ulaşılabileceğini düşünüyorum. Başbakanlık seçiminde oy kullanabiliyoruz, ancak herhangi bir üye partinin genel başkanının seçiminde oy kullanamıyor. Öyle bir çark var ki, bu çark değişmiyor. Demokraside vekâlet sistemi var. Şu an partiler elektronik imkânları propaganda yapma konusunda kullanıyor. Oysa siyasi süreçlerin içine üyelerin katılabilmesi imkânı var. Bir elektronik parti kurulması için fikri çalışmalarımı sürdüreceğim. Türkiye'de elektronik bir parti kurulmasına önayak olacağım."

eParti
ELEKTRONİK PARTİ
Girişimi

- Sunuş
- Temel İlkeler
- Öncelikler
- Duyurular
- Katılım Başvurusu
- Kronoloji
- İletişim

SUNUŞ / Emrehan Halıcı

Demokrasi öz yönetimdir. Siyasi partiler demokratik rejimlerin temel kurumlarındandır. Parti içi demokrasi ise o rejimin demokratik işleyişi bakımından önemli bir ölçüttür. Gerek partiler içi gerek partiler arası demokrasinin olmadığı yerlerde rejimin demokratik olması ve sağlıklı işlemesi mümkün değildir.

Ülkemizde parti içi demokrasinin varlığından söz etmek maalesef zordur. Ne kadar iyi niyetle başlanırsa başlanılsın, özgür irade, katılımcılık, şeffaflık gibi ilkelerin yerini parti içi dengeler, güç odakları alır. Genel Merkez delegeleri seçer, delegeler de yönetimi. Önseçimler bile sağlıklı olmayan üye yapılanmaları nedeniyle tabanın gerçek sesini yansıtmaz.

Bu kısır döngü, halkla olan bağları da zayıflatır. Öneriler, eleştiriler, şikayetler dikkate alınmaz. Ne yurttaşlar, ne o partiye oy veren seçmenler, ne de o partinin üyeleri, partinin gidişatında belirleyici bir rol üstlenemezler. Çoğulculuk ve katılımcılık ilkeleri sadece seçimlerde verilen oylarla sınırlı kalarak geçici hayat alanları bulurlar.

Bu anti-demokratik düzen değişmelidir, değişecektir.

Teknoloji bizlere yepyeni fırsatlar ve olanaklar sunuyor. Halkın tamamını bir araya getirmenin, görüşünü almanın ve oylamaya katmanın olanaksızlığı nedeniyle oluşturulan vekilik sisteminin zaafları büyük. Bu zaafları ortadan kaldırmak ve halkın kararlara doğrudan katılımını sağlamak ise bugün artık mümkün. İnternet, mobil vb. elektronik ortamlar milyonlarca insanı yer ve zaman sınırlaması olmadan bir araya getiriyor, bilgi, fikir ve karar paylaşımına zemin oluşturuyor. Bu sayede vatandaşlar görüşlerini son aşamaya kadar en şeffaf yollardan ifade edebiliyorlar, paylaşabiliyorlar.

e-Parti (Elektronik Parti), halkın gerçekten kendi kendini yönetmesi idealiyle yola çıkıyor, öncülük rolü üstleniyor. Seçme, seçilme, karar alma gibi siyasi süreçlerin tamamına üyeler/yurttaşları dahil ediyor, mevcut yasaların eksikleri ve kısıtlamaları için alternatif çözümler sunuyor.

e-Parti girişimi olarak hedefimiz, partide ve devlette yurttaşların yönetime ve denetime katılımını en üst düzeye çıkarmak ve sürekli kılmaktır. Amaç doğrudan ve tam demokrasidir.

Doğrudan demokrasi, halkın aracısız, temsilcisiz bizzat kendi kendini yönetmesidir. Kendi yazgısını kendi eliyle, kendi kararıyla tayin etmesidir. Her aşamada hesap sorabilmek ve hesap verebilmektir. Şeffaflıktır.

Bu girişimimizle biz, Türkiye'mize yeni bir ufuk açmak istiyoruz. Türkiye'miz altın çağını geçmişte değil, gelecekte, akıl, zeka ve bilimde arayan bir ülke olmalıdır. e-Parti uygarlığın ve aydınlık geleceğe yolculuğun bir öncüsüdür. Gençlerimizin, kadınlarımızın, tüm insanlarımızın bizimle bu yolculuğa hazır olduklarına inanıyoruz. Mevcut partilerin de bu kavramlara uyan dönüşümler gerçekleştirmesi en büyük dileğimizdir. Yurttaşlarımızın ilgisi ve desteği, bundan sonraki adımlarımızın zamanlamasında belirleyici olacaktır.

Amacımız özgür ve mutlu insan, aracımız ise akıl, zeka, bilim ve teknolojidir.

Sevgi ve saygılarımızla.

14. Bilişim Zirvesi yapıldı

ICT SUMMIT NOW'14
DESIGN
Awards

İnterpromedya tarafından 30 Eylül - 1 Ekim tarihleri arasında, "En İyilerden Özgür Konferanslar" temasıyla düzenlenen ICT Summit NOW Bilişim Zirvesi, Avrupa, Asya ve Afrika'nın iş ve bilişim profesyonellerini buluşturdu.

BİLİŞİM ZİRVESİ YENİDEN DOĞUYOR.

"EN İYİLERDEN ÖZGÜR KONFERANSLAR"

30 Eylül - 1 Ekim 2014
Lütfi Kırdar Kongre Merkezi

ICT Summit NOW (Yeni Eski Dünya) Bilişim Zirvesi, 30 Eylül - 1 Ekim 2014 tarihleri arasında İstanbul, Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi. İnterpromedya tarafından bu yıl 14'üncü kez düzenlenen, Avrupa, Asya ve Afrika'nın iş ve bilişim profesyonellerinin buluştuğu zirvenin teması, "En İyilerden Özgür Konferanslar" olarak belirlendi.

Etkinliğin açılış konuşmasını yapan İnterpromedya Genel Müdürü Murat Göçe, zirvenin kamu, iş dünyası, kullanıcı ve basını bir araya getiren özel bir platform olduğunu belirtti. Göçe, tüm paydaşlara "Sektörümüzün vizyona, yol haritasına, bilgi birikiminin aktarılmasına ihtiyacı var. Bunu gerçekleştirmenin ve zirveye ulaşmanın yolu birlikte hareket etmekten geçiyor Gelin sektörü birlikte zirveye taşıyalım" çağrısında bulundu.

Göçe'nin ardından konuşan Kategori Mağazacıları Derneği (KMD) Yönetim Kurulu Başkanı ve Koçtaş Genel Müdürü Alp Önder Özpamukçu, perakendede teknoloji kullanımının bir zorunluluk olduğuna değinip sektörde bilişim uzmanı istihdamının artacağına dikkat çekti.

Samsung Electronics Kurumsal Çözümler Direktörü Tansu Yeğen ise, "Geleceğe Yön Veren Teknolojiler" sunumuyla teknolojinin önümüzdeki 10 yılı nasıl değiştireceğini izleyicilerle paylaştı. Güney Kore'nin savaş sonrası sıfırdan başladığı ekonomisini 60 yılda 1 trilyon doların üzerinde gayrı safi milli hâsılaya taşıdığını söyleyen Yeğen, "Tüketimi kısıtlama ve yatırım, üretim odaklılık, ihracat ve eğitimde yüksek kalite ile bunu yaptılar" dedi.

Yeğen'in ardından kürsüye gelen PTT Bilişim Daire Başkanı Serkan Gümrükçüoğlu, PTT'nin teknoloji odaklı yeni yapılanmasından söz etti.

Zirvenin açılışında konuşan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı Dr. Tayfun Acarer, Türkiye'de bilişim sistemleri altyapısının azımsanmayacak seviyede olduğunu belirtip "Türkiye gerek altyapı, gerek insan kalitesi ve niteliği olarak bir eksiği olduğunu düşünmüyorum" dedi.

2014 yılı Ocak ayında Türkiye'de akıllı telefon satışları yüzde 46 iken bu ay oranın yüzde 90'a ulaştığına dikkat çeken Acarer, bu yaygınlığın getirdiği risk ve fırsatlara odaklanılması gerektiğini vurgulayarak "Akıllı cihazlar yaygınlaştıkça kötücül yazılımlar da akıllanıyor. Geleceğin savaşları topla tüfekle değil bilgisayarlarla olacak. Siber güvenlik gündemde tutmamız gereken maddelerin başında geliyor" diye konuştu.

Bir bakanlık, beş resmi kurum, 20 sosyal toplum kuruluşu, 50 özel sektör sponsoru 35 medya ve hizmet sponsorunun desteğiyle gerçekleştirilen etkinlik boyunca 100'ün üzerinde konuşmacı söz aldı. Düzenlenen 10'dan fazla panelde çeşitli konular uzman konuklar eşliğinde tartışmaya açıldı.

Bilişimde "tasarım ödülleri" sahiplerini buldu

Etkinlik kapsamında düzenlenen "ICT Summit NOW DESIGN Awards" ödülleri, düzenlenen törenle sahiplerine verildi. Yarışmaya katılan ürünler "Yazılım Arayüz Tasarımı" ve "Donanım Tasarımı" olmak üzere iki ana kategori ve bu kategorilere ait alt kategorilerde değerlendirildi.

Değerlendirme kriterleri arasında tema, inovasyon, ihracat potansiyeli, estetik, işlevsellik, güvenlik ve sürdürülebilirlik gibi başlıklar yer aldı. ICT Summit NOW DESIGN Awards'da kategori bazında ödül alan şirketler ve ürünler şöyle sıralandı:

Yılın POS Networking Ürünü: Credowork
Yılın Bluetooth Kulaklığı: GN Netcom
Yılın Monitörü: Asus
Yılın Masaüstü Oyun Bilgisayarı: Quadro
Yılın Biometrik Kontrol Ekipmanı: Proline
Yılın Mobil Telefonu: Escort
Yılın Akıllı Mobil Ürünü: Quadro
Yılın Dış Ortam Router Ürünü: Simet
Yılın Kablosuz Ağ Genişletici Ürünü: ZyXEL
Yılın Depolama Ürünü: ZyXEL
Yılın Yazılım Arayüzü: Kaspersky
Yılın Saha Otomasyon Yazılımı: Atos
Yılın Ödeme Sistemleri Yazılımı: Cordis
Yılın Kamu Faydası Yazılımı: Havelsan
Yılın Türk Oyun Yazılımı: Hrika çözümler
Yılın Türk Güvenlik Yazılımı: Logo Siber Güvenlik
Yılın B2B Ticaret Sitesi: Medyasoft
Yılın e-ticaret Platformu: Pikare
Yılın Sigortacılık Yazılımı: Softech
Yılın Mobil Uygulaması: Taksibul
Yılın Teknik Destek Platformu: Teknobadi

3. Ulusal Açık Erişim Çalıştayı, Ankara'da toplandı

YÖK'ün ev sahipliğinde 20-21 Ekim 2014'te gerçekleştirilen Çalıştay'da, Türkiye'de üretilen bilimsel yayın ile araştırma verilerinin, erişime açılması için gerekli politika, mevzuat ve açık erişim altyapısı irdelendi.

Bilgiye erişimin önündeki engellerin kaldırılması; gerek üretilen bilginin niteliğinin yükselmesi, gerekse yüksek katma değerli ürün ve hizmetlerle toplumun hızlı biçimde gelişip kalkınmasına olanak sağlıyor. Bu nedenle, gelişmiş toplumlar kamu kaynaklarıyla desteklenen bilimsel yayın ve araştırma verilerine herkesin ücretsiz olarak erişebilmesi için yasal düzenlemeler yapıyor, bu konuda çok önemli teşvikler uyguluyor.

Dünyada 20-26 Ekim 2014 tarihlerinde kutlanan "Uluslararası Açık Erişim Haftası" kapsamında Ankara'da da bir toplantı yapıldı. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın (YÖK) ev sahipliğinde, 20-21 Ekim 2014'te Ulusal Açık Erişim Çalıştayı gerçekleştirildi. Türkiye'de üretilen bilimsel yayınlar ile araştırma verilerinin, kurumsal dijital arşivler aracılığıyla erişime açılması ve bunun için gerekli politika, strateji, mevzuat ve açık erişim altyapısı, 3. Ulusal Açık Erişim Çalıştayı'nda tartışıldı. Yurt içi ve yurt dışından uzman ve davetli konuşmacıların katıldığı toplantıda, açık erişim konusu farklı bakış açıları ile ele alınıp bu konudaki sorun ve yeni gelişmeler ayrıntılı bir şekilde ele alındı. İlk gün ayrıca, 2014 Ocak ayında başlatılan Yükseköğretim Akademik Arşiv Projesi'yle ilgili gelişmeler, gelinen nokta ve hedeflerin paylaşıldığı "Yükseköğretim Akademik Arşiv Projesi- YAAP" Tanıtım Toplantısı da düzenlendi.

Açılış konuşmasında ulusal açık erişim çalışmaları ve Yükseköğretim Akademik Arşiv Projesi (YAAP) hakkında bilgi veren YÖK Başkanı Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya, YAAP tamamlandığında, Türkiye Yükseköğretim Sistemi'nin başlangıçtan itibaren ürettiği bütün bilimsel ve kültürel hazinenin kayıt altına alınacağı, muhafaza edilerek geleceğe taşınacağı ve dünya bilim çevreleri ile paylaşılacağını dile getirdi. YAAP'ın amacının YÖK'ün tez bankasını genişleterek ulusal bir tez bankası haline getirmek olduğunu belirten Çetinsaya, bunun gerek üniversitelerin gerekse bilim insanlarının uluslararası tanınırlığını arttıracağı, dolayısıyla Türk yükseköğretim sisteminin uluslararasılaşmasına çok önemli katkılar sağlayacağını vurguladı. Türkiye'de üniversite tarihi boyunca yapılan tüm tez, kitap, dergi, makale ve bilimsel çalışmaların bu sistemde yer almasını istediklerini anlatan Çetinsaya, sistem sayesinde makalelere çok kolay erişilebildiğini aktardı.

YÖK Başkanı Çetinsaya'nın ardından kürsüye çıkan Başbakan Ahmet Davutoğlu, konuşmasında üniversitelerin, "bilginin kaynağı, meşruiyeti, sosyalleşmesi, sistematiği ve analitik çerçeveye oturtulması anlamında" insanlık tarihinin en temel müesseselerinden biri olduğunu belirtti. Küreselleşmeyle birlikte yeni bir bilgi sistematiği, bilgi araçları, yeni bilgi meşruiyet kanalları oluşurken bütün insanlık birikiminin gözden geçirilmesi ve üniversitelerin bu birikimin neresinde yer aldığının doğru tanımlanması gerektiğine dikkat çeken Başbakan Davutoğlu, "Antik/kadim dönemlerden bu yana bilginin örgütlendiği kurumlar, üniversitelerdir" dedi. Davutoğlu sözlerine şöyle devam etti:

"Türkiye'de üniversiteler bütün etkileşimlerin içinde, olağanüstü canlılığa sahne olabilir. Sanal harmanlanma büyük bir imkân ama büyük bir tuzak da olabilir. Küreselleşme alanında bizi ciddi meydan okuma ve imkânlar bekliyor. Klonlama süreci, ontolojik ve ahlaki soruları beraberinde getiriyor. Bilim-ahlak ilişkisi yeniden tanımlanacak.
Birbirinden bağımsız gibi görünen alanlar arasında bağlantı kurulmalı. Genetik bilimi tek bir insanın var oluşu hakkında yeni tartışmalar, felsefi sorunlar ortaya koyuyor. Sosyal bilim alanında çalışan birinin matematik bilmemesi faciadır. Matematik zihnin gelişmediği bir yerde bilim gelişmez. Tek bir insanın dünyası insanın tanımı değişiyor. Araçsallaştırılmış bilgi kadar tehlikeli bir şey yoktur. Bilgi içselleştirilmelidir."

Hacettepe Üniversitesi'nden Prof. Dr. Yaşar Tonta'nın başkanlığını üstlendiği 3. Uluslararası Açık Erişim Çalıştayı'nın açılış oturumuna, Dr. Alma Swan ile Eloy Rodrigues katıldı. İngiltere'deki SPARC Europe Müdürü ve dünyadaki üniversite yöneticilerinin bir örgütü olarak açık bilim açık bilim ilkelerini yaygınlaştırmayı amaçlayan Enabling Open Scholarship hareketinin Organizatörü olan Dr. Swan Dünya Bankası (2011) ve UNESCO (2013) Açık Erişim politikalarını geliştirirken bu kuruluşlara danışmanlık yapıp UNESCO Açık Erişim Politika İlkelerini yazmış. "Yıkım Girişiminin On Yılı: Araştırma Bulgularına Açık Erişim Sağlama Hedefine Yaklaştık Mı?"

20-21 2014 KASIM
OPEN ACCESS TURKEY
3. ULUSAL AÇIK ERİŞİM ÇALIŞTAYI
20-21 EKİM 2014, Yükseköğretim Kurulu, Ankara
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

başlıklı konuşmasında Swan, çoğu kimsenin büyük umutlar bağladığı "açık erişim", "açık bilim", "açık yenilik" kavramlarını ele alıp bundan sonra ne olabileceğini değerlendirdi. Portekiz'de ve Portekizce konuşulan ülkelerde Açık Erişim ve Dijital Kurumsal Arşivlerin tanıtımı ve savunuculuğunu yapıp Portekiz Minho Üniversitesi Dokümantasyon Hizmetleri Yöneticiliğini yürüten Rodrigues ise konuşmasında, Etkin Açık Erişim Politikaları Nasıl Hazırlanır ve Uygulanır?" sorusunun yanıtı verdi.

2 gün süren çalıştayın ilk gün düzenlenen ve YÖK Başkanlığı'ndan Ahmet Kahraman'ın başkanlığını yaptığı 2. oturumda, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nden Gültekin Gürdal, "Sayılarla YAAP ve Uluslararası Görünürlük"; Özyeğin Üniversitesi'nden İlkay Holt, " Açık Erişim Üniversitelerde Neleri Değiştirecek?"; Hacettepe Üniversitesi'nden Orçun Madran, "Eğitim ve Açık Erişim" başlıklı sunumlarını sunarken İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nden Prof. Dr. Ahmet E. Eroğlu'nun yönettiği "Açık Bilim, Araştırma Verisi ve Açık Erişim" paneline, Kadir Has Üniversitesi'nden Prof.Dr. Şirin Tekinay, Orta DoğuTeknik Üniversitesi'nden Prof. Dr. Bilge Demirköz, Hacettepe Üniversitesi'nden Prof.Dr. Yaşar Tonta konuşmacı olarak katıldı.

Çalıştayın ikinci gününde de, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nden Gültekin Gürdal başkanlığında "Avrupa Araştırma Alanı: OpenAIREPlus ve PASTEUR4OA" oturumuna Yaşar Üniversitesi'nden Ata Türkfidanı, Hacettepe Üniversitesi'nden Doç. Dr. Umut Al katılırken; Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'ndan Hasan Lale, "YAAP Harmanlama Sistemi ve Hedefler"; Doğuş Üniversitesi'nden Sönmez Çelik, "Kurulumdan Kullanıma DSpace" bildirilerini sundular.

Şehir Üniversitesi'nden Ayhan Kaygusuz'un yönettiği 5. oturumda ise, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nden Mesut Güngör, "Eklentilerle Etkili DSpace: Sosyal Medya, İstatistik, Veri Aktarımı ve Kısa Yollar"; Marmara Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Güssün Güneş, Driver Rehberi ve Temel Veri Giriş Standartları"; İpek Üniversitesi'nden Dr. Burcu Bulut-Yaşar Üniversitesi'nden Ata Türkfidanı- İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nden Gönül Kafalı, "Açık Erişim Bilgi Kaynaklarının Seçimi ve Sunumu" konulu sunumlarını katılımcılarla paylaştılar.

"İyi Uygulamalar: Deneyimlerimizi Paylaşıyoruz" başlıklı 6. oturumun başkanlığını Doğuş Üniversitesi'nden Sönmez Çelik yaptı. Oturuma, Bingöl Üniversitesi'nden Emre Kuşçu, Çanakkale Üniversitesi'nden İsmail İşleyen, Doğu Akdeniz Üniversitesi'nden Osman Soykan, Erciyes Üniversitesi'nden Elmas Doğan, FSM Vakıf Üniversitesi'nden Ayhan Tuğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nden Abdullah Turan, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'nden Serhat Dikmen, Sabancı Üniversitesi'nden Oya Arus, Sinop Üniversitesi'nden Müslüm Yurtseven ile Trakya Üniversitesi'nden Bahattin Demirelli katıldı.

Çalıştay YÖK Başkanlığı'ndan Kahraman'ın yönettiği soru ve yanıtların verildiği 7. oturumla son buldu.

3. ULUSAL AÇIK ERİŞİM ÇALIŞTAYI

SONUÇ BİLDİRGESİ (21 Ekim 2014)

Avrupa Komisyonu, 2014-2020 yıllarını kapsayan çerçeve programında (Ufuk 2020) Avrupa Birliği (AB) fonlarıyla desteklenecek araştırmalar için açık erişimi zorunlu hale getirmiştir. Konu, ülkemizde henüz Başbakanlığın, TBMM'nin, Bakanlıkların, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun (BTYK) ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nun (TÜBİTAK) gündeminde değildir. Bu kurumların açık erişim politikaları ve açık erişim altyapıları bulunmamaktadır.

20-21 Ekim 2014 tarihlerinde Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu (ANKOS) Açık Erişim ve Kurumsal Arşivler (AEKA) Grubu ile Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü işbirliği ile Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ev sahipliğinde Ankara'da yapılan 3. Ulusal Açık Erişim Çalıştayı'na çeşitli üniversitelerden, kamu kuruluşlarından, mesleki derneklerden ve yayıncılık sektöründen 350 civarında delege katılmıştır.

Açılışı Sayın Başbakan Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu, YÖK Başkanı Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya ve üniversite rektörlerinin de katılımıyla gerçekleşen bu çalıştayın amacı, kamu kaynaklarıyla desteklenen bilimsel yayın ve verilere herkesin ücretsiz olarak erişebilmesi konusunda farkındalık yaratmak, bu yayın ve verilerin kurumsal arşivler aracılığıyla erişime açılmasını sağlamak ve bunun için gereken açık erişim politika, strateji, mevzuat ve alt yapısını ve hizmetlerini tartışmaktır. Üçüncü Ulusal Açık Erişim Çalıştayı Düzenleme Komitesi tarafından hazırlanan aşağıdaki bildirgenin ve önerilerin ülkemizin bilim ve teknoloji politikalarını şekillendiren karar vericiler, araştırmaları destekleyen ve araştırma yapan kurumlar, araştırmacılar, çalıştaya katılan delegeler ve kamuoyuyla paylaşılmasına karar verilmiştir.

"Açık erişim," bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık İnternet aracılığıyla ücretsiz olarak erişilebilmesidir.

Kullanıcılar bu yayınları okuyabilir, indirebilir, kopyalayabilir, dağıtabilir, yazdırabilir, arayabilir veya bu makalelerin tam metinlerine bağlantı verebilir, dizinlemek için tarayabilir, bir yazılıma veri olarak aktarabilir ya da her türlü yasal amaç için kullanabilirler. Bilimsel yayınların tam bir sürümü açık erişime, sınırsız dağıtıma, birlikte çalışabilirliğe ve uzun dönemli arşivlemeye olanak sağlamak için en azından bir çevrimiçi arşivde depolanır.

Avrupa Komisyonu (AK) bilginin serbest dolaşımını Avrupa Araştırma Alanı'nın (AAA) önceliklerinden biri olarak kabul etmektedir. Açık erişim, bilimsel bilgiye erişimde yasal, ticari ve teknolojik engelleri ortadan kaldırarak araştırma sürecini daha etkili, araştırma sonuçlarını daha görünür hale getirmektedir. Bilimsel iletişim sürecindeki tüm paydaşlar (kullanıcılar, araştırmacılar, araştırmaları destekleyen kurumlar, kütüphaneler, yayıncılar, küçük ve orta ölçekli işletmeler, vatandaşlar, vd.) araştırma çıktılarına ve verilere açık erişimden yararlanmaktadırlar.

Açık erişim, kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara erişimde standart yöntem olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Avrupa Komisyonu, 2014-2020 yıllarını kapsayan çerçeve programında (Ufuk 2020) Avrupa Birliği (AB) fonlarıyla desteklenecek araştırmalar için açık erişimi zorunlu hale getirmiştir. ABD, İspanya ve İtalya gibi ülkelerde kamu kaynaklarıyla yapılan araştırma çıktılarına açık erişim için yasal düzenlemeler yapılmıştır. Çeşitli ülkelerde birçok üniversite ve araştırma kurumu zorunlu açık erişim politikaları geliştirmiştir.

Bazı ülkelerde yasal zemine kavuşturulan kamu kaynaklarıyla yapılan araştırmaların çıktılarına açık erişim sağlanması konusu, ülkemizde henüz Başbakanlığın, TBMM'nin, Bakanlıkların, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun (BTYK) ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nun (TÜBİTAK) gündeminde değildir. Bu kurumların açık erişim politikaları ve açık erişim altyapıları bulunmamaktadır.

Bu konuda 2013'te yapılan 2. Ulusal Açık Erişim Çalıştayı'ndan bu yana meydana gelen en önemli gelişme, YÖK'ün Ocak 2014'te başlattığı Yükseköğretim Akademik Arşiv Projesi'dir (YAAP). YAAP projesi ile üniversitelerimizde üretilen tüm bilimsel çıktıların kurumsal arşivlerde depolanması, düzenlenmesi ve erişime açılması, bu arşivlerin içeriğinin YÖK tarafından harmanlanarak merkezi olarak da erişilebilir kılınması hedeflenmektedir. YÖK, tüm üniversitelere açık erişim politikalarını oluşturmaları için örnek politikalar göndererek ("MedOANet Açık Erişim Politikaları Uygulama İlkeleri" ve "Örnek Üniversitesi Açık Erişim Politikası") üniversite yönetimlerini teşvik etmiş, üniversitelerde üretilen tüm yayınların oluşturulacak kurumsal arşivler aracılığıyla erişime açılmasını istemiştir. Nitekim aradan geçen 10 aylık sürede Türkiye'de 124 kurum arşivinin kurulumu tamamlanmış, bunlardan 69'u arşivlere veri girişi yapmaya başlamıştır. Uluslararası Açık Erişim Arşivleri Rehberinde (OpenDOAR) Türkiye'den kayıtlı arşiv sayısı 45'e yükselmiştir.

Ancak bu üniversitelerin çoğunda henüz kurumsal arşiv politikaları ve stratejileri geliştirilmemiştir. Araştırmalara fon sağlayan TÜBİTAK, YÖK ve üniversiteler, kamu kaynaklarıyla yapılan araştırmalarla ilgili politikaların belirlendiği Bilim Avrupa (Science Europe), Avrupa Güncel Araştırma Bilgi Sistemleri (EuroCRIS) gibi oluşumlarda henüz yeterince temsil edilmemektedir. Avrupa Birliği, açık erişim politika ve stratejileriyle uyumlu ulusal ve kurumsal politikaların geliştirilmemiş olması ve açık erişim altyapısının ve kurumsal arşivlerin henüz yeni kurulmaya başlanması ülkemizin Avrupa Araştırma Alanı ile bütünleşme çabalarını ve Ufuk 2020 araştırma fonlarından maksimum düzeyde yararlanmasını olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle aşağıdaki önerilerin ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından mümkün olan en kısa zamanda uygulamaya geçirilebilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır:

-Kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara açık erişim için yasal düzenlemeler yapılmalı, ulusal ve kurumsal açık erişim politikaları geliştirilmeli ve ilgili yayınlara kurumsal arşivler aracılığıyla erişilebilmelidir.

-Araştırma fonu sağlayan ve araştırma yapan TÜBİTAK, YÖK, üniversiteler ve araştırma kurumları, Avrupa Birliği açık erişim mevzuatıyla uyumlu kendi açık erişim politikalarını geliştirmelidir.

- Kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırma projelerinin çıktılarının (yayınlar ve araştırma verileri) kurumsal arşivlerde depolanması ve erişime açılması araştırma desteği alabilmenin bir ön şartı haline getirmelidir.

- Kamu kaynaklı araştırmalardan üretilen yayınların ve verilerin depolanması, düzenlenmesi ve erişime açılması için ulusal düzeyde birlikte çalışabilir bir açık erişim altyapısı ve uluslararası standartlara (OAI-PMH, OpenURL, OAIS, vs.) uygun kurumsal arşivler kurulmalı, bu arşivlerin Avrupa açık erişim araştırma altyapısıyla (OpenAIRE) bütünleşme çabaları hızlandırılmalıdır

- Üniversitelerde yapılan araştırmalardan üretilen bilimsel makalelerin hakem denetiminden geçerek yayına kabul edilmiş kopyaları üst verileri (metadata) ile birlikte ivedilikle kurumsal arşivlerde depolanmalıdır. Bu yayınların üst verileri hemen, tam metinleri ise yayıncıların açık erişim politikaları dikkate alınarak hemen ya da gecikmeli olarak herkesin erişimine açılmalıdır.

- Araştırma değerlendirmede üniversitelerin kurumsal arşivlerinde depolanan yayınlar dikkate alınmalıdır.

- YAAP Projesi çerçevesinde kurulan açık arşivlerin sayısı artırılmalı, arşivlerin içerikleri yayınlar ve araştırma verileriyle zenginleştirilmeli ve ilgili hizmetler geliştirilmelidir.

- Ulusal ve kurumsal düzeyde geliştirilen açık erişim politikalarına uyulup uyulmadığı ve yayınların kurumsal arşivlerde depolanıp depolanmadığı denetlenmeli ve araştırma değerlendirme süreciyle ilişkilendirilmelidir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur...

Kamu bilgi işlemciler, "Sayısal Gündem 2020" gündemiyle buluştu

TBD ve IDC'nin organize ettiği "Kamu Bilişim Platformu", "Sayısal Gündem 2020" ana temasıyla 13-15 Ekim'de Antalya'da toplandı. Etkinlikte "Kamu Entegre Veri Merkezi", büyük veri, kamu bilişim projelerinin uluslararası platformda tanıtımı ile "Bilişimsizliğin maliyeti" konularında hazırlanan raporlar, paylaşıp yayına hazır hale getirildi.

Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) her yıl düzenlediği geleneksel etkinliklerinden biri olan Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (Kamu-BİB), Kamu Bilişim Platformu etkinliği, International Data Corporation (IDC) Türkiye organizasyonu ile 13-15 Ekim 2014 tarihleri arasında Susesi Luxury Resort Hotel Antalya'da gerçekleştirildi.

Dünyada başka örneği bulunmayan, tüm kamu bilgi işlem yöneticilerinin doğal üyesi oldukları TBD Kamu-BİB, bir yıl boyunca yüzlerce kişinin gönüllü katkısı ve katılımıyla ortaya çıkardığı raporlarına son biçimini vermek üzere tüm bilişimcileri, 16. Kamu Bilişim Platformu etkinliğinde bir araya getirdi. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) desteklediği etkinlik, Türkiye Dijital Platformu'nun işbirliğiyle yapıldı.

1997 yılında çalışma grubu olarak kurulan TBD Kamu-BİB, öncelikle bilişim teknolojilerinin etkili ve yaygın kullanımını, kamu kurumlarının hizmetlerini etkin ve verimli sunabilmesini, ulusal bilişim politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamayı, bilgi işlem birimleri arasında

bilgi paylaşımının artırılmasını, mesleki dayanışmanın geliştirilmesini, sorunlara ortak çözümler oluşturulması konularında farkındalık yaratma ve sinerji oluşturmayı hedefliyor.
Ülke sorunlarına çözüm üreten bilişimcilerin birikimlerini paylaştığı, ortak akıl platformu olan TBD Kamu-BİB, bu yıl "Sayısal Gündem 2020: Akıllı Devlet Dönüşümü" ana temasıyla düzenlendi. "Sayısal Gündem 2020"nin kamuya ait değerlendirmelerin yapıldığı etkinlikte, Kamu Entegre Veri Merkezi, kamuda büyük veri, kamu projelerinin uluslararası platformda tanıtımı ile kamuda bilişimsizlik maliyeti konuları tartışıldı.
TBD, Dijital Türkiye Platformu tarafından ülkemiz gündemine getirilen "Sayısal Gündem 2020" konusunda 40 uzmanlık grubu oluşturdu. Uzmanlık gruplarında konunun uzmanları yaklaşık bir yıldır yoğun bir çalışma yürüttü. BİM yöneticileri, sektör ve uzmanlarını bir araya getiren etkinlik, çalışma gruplarının raporları, panel ve firma sunumlarıyla zengin bir içerikle gerçekleştirildi.

16. Kamu-BİB'in açış konuşmasını yapan IDC Türkiye Ülke Müdürü Nevin Çizmecioğulları, konuşmasına TBD ile yapılan işbirliğinden söz ederek başlayıp "Sektörümüzde bu tür işbirliklerinin artırılması ülke olarak kısıtlı kaynaklarımızın en verimli şekilde paylaşılması ve bu sinerjinin başarılı olması için sizlerin de bizzat destekleriniz bizim için çok önemli" dedi.
Etkinliğin format ve içeriğinin TBD yönetiminin yanı sıra bilişim CEO'ların önerileri doğrultusunda belirlenmeye çalışıldığını anlatan Çizmecioğulları, Türkiye kamu sektörü ve bilişim tedarikçileri tarafından güçlü bir şekilde desteklenen etkinliğin, Türkiye kamu sektörü için yatırım planlarını ve önceliklerini anlamak ve öğrenmek amacıyla oluşturulan mükemmel bir platform olduğunu belirtti.
Etkinlik gündemini aktaran Çizmecioğulları, bu yıla özel Türkiye genelinde farklı sektörlerdeki deneyimli CEO'ları dahil ederek Türkiye'de ve Türkiye'yi dünya genelinde temsil edecek bir Teknoloji Danışma Kurulu belirlemeyi hedeflediklerini söyledi. Ayrıca güvenlik, büyük veri, veri analitiği veri merkezleri ile Türkiye ve başka ülkelerdeki BT altyapılarını yönetenler gibi farklı farklı alt grupları oluşturmayı planladıklarını belirten Çizmecioğulları, artan sorumlulukları, değişen rolleri ve yeni baskılar altında CEO'ların değişim ve dönüşüm yapmalarının kaçınılmaz olduğuna dikkat çekti. Çizmecioğulları, etkinlik süresince dünyanın ve Türkiye'nin önde gelen BT ürün servis sağlayıcıları ve fikir liderlerinin, BT'yi kurumlara fayda sağlayacak şekilde kullanmanın en yeni stratejilerini sunacaklarını anlattı.
TBD Yönetim Kurulu Üyesi ve Kamu-BİB Temsilcisi Doç. Dr. İzzet Gökhan Özbilgin, etkinliğin açılış konuşmasına, "Günümüzün bilgiye dayalı ekonomilerinin önemli bir bileşeni, devletin ta kendisidir. Devletin vatandaşlarına ya da ülkenin şirketlerine ve kurumlarına verdiği hizmetleri daha kaliteli, hızlı ve doğru bir şekilde sağlaması, ancak bilişimle mümkündür. Bunun farkında olan devletler, hem dünya çapında, hem ülke içinde ekonomisini iyi bir yere taşımaktadır, taşıyacaktır" diyerek başladı.
Devletin bilişimle ara yüzünün "kamu bilişim daireleri" olduğunu söyleyen Özbilgin, kamu bilişim daireleri sayesinde son 10 yıl Türkiye bilgi toplumu olma yolunda önemli adımlar attığı, bilişim projeleri ve yatırımlarının hız kazandığını kaydetti.
Türkiye'deki pek çok başarılı BT projelerinden söz edip akıllı devlet sistemine geçilmesi gerektiğini belirten Özbilgin, "Vatandaşlarına daha iyi hizmet veren devlet fikri artık yeterli değil. 'Yeni Türkiye' için artık bir başka adıma geçmemiz lazım. O da akıllı devlet" dedi.
"Akıllı devlet" kavramı, yapısı, vatandaşa sunulan hizmetler ve çıktılarına ilişkin bilgiler veren Özbilgin, Türkiye'de bilişimin daha etkin kullanılması ve bu alanda yeni projeler üretilmesi gerektiğine işaret ederken bu açıdan bu tür toplantıları önemsediklerini bildirdi.
2023 hedefleri konusuna da değinen Özbilgin, "2023 hedeflerine bakarsak, 'Bilişim'i sadece kullanmak değil kaldıraç etkisinden de yararlanmak, ülkemizin önünü açmak ve dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmek için kullanmanın ötesine geçmemiz gerektiğini, yani artık 'proaktif bir devlet' olmak ve öngörü yapma aracı olarak kullanmak lazım geldiğini göreceksiniz. Bunun da anahtarı biz kamu bilişimcilerinin ellerinde" diye konuştu.
TBD'nin kamu bilişimi konusundaki öncülüğüne ve bu anlamda yaptığı çalışmalara da değinen Özbilgin, devlete rehberlik etmeye çalışıldığını, her yıl değişen temalar çerçevesinde, her zaman öncü raporlar oluşturup devletin hizmetine sunulduğunu anlattı. Özbilgin, konuşmasını "Hep birlikte TBD'nin KAMU-BİB ortamını daha katılımcı, daha aktif, daha verimli, bir hale getirmeliyiz. Sadece raporlar oluşturmakla kalmamalı, bu raporların eyleme dönüşmesini de sağlamalıyız" diyerek tamamladı.

Menteş: Teknoloji ve bilgide rekabeti sağlayıp...

TBD Yönetim Kurulu Başkanı Turhan Menteş, TBD hakkında kısa bilgi vererek başladığı konuşmasında TBD'nin dünyada bilgi toplumu teriminin ilk kullanıldığı yıllarda kurulduğunu, Türkiye bilişim tarihinde bilinen her konunun öncüsü olduğunu, kullanılan tüm teknolojileri en az beş yıl önceden duyurusunu yapıp farkındalık yaratmaya çalıştığını söyledi.

Avrupa Birliği'nin (AB), Ağustos 2010'da, 7 eylem alanını içeren "Sayısal Gündem 2020" hedefini ortaya koyduğuna dikkat

çeken Menteş, Türkiye'nin de bu yapıda yer alması, ortaya konulan strateji ve hedeflerin benzerlerini belirlemek zorunda olduğunun altını çizdi. Bu programda Türkiye'nin de olması gerektiğine dikkat çeken Menteş, "Teknoloji ve bilgide rekabeti sağlayıp bilgi ve teknolojiye dayalı yeni bir ekonomi ve büyüme modeli belirlemeliyiz" dedi.

Türkiye'nin geleceği açısından programın önemli olduğuna işaret eden Menteş, sözlerine şöyle devam etti:
"AB 2010'da bir program ilan etti. Bu programa bakan herkes, Sayısal Gündem 2020 içindeki her şeyin Türkiye içinde gerçekleşmek zorunda olduğu görür. Biz de Dijital Türkiye Platformu olarak konuyu yakından izliyoruz. Avrupa Birliği kenarında dolaşan bir ülkeyiz, alırlar almazlar, hiç önemli değil. Ama biz yolumuzda ilerleyelim AB'nin koyduğu normları bizim de gerçekleştirmemiz gerektiğini her zaman söylüyoruz. Bu program bizim için de geçerli, bu programda var olmalıyız. 2020'ye kadar birçok konuda uzmanlıklar yaratmamız gerekiyor. Ama 7 ana eksende oluşan 136 aksiyon olarak belirlenen eylem adımlarının yarısında Türkiye'nin ne ilgili kurumu ne de uzmanı var.

28 ülkede sayısal tek Pazar yaratmaya çalışan AB'de bu çalışmalar için inanılmaz bir güç ve çaba harcıyor. Bunu biz de yapmalıyız. AB bunu sivil inisiyatifi öne plana çıkararak yapıyor. Her şeyi hükümetlerden beklemiyor. Standartlar ve birlikte çalışabilirlik AB'nin en büyük sorunu ve 28 ülkede birlikte çalışabilirlilik ve standartlar konusunda ortaklaştırmaya çalışan bir Avrupa var. Bunun dışında kalma lüksümüz yok. Bu nedenle geçen yıl bir açık çağrı yaptık. 136 eylemi 40 ana başlıkta toplayıp bu gruplarda çalışmak isteyenleri bir araya getirmeye çalıştık. 650 kişi başvurup katkı vermeye başladı. Dijital Türkiye Platformu olarak bir ön çalışmayı da uzmanlara yaptırdık. 8 uzman çalışıp ilk raporu hazırlayıp durum saptaması yaptı. Dolayısıyla sivil bir inisiyatifle izleme sürecini de başlattık."

31. Ulusal Bilişim Kurultayı'nda 40 çalıştayın ilk defa aynı anda yapılacağını bildiren Menteş, "Bütün kuruluş, kurum ve şirketlere şunu söylemek istiyorum: Eğer Türkiye'nin geleceği ile ilgili bir şey söyleyecekseniz TBD'nin etkinliklerinde olmak durumundasınız. Burada yoksanız, gelecekte de yok olacaksınız. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum. TBD'nin açık, geleceği belirlemeye yönelik toplantılarında herkesin olması gerektiğini düşünüyorum" çağrısında bulundu.
Türkiye'nin geleceği için bilişim projelerine yönelinmesi gerektiği ve bilişim alanında projeler üretilmesini öneren Menteş, "Türkiye'nin geleceğini aydınlatacak büyük projelere ihtiyacı var. Büyük bilişim firmaları (sistem entegratörleri) yaratmak, olanları büyütmek durumundayız. 30 yıldan beri bilişim sektörünün yüzde 50'den fazla bütçesini kamudan sağladık. O nedenle büyük bilişim projelerini telafuz etmekten çekinmeyin. Türkiye'deki kamu projelerinin birçoğu Avrupa'da yok. Önümüzdeki dönemde bu projeleri yurtdışına satmaya başlayacağız, bu noktalara geleceğiz. Sizlerden büyük bilişim firmalarını koruma ve büyük kamu bilişim projelerini yaratma konusunda çaba sarf etmenizi diliyorum" diye konuştu.
Kamu-BİB'i destekleyen Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı Tayfun Acarer ise bilişim ve iletişim alanında büyük firmaların desteklenmesi ancak bunların standartasyon ve sertifikasyonlarının belirlenmesi gerektiğini söyledi. Bilişim sektöründe nitelikli eleman konusuna değinen Acarer, "Bilişim sektöründe nitelikli elemen konusunda ithal eden ülkeden ihraç eden ülke konumuna geçeceğine inanıyorum" dedi.

Bakan Yardımcısı Kavranoğlu: Ar-Ge için kaliteli proje bulamıyoruz

Açılışın son konuşmacısı olan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Davut Kavranoğlu, 1990'ların başlarında başlayan İnternet devrimi, sonra yaşanan mobil iletişim çağı ve SMS'nin endüstriyel hale gelişinden söz etti. Türkiye'nin son yıllarda çok hızlı bir değişim ve gelişme sürecinden geçtiğini anlatan Kavranoğlu, son 12 yılda Türkiye sessiz bir devrim yaşadığını söyledi. Kavranoğlu, yeni Türkiye döneminde de Türkiye'nin ekonomide, bilimde, insan hakları ve demokratik standartlarda dünyanın en ileri ülkeleri arasına girmeyi hedeflediğini vurguladı.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin önemine değinen Kavranoğlu, "Bilgi ve iletişim teknolojileri geride kalmış toplumlar için çok büyük bir hızla kalkınıp yoksulluktan kurtulmak için tarihi bir fırsattır. Gerektirdiği tek şey, iyi yetişmiş insan potansiyeli ve bu insanların önünü açan bir yönetimdir" dedi.

Türkiye'nin 2023 yılı hedeflerine değinen Kavranoğlu, sözlerine şöyle devam etti:
"Bu hedeflere eski Türkiye'nin sistemiyle varılamaz. Türkiye'nin gelişmiş, kalkınmış bir ülke olmasına giden çabası, bilimden, teknolojiden, bilgiden, inovasyondan geçer. Hiçbirimiz 500 milyar dolar ihracat hedefine bugün sattığımız mallardan daha fazla satarak, miktarı artırarak varacağımıza inanmıyoruz. Daha fazla domates, hıyar, fındık, limon satarak bu hedeflere varamayız."

Ar-Ge çalışmalarına da değinen Kavranoğlu, devlet olarak Ar-Ge'ye ayrılan kaynağın tümünü verecek kaliteli proje bulamadıklarını, son 11 yılda Ar-Ge'ye ayrılan paranın 8 katına çıktığına dikkati çekip "Ar-Ge'ye bu yıl 8 milyar dolar değil de 80 milyar dolar ayırsak, çok bir şey değişir mi? Bence değişmez, sadece israf artar. Demek ki bizim problemimiz para, kaynak problemi değil, sistem" diye konuştu.

Etkinlikte, Prof. Dr. Gonca Telli Yamamoto, "Türkiye'nin Avrupa Sayısal Gündemine Uyum Projesi" konusunu gündeme getirirken CIO Paneli'nde "Kamunun sosyal medyayı kullanma rehberi" ele alındı. TÜBİTAK-BİLGEM YTE'den Mustafa Afyonluoğlu, "Kamu Entegre Veri Merkezi"; Arzu Altın, "Kamu Bilişim Projelerinin Uluslararası Platformda Tanıtımı"; Burak Biçen, "Kamuda Büyük Veri ve Analizi"; Yavuz İnal, Kamu İnternet Siteleri Rehberi (KAMİS) Projesi; Altan Özkil ise, "Bilişimsizlik Maliyet Tahminleri ve Kamu Örnekleri" sunumlarını yaptılar.

Türkiye Uzay Ajansı kurulacak

Uzay ve havacılık alanında çalışmaları tek elden yürütmek üzere Uzay Ajansı kurulmasına karar verildi. Ajansın kurulması için mevzuat ve kanun yapım çalışmaları tamamlandı.

Son yıllarda uzay ve havacılık alanında önemli gelişmeler sağlayan Türkiye, bu gelişmelere paralel olarak Türkiye Uzay Ajansı kurma kararı aldı. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Lütfi Elvan, uzay ve havacılık alanında çalışmaları tek elden yürütmek için Uzay Ajansı kuracaklarını açıkladı. Elvan, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ (Turkish Aerospace Industries-TAI) ziyaretinde "Uzay Ajansı ile ilgili mevzuat ve kanun tasarısı çalışmalarımızı tamamladık. İlgili kurumların görüşünü aldıktan sonra Bakanlar Kurulu'na sunarak TBMM'nin gündemine getireceğiz" dedi.

TÜRKSAT 6A'nın Türkiye'nin mühendisleri tarafından yapılacağı müjdesini veren Bakan Elvan, "Türkiye olarak uydumuzu kendi mühendislerimizle Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkezi'nde üreteceğiz" açıklamasını yaptı. Bu alandaki çalışmalar tek bir merkezden koordine bir şekilde yürütülecek ve daha hızlı adım atılacak.

"Türkiye Uzay Ajansı" konusu, 10 yıl önce de gündeme gelmişti. 2004'te basında, "Uydu alanında önemli bir yere sahip olan Türkiye, tüm uzay çalışmalarını koordine etmek için NASA ve ESA'yı örnek aldı" haberleri yer almıştı. Milli Güvenlik Kurulu'nun şubat ayı toplantısından sonra yayınlanan bildiride, "Türkiye'de hava ve uzay çalışmaları konusunda kurul üyelerine bilgi sunulmuştur" şeklindeki ifade dikkat çekmişti. Kurul toplantısının ardından çalışmanın ayrıntıları netleşmiş, havacılık ve uzay çalışmalarını koordine edecek Türk Havacılık ve Uzay Ajansı kurulmasıyla ilgili çalışmalar başlatılmıştı. Doğrudan Başbakan'a bağlı olması öngörülen ajans, Türkiye'deki tüm uzay ve havacılık projelerini koordine edecekti. Ajansın beş bölümden oluşması ve bu bölümlerden birinin askerlere ayrılması planlanıyordu.

Dönemin TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Namık Kemal Pak, Ulusal Havacılık ve Uzay Konseyi'nin, 1997'de Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nca (BTYK) kurulmasının kararlaştırıldığını belirtip Konsey'in kuruluşunun, istenilen noktaya getirilemediğini bildirişti. Ulusal Havacılık ve Uzay Konseyi'nin kuruluşunun öncelikli olduğunu, ancak bu hedefi şimdi değiştirdiklerini ve Konsey'in ESA bağlamında kurulması için öncelikle ESA'ya tedrici üyelik çalışmalarını yoğunlaştırdıklarını anlatan Prof. Pak, 29 Mayıs 2000'de ESA'ya gönderdiğini, bunun üzerine altyapıya uygunluğunun denetimi için ESA'dan bir heyetin, Türkiye'de incelemede bulunduğunu söylemişti. İşbirliği anlaşmasının gerçekleşmesiyle Türk katılımcılara uzayla ilgili konularda ESA faaliyetlere katılım olanağı sağlanacağını vurgulayan Prof. Pak, ESA'nın işbirliği anlaşması taslağını kendilerine gönderdiğini, bu taslak üzerinde çalışmalarını sürdürdüklerini belirtip "Ön anlaşma taslağı geldi. Onun hukuksal boyutlarına bakıyoruz. Hükümet kararı ya da kanun hükmünde kararname düzenlenmesi gereken boyutları olabilecek" diye konuşmuştu.

Bu arada 2002'de Antalya'da düzenlenen 13. Ulusal Astronomi Toplantısı'nda Hava Kuvvetleri Komutanlığı adına sunum yapan askeri yetkili, Türkiye'nin NASA'sı olarak tabir edilen "Türk Uzay Kurumu"nun (TUK) kurulmasına ilişkin çalışmaları anlatmıştı. TUK'un kurulmasına yönelik ilk çalışmaların 2000 yılında başlatıldığını kaydeden askeri yetkili, Hava Kuvvetleri Komutanlığı'nın TUK'un kurulmasına ilişkin koordinatörlük görevini yürüteceğini kaydetmişti. Bu konudaki taslak kanun tasarısının Milli Savunma Bakanlığı'na iletilmek üzere Genelkurmay Başkanlığı'na gönderildiğini bildiren yetkili, tasarının hükümete sunulma aşamasında olduğunu açıklamıştı.

Ev ofisin püf noktaları

Evden çalışanlar için hayat kurtaracak 10 tavsiye

Eylem CÜLCÜLOĞLU
eylem@bilisimdergisi.org

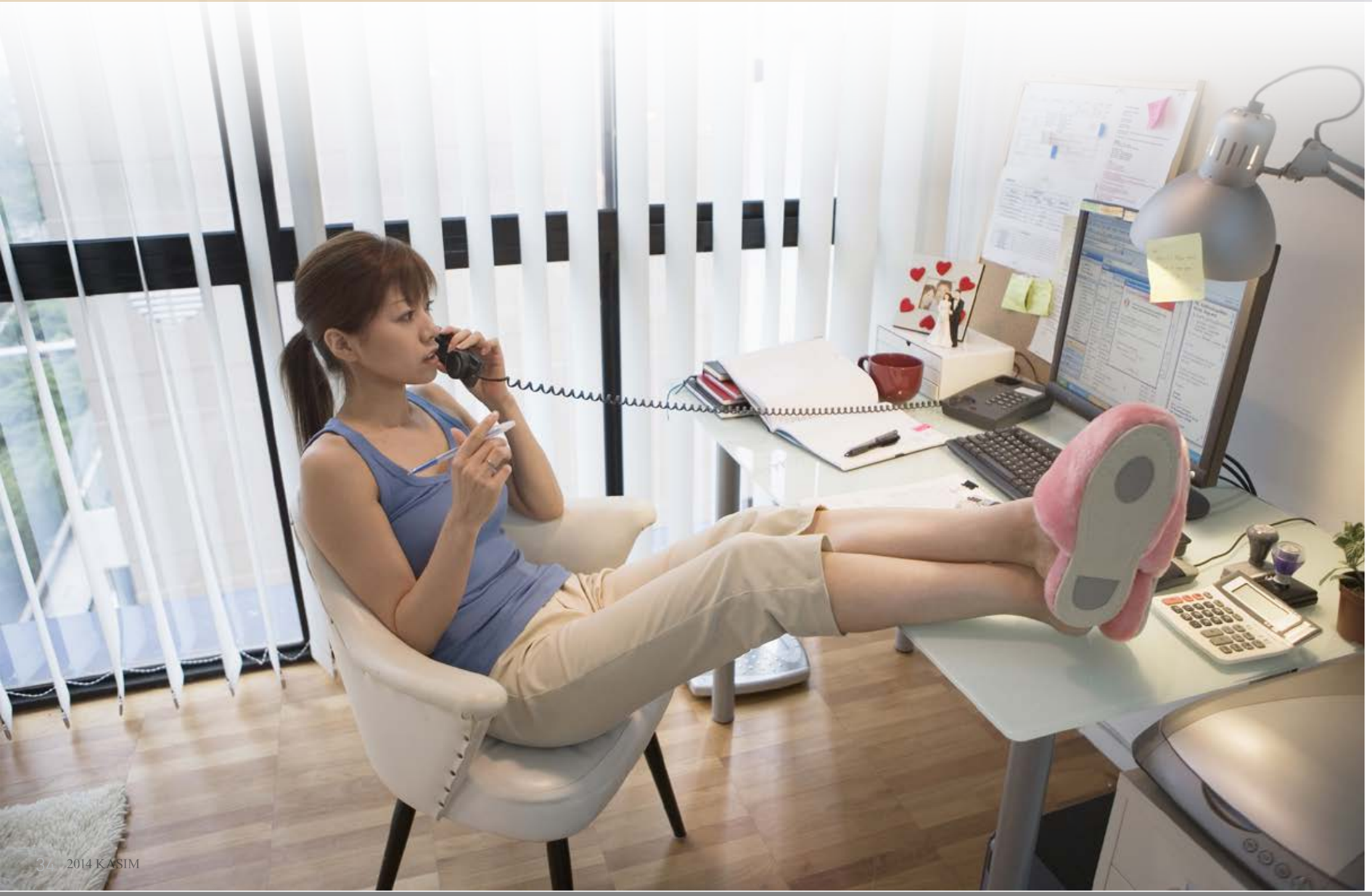

İletişim teknolojilerinin gelişimi ve internetin yaygınlaşmasıyla beraber evden çalışanların sayısı her geçen gün artıyor. American Community Survey araştırmasının sonuçlarına göre ABD'de 3.3 milyon kişi evden çalışıyor. Bu rakam toplam iş gücünün yüzde 2.6'sını oluşturuyor. 2005 yılından bu yana ise evden çalışma yüzde 80 oranında artmış.

Avantajları çok

Evden çalışmanın hem firmalar hem de çalışanlar için büyük avantajları var. Firmalar için en büyük avantaj ofis maliyetlerindeki düşüş. Çok çalışanlı firmalar için, ofis alanı büyük önem taşıyor. Ofis alanları büyüdükçe kira maliyetleri de artıyor. Bunun yanında çalışanın evden çalışması telefon maliyetinden tutun, elektrik maliyetine, network maliyetine kadar bir çok ofis maliyetini de düşürüyor.

Ev ofislerinin, çalışan için sunduğu en büyük avantaj trafikte zaman kaybetmemek. Büyük şehirlerde yaşayanlar günün 3-4 saatini yollarda geçiriyorlar. Bu hem insanların yıpranmasına hem de büyük verim kaybına yol açıyor. Evden çalışmanın, çalışan için getirdiği diğer bir avantaj ise aile ile daha fazla vakit geçirme. Ofislerde çalışanlar, eşlerini, çocuklarını günde birkaç saat görebiliyorken, evden çalışanlar ise zamanlarının büyük bir kısmını aileleri ile geçirebiliyor.

Evden çalışmanın avantajları yanında dezavantajları da yok değil. Dezavantajların

Endüstriden Haberler

başında sosyal ortamdan uzak olmak geliyor. İş dünyasında insanlar sosyalleşirken, evden çalışanların böyle bir şansı yok. Evden çalışanlar zamanlarının tamamına yakınını evde geçirdikleri için belli bir süreden sonra bundan sıkılabiliyorlar. Ayrıca evden çalışma sinerji açısından da sorunlar yaratıyor. İletişim araçları ne kadar gelişmiş olsa da, yüz yüze iletişimin yerini alamıyor. Çalışanlar projelerde aynı ortamda çalıştıkları zaman bir sinerji oluşuyor. Evden çalışanlar ise ofis içindeki çok değerli beyin fırtınaları sohbetlerinin uzağında kalıyor. Çoğu iş veren açısından evden çalışma, içinde riskleri barındıran bir çalışma yöntemi. Evden çalışanların kaytaracağı, işine yeterince odaklanmayacağı düşünülüyor. Bu yüzden çoğu firma evden çalışmaya sıcak bakmıyor. Bazı firmalar belli günler evden çalışma imkanı sunarken bazı firmalar ise sadece kıdemli, güvenilir elemanlarına evden çalışma hakkı tanıyor.

Evden çalışmaya uygun pozisyonlar

Şirket içinde bazı pozisyonlar evden çalışmak için çok uygun. Örneğin bir programcının veya web tasarımcının çalışmak için ofise gelmesinin hiç bir gereği yok. Bazı pozisyonlarda ise evden çalışma mümkün değil. Muhasebe, satış gibi bölümler yapıları gereği evden çalışmaya olanak tanımıyor. Şirketin faaliyet gösterdiği alan da evden çalışma konusunda belirleyici kriterlerden birisi. Örneğin internet şirketlerinde evden çalışma çok yaygın. Çünkü bu şirketlerin çalışanları, işlerinin tamamını internet üzerinden yapabiliyor ve çok fazla da bir araya gelme ihtiyacı duymuyor. Yayıncılık da evden çalışmaya çok uygun bir alan. Çoğu çevrimiçi ve yazılı basın mensubu yazılarını evinden yazıyor. Grafik tasarım, web tasarımı, programcılık, çağrı merkezi gibi alanlarda evden çalışanların sayısı her geçen gün artıyor.

Bundan 20 sene önce evden çalışma diye bir kavram yoktu. Evden çalışmanın yaygınlaşmasını sağlayan en önemli faktör internet oldu. İnternet evden çalışmaya olanak sağladı. İnternet sadece evden çalışmaya olanak sağlayan bir ağ değil aynı zamanda evden çalışılıp para kazanılan da bir ortam. İstatistiklere göre evden çalışanların büyük bölümünü ekmeğini internetten çıkaranlar oluşturuyor. Son yıllarda herhangi bir şirkette çalışmayan, kendi internet işinden para kazanıp yaşayan insanların sayısı çok arttı. Bu kişiler tüm işlerini internet üzerinden yaptıkları için herhangi bir ofise ihtiyaç duymuyorlar. Ev veya kablosuz internetin olduğu her yer bu kişilerin ofisi olabiliyor. American Community Survey araştırmasının sonuçlarına göre ABD'de 2.8 milyon kendi işini yapan kişi evden çalışıyor. Bu kişilerin yüzde 69.7 gibi büyük bir oranının bir şirketi bile bulunmuyor. İnternet üzerinden verilen servislerin artması ve e-ticaretin büyümeye devam etmesiyle, kendinin patronu olup evinden çalışanların sayısının artması bekleniyor.

Türkiye'de yaygın değil

Ülkemizde ise evden çalışma henüz ABD ve Avrupa kadar yaygın değil. İnternet altyapımız batılı ülkelerle yarışır halde olsa da, ülkenin kültürel yapısı evden çalışmanın yaygınlaşmasını engelliyor. Kolektif bir kültüre sahip olan ülkemizde bir arada iş yapma büyük önem taşıyor. Ayrıca şirket patronları ve yöneticileri çalışanlarını kontrol etmek ve istedikleri zaman ellerinin altında bulundurmak istiyorlar. Uzaktan çalışanın daha verimsiz çalışacağı kaygısı çok yaygın... Genel durum böyle olsa da Türkiye'de evden çalışmayı teşvik eden yenilikçi şirketler de var. Performans ve sonuç odaklı strateji belirleyen şirketler çalışanlarının evden çalışmasına olanak tanıyor. Trafik sorununun çok büyük sorun olduğu İstanbul, evden çalışmanın en yaygın olduğu ilimiz.

İster bir şirkette çalışın, ister kendi işinizin sahibi olun, eğer evden çalışıyorsanız bazı noktalara dikkat etmek gerekli. Evden çalışmayı kolaylaştıracak, veriminizi artıracak bazı ipuçlarını sizler için derledik:

1- Kendinize özel bir çalışma alanı belirleyin.

"Ev ofisi" kavramı boşuna oluşturulmadı. Eğer evden çalışıyorsanız mutlaka ofisiniz olarak kullanacağınız bir alanınız olmalı. Bu tercihen bir oda olabilir. Eğer ofis olarak bir oda ayırma imkanınız yoksa, salonunuzun bir köşesini de ofis olarak kullanabilirsiniz. Çalışma alanınızda sizin dikkatinizi bozacak şeylerin olmamasına dikkat edin. Çalışma alanınızda televizyon olmamalı. Evin diğer bireyleri siz çalışırken sizi rahatsız etmemeli ve bu alan sadece çalışma için kullanılmalı. Çalışma alanınıza girip, koltuğunuza oturduğunuz zaman kendinizi "ofisinizde" hissetmelisiniz.

2- İşiniz için hazırlanıp, giyinin.

Evden çalışan çoğu kişi, işe gider gibi hazırlanmaz. Evde pijamalarıyla çalışan çok kişi vardır. Bu rahatlık ilk başta çok çekici gibi gelse de, aslında verimlilik için hiç iyi değildir. Kişinin psikolojik olarak çalıştığını hissetmesi gerekir. Çalışma ile eğlencenin birbirinden ayrılması gerekir. Bu yüzden çalışmaya başlamadan önce işe gider gibi hazırlanın. Traş olun. Dışarıda giyeceğiniz bir kıyafet giyin. İlla takım elbise giymeniz gerekmez ama şık olmalısınız. İş için hazırlanıp giyinmek hem sizi işinize motive edecek hem de veriminizi artıracaktır. Ayrıca günümüzde çok yaygın

olarak kullanılan video konferanslarda, iyi görünmek kariyeriniz için bir artı olacaktır.

3- Değişik iletişim araçlarını etkin kullanmayı öğrenin

Evden çalışırken telefon, e-posta, SMS, anlık mesajlaşma ve video konferans kullanılan iletişim araçlarıdır. Evden etkin bir şekilde çalışmak istiyorsanız bu iletişim araçlarına hakim olmalısınız. Herkesin iletişim konusunda bir tercihi vardır. Bazıları telefonu tercih ederken bazıları yazarak iletişimi tercih eder. Burada önemli olan kişisel tercihin ötesinde hangi iletişim aracı o iş için daha verimli ise o aracı kullanmaktır. Bir toplantıda video konferans yapmak hiç gerekmeyebilir. Diğerinde ise video konferans yapmak neredeyse bir zorunluktur. Yapacağınız işe göre iletişim mecrasını seçmek bu yüzden büyük önem taşır. Ayrıca iletişim araçlarını hızlı ve etkin kullanmak size büyük avantaj sağlayacaktır.

4- Saatlerinizi belirleyin ve ona uyun.

Evden çalışmanın en kötü yanlarından birisi özel hayat ile iş hayatının birbirine karışmasıdır. Evden çalışan çoğu kişi bundan şikayet eder. Aslında bu problemi çözmenin çok kolay bir yolu vardır. Evden çalışıyor olsanız da çalışma saatlerinizi belirler ve bu saatlere sanki işe gidip geliyormuşçasına sıkıca uyarsanız, özel hayatınız ve iş hayatınız birbirine karışmaz. Örneğin çalışma saatinizi 9-6 olarak belirleyebilirsiniz. Sabah kalkar, traş olur, giyinir, kahvaltı yapar ve işinizin başınıza otururunuz. Öğlen 12'de öğlen yemeği molası verir, akşam saat 6'da da bilgisayarı kapatırsınız. Böylece bir iş disiplini gelişir. Saate göre çalışmak hem verimliliği artırır hem de işin mesai saatleri dışına taşmasını engeller. Saat belirlemeden çalışmak önceleri rahatlık gibi gözükebilir ama belli bir süreden sonra hayatınızın tamamını işiniz almaya başlayacaktır.

5- Mola verin.

Bilgisayarın karşısında çalışmak yorucudur. Ayrıca ortamda kimse olmadığı zaman çalışmak daha da yorucudur. Ofis ortamında insanlar, diğer çalışanlarla kısa sohbetler ederler, kahve almaya giderler. Ev ortamında ise sizi işten ayıran hiç bir şey yoktur. Bu yüzden insan kendini çok kolay işe kaptırıp, saatlerce mola vermeden çalışabilir. Bu uzun vadede sizi tüketecek bir davranıştır. Çalışırken molalar verin. Çalıştığınız ortamdan 5-10 dakika uzaklaşın. Mümkünse dışarı çıkıp hava alın. Bu performansınızı olumlu olarak etkileyecektir.

6- Çalışırken aile bireyleri ve arkadaşları ile tüm iletişimi kesin.

Evden çalışanların yaşadığı en büyük sorunlardan birisi aile bireylerinin ve arkadaşlarının çalışmayı bölmesidir. Kişi evden çalışıyorsa, evde bulunan diğer bireyler çoğunlukla kişinin çalışmasına gereken özeni göstermez. Tam işinize dalmışken eşiniz yanınıza gelip: "Hayatım, soğan bitmiş. Markete gidip alır mısın?" diyebilir. Bunu engellemek için aile bireylerinizden, mesai saatleri içinde size sanki ofisteymişçesine davranmalarını isteyin. Aile bireylerinizle iletişime geçmeyin. Kendinizi evden soyutlayıp işinize odaklanın. Eğer bunu yapmaz, mesai saatleri içinde aile bireyleri ile vakit geçirirseniz hem işinize odaklanamazsınız, hem veriminiz düşer hem de belirlediğiniz saatlerde işinizi tamamlayamazsınız.

7- Yüz yüze iletişimi unutmayın.

Evden çalışıyor olsanız da yüz yüze iletişim çok önemlidir. Eğer kendinizi yüz yüze iletişimden tamamen soyutlar ve iletişiminizi sadece telefon ve elektronik ortamda yaparsanız belli bir zamandan sonra iş ilişkileriniz zayıflar. Yüz yüze iletişim hem insanı sosyalleştirir hem de insan ilişkilerini ve empatiyi geliştirir. Bu yüzden mümkün olduğunca periyodik olarak iş arkadaşlarınızla ve müşterilerinizle yüz yüze görüşmeye özen gösterin. Yüz yüze görüşmeler haftalık toplantılar şeklinde olabileceği gibi beraber yenilen öğle yemekleri şeklinde de olabilir. Bu sizin psikolojik sağlığınıza da iyi gelecektir.

8- Günlük yapılacak işleri belirleyin.

Evden çalışan insanların unuttuğu konulardan birisi de günlük yapılacak işleri belirlemek ve takip etmektir. Normal ofis ortamında insanlar bunu yaparken, evden çalışanlar, özgür olmanın rahatlığıyla buna önem vermeyebilirler. Oysa günlük yapılacak işlerin listesinin yapılması ve bunların gün sonunda kontrol edilmesi size kendi performansınızı değerlendirme konusunda yardımcı olacaktır. Günlük yapılacak işleri önceliklerine göre belirleyin, sırayla işleri gerçekleştirin ve gün sonunda hangilerinin tamamlandığını kontrol edin.

9- Günlük çalışma planı hazırlayın.

Bir plana göre her gün rutin olarak çalışmak sıkıcı gibi gözükse de, verimliliği artıran önemli bir faktördür. Çalışma planı hazırlamak ayrıca zaman yönetimini de kolaylaştırır. Örneğin sabahları işe başlayınca e-postaları okuyabilir, öğlenden önce rutin video konferansınızı yapıp, öğleden sonra da müşterilerle görüşebilirsiniz. Evden çalışırken yaşanan en büyük sorunlardan birisi iş disiplininden uzaklaşmaktır. Gün içinde ne zaman ne yapacağınızı bilmek sizi disipline edecektir.

10- Kendinizi ödüllendirin.

Önemli bir işi bitirdiğinizde kendinizi ödüllendirin. Bu ödül bir fincan sıcak kahve olabileceği gibi, kanepede 10 dakika uzanmak da olabilir. Evden çalışmanın, ofiste çalışmaya göre bir çok rahatlığı vardır. Evinizin rahatını kendinizi ödüllendirmek için kullanın.

GELECEK ŞEKİLLENİRKEN

Daha iyi, daha güzel, daha mutlu bir gelecek için belirlenecek rotada toplumun tüm kesimlerini ilgilendiren konulardaki çalışmaların sivil toplum gönüllülerinin öncülüğünde yapıldığı bilinmektedir. Kimdir bu gönüllüler, neden bu çalışmalarda yer alırlar, amaçları nedir? Bu soruların tümüne gönüllüler adına yanıt vermek zor. Ancak, bugünlerde gerçekleştirilecek olan Bilişim'2014 Etkinliği çalışmalarında Türkiye Bilişim Derneği adına gönülden katkı vererek geleceği şekillendirmek için çabalayanlar olduğunu unutmamak gerekir.

Ülkemizin geleceğini ilgilendiren konuları gündemine alarak çalışmalarını sürdürmekte olan Türkiye Bilişim Derneği (TBD), bugün sayıları on bini aşan üyeleri ile bilişim mesleğinin en önemli temsilcisi konumundadır. TBD, 1976 yılında başlattığı Ulusal Bilişim Kurultayları'nın bu yıl otuz birincisini Bilişim'2014 Etkinliği ile gerçekleştirmektedir.

Yurttaşlarımızın gönenç içinde yaşaması için, dün olduğu gibi, bugün de gereksinim duyulan e-dönüşümün yönlendiricisi ve takipçisi olarak üstlenmiş olduğu sorumluluklarını kamu yararı gözeterek yerine getirmekte olan TBD, Bilişim 2014 Etkinliği'nin ana temasını SAYISAL GÜNDEM 2020 olarak belirlemiştir.

İ. İlker Tabak*
ilker.tabak@bilisim.com.tr

Avrupa Birliği'nin de 2020 hedeflerine ulaşmak üzere gündemine almış olduğu konulara koşut çalışmalar TBD'nin koordinasyonunda ülkemiz bilişimcileriyle birlikte yürütülmektedir. Kalkınma yolundaki engellerin bilişim teknolojileriyle aşılacağının altını çizen TBD, gerçekleştirdiği etkinliklerle geleceği şekillendirmek üzere gerek kamu ve özel sektörden, gerekse akademik dünyadan tüm ilgilileri bilgi ve deneyimlerini paylaşmaya davet etmiştir.

Bilişim 2014 Etkinliği'nde konuşmacı, oturum yöneticisi, çalıştay gönüllüsü ve dinleyici olarak katkı veren, birbirinden değerli bildirileri ile birikimlerini paylaşan tüm bilişimcilere etkinliğimize zenginlik kattıkları için teşekkür ederiz.

Ayrıca, etkinliğin gerçekleşmesi için büyük bir özveri ile çalışan TBD Başkanı Sayın Turhan Menteş başta olmak üzere, etkinliğin gerçekleşmesi için bize güvenen ve bu sorumluluk isteyen onurlu görevi Etkinlik Yürütme Kurulu (EYK) olarak yapmamızın önünü açan TBD Merkez Yönetim Kurulu'na teşekkür ederim.

Etkinlik Yürütme Kurulu'nda gönülden katkılarını esirgemeyen EYK üyeleri Yücel Bağrıaçık, Coşkun Dolanbay, Erdem Lafcı (TBD Genç Bşk.), Asuman Öcal, Selçuk Özdemir, Koray Özer, Ahmet Pekel, Ersin Taşçı, Arkan Uluçay ile, geleceğe ilişkin bir çivi çakmak üzere Sayısal Gündem 2020 Gruplarında da yer alan TBD üyelerine ve yöneticilerine TBD 2. Başkanı ve EYK Başkanı olarak ayrıca teşekkür ederim.

Yanımızda olmasalar bile varlıkları ile bizleri cesaretlendiren, kapılarını her çaldığımızda çözümün parçası olan TBD şube başkanları ve yöneticilerine de şükranlarımızı iletmek borcumuzdur.

Gerek teknik düzeydeki çalışmaları, gerekse lojistik düzeydeki katkılarından ötürü, TBD Genel Sekreteri Gülten Halıcı ile TBD çalışanları Arzu Kılıç, Kutlay Yeğen, Serap Altan Kılıçoğlu ve Yeşim Ergun ile, Bilişim Dergisi habercileri Aslıhan Bozkurt ve Fatma Ağaç'a, toplantılarımız için günün her saatinde, gece demeden, geç oldu demeden TBD kapılarını açık tutan Ergül Çetinkaya ve TBD Ankara Şubesi Koordinatörü Zeynep Sulukoğlu ile, etkinliğimiz için profesyonel birikim ve becerisi ile yanımızda olan Özden Özben'e de teşekkür ederim.

TBD gönüllülerine ve geleceğin konuşulduğu, şekillendirildiği bu platformlarda yer alan, geleceğin Türkiye'sinin temelini oluşturan TBD Genç grubu üyelerine özellikle teşekkür ederim.

Ankara'ya yakışan kapsam ve büyüklükteki bir bilişim fuarını TBD ile işbirliği içinde gerçekleştirmek üzere yola çıkan Serenas Grup Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa F. Gürbüz ve Işıl Gürbüz (CFO) ile GL Events firması Genel Müdürü Arkan Uluçay başta olmak üzere, etkinlik ekibinden Hale Mutlu, Aslı Ertuğrul Doğan, Buket Ülkü, Eyüp Sav ve Asuman Öcal başta olmak üzere tüm GL Events çalışanlarına göstermiş oldukları üstün çabalar için de teşekkür ederim.

Geleceği birlikte şekillendirerek kalkınma yolundaki engelleri bilişim ile tek tek aşabilme fırsatını yaratma amacıyla katkılarını esirgemeyen tüm kurum, kuruluş ve sponsorlara da teşekkür ederim.

Gelecek şekillenirken birey olarak katkılarını sunan ve gelecek için sözü olan tüm konuşmacılara, katılımcılara ve bu etkiyi kamuoyuyla paylaşmamıza aracılık eden medya kuruluşlarına de teşekkür ederim.

Unutmayalım ki, rotası belli olmayan gemiye hiç bir rüzgar yarar sağlamaz.

(*) Bs. Müh., Bilişim Ltd. Paz. ve Satış Md.
Türkiye Bilişim Derneği Yönetim Kurulu II. Başkanı

“Bedava internet”, sayısal uçurum kapanır mı?

Yapılan bir araştırma, dünya nüfusunun yarısından fazlasının internete erişimi olmadığını gösterdi. Türkiye’de de internet erişimi olmayan 40 milyon insan yaşıyor. Bu durum, “bedava internet kampanyaları”nın önemini ortaya çıkarıyor. .

Fatma Ağaç

İnternetin olağanüstü büyümesine ve birçok yararına rağmen halen gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde internet kullanmayan insanlar var. Dünyada 4.4 milyar kişi internete erişemiyor. Dünya nüfusunun yarısından fazlasının internete erişimi yok. Türkiye’de internet erişimi olmayanların sayısı ise 40 milyon. McKinsey&Company tarafından yapılan araştırmada, internete bağlantısı olmayan insanların dünyanın dört bir yanındaki 20 ülkede yaşadığı ifade edilirken, internet bağlantısı bulunan nüfusun ise 3.2 milyar olduğu belirtiliyor.

Hindistan, 1 milyar 63 milyon ile internet bağlantısı olmayan en fazla insanı barındıran ülke olurken, dünyanın en kalabalık ülkesi Çin, 736 milyon ile ikinci sırada yer aldı. Çin’i Endonezya, Bangladeş ve Brezilya takip etti. 320 milyona yaklaşan nüfusa sahip olan ABD’de ise internet erişimi olmayanların sayısı 50 milyon.

Araştırmada, Türkiye’de interneti olmayanların sayısı 40, Mısır’da 41 ve İran’da 53 milyon olarak belirlendi. Nüfus yoğunluğuna göre internet erişim oranı sıralandığında Türkiye, Çin’in ardından gelen ülke oldu.

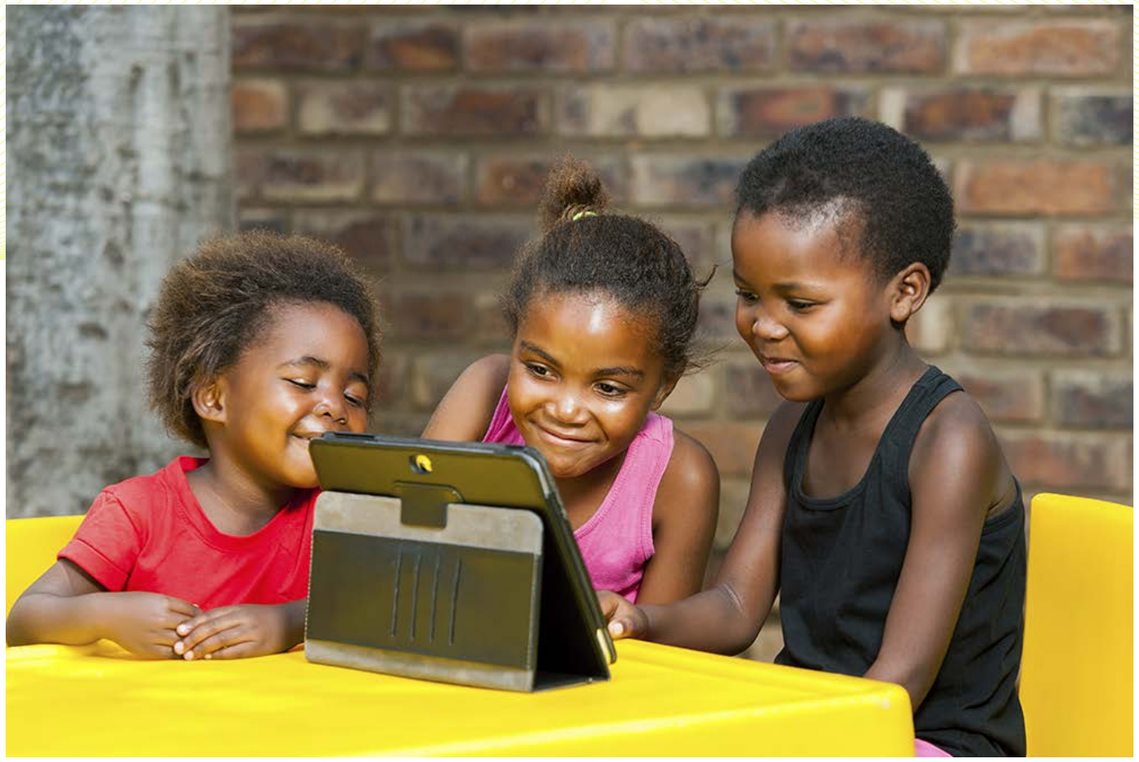

Dünyanın "internetsiz" ülkeleri ise Afrika'dan çıktı. Myanmar nüfusunun yüzde 99.5'inin internete bağlantısı bulunmazken, bu oran Etiyopya'da yüzde 97.8, Tanzanya'da yüzde 95.4. Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde ise nüfusun yüzde 94.8'inin internet bağlantısı bulunmuyor.
Araştırmada, internet bağlantısı olmayan insanların yüzde 64'ünün kırsal bölgelerde ve altyapının güçsüz olduğu coğrafyalarda yaşadığına dikkat çekiliyor. En fazla insanın internetten mahrum kaldığı Hindistan'da, nüfusun yüzde 45'inin düzenli elektriği bulunmuyor. İnternete bağlantısı olmayan nüfusun yüzde 80'inin 55 yaşın altında olduğu belirtilen araştırmada, yüzde 42'lik oranın da 25 yaş altı olduğu ifade edildi.
Söz konusu rakamlar, "bedava internet kampanyaları"nın önemini ortaya çıkardı. Konuya ilişkin Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization-UNESCO) internetin olağanüstü büyümesine ve birçok faydasına rağmen halen gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde internet kullanmayan insanların olduğunu ortaya koydu. UNESCO, herkese, her yerde internet erişimi sağlamanın kararlı bir liderlik politikası ve yatırım istediğini belirtti.
Facebook, kısa süre önce Afrika'da mobil internet kullanıcılarının sayısının 100 milyona ulaştığını açıkladı. Facebook'un herkese ücretsiz internet parolasıyla yola çıkıp kurduğu internet.org için ilk somut adım atıldı. Facebook'un başı çektiği 5 büyük teknoloji şirketinin kurduğu internet.org Zambiya'da kullanıma açıldı. Internet.org ile kullanıcılara aralarında Facebook dahil 13 uygulamanın daraltılmış versiyonları ile ücretsiz internete erişim sağlanıyor.
BİLİŞİM Dergisi'nin Kasım 2014 sayısında "Gündem" konusu olarak "Bedava İnternet kullanımı"nı belirledik. Ancak ne "Evrensel Hizmet Kanunu" kapsamında verilen hizmet ve kurulan merkezlerin son durumu öğrenmek üzere yetkili kurumlara, ne de bu hizmeti sunduğunu bildiğimiz GSM operatörlerine yaptığımız başvurulara bir yanıt alamadık.

Yurttaşların internetten yararlanması

"Evrensel Hizmet" kapsamında Türkiye'de Yurttaşların temel internet hizmetlerinden ve elektronik haberleşmeden yararlanmalarını "Evrensel Hizmet" olarak düzenleyen 5369 sayılı kanun, 26 Haziran 2005 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Kanuna göre, "Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan herkes, bölge ve yaşadığı yer ayırımı gözetilmeksizin, erişilebilir, önceden belirlenmiş kalitede ve herkesin karşılayabileceği makul bir bedel karşılığında asgari standartlarda sunulacak olan, temel internet erişimi de dahil elektronik haberleşme hizmetleri"nden yararlanır.
Bu hizmetler, "fert başına gayrisafi yurt içi hasıla tutarı da göz önünde bulundurularak karşılanabilir ve makul fiyat seviyesinde" sunulur. Ayrıca "Düşük gelirliler, özürlüler ve sosyal desteğe ihtiyacı olan grupların da evrensel hizmetten yararlanabilmesi için uygun fiyatlandırma ve teknoloji seçeneklerinin uygulanabilmesine yönelik" önlemler alınır.
"Evrensel Hizmet Kanunu"nun amacı; kamu hizmeti niteliğini haiz, ancak işletmeciler tarafından karşılanmasında mali güçlük bulunan evrensel hizmetin sağlanması, yürütülmesi ve elektronik haberleşme sektörü ile bu kanun kapsamında belirlenen diğer alanlarda evrensel hizmet yükümlülüğünün yerine getirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

"Toplum Teknoloji Merkezleri" sayısal uçuruma çare olur mu?

İstanbul Üniversitesi, Radyo Televizyon Sinema Bölümü'nden Dr. Celalettin Akaş, "Toplum Teknoloji Merkezleri'nin Sayısal Uçurumunun Kapanmasındaki Rolü" başlıklı yazısında, çeşitli faktörlere bağlı olarak enformasyon ve iletişim teknolojilerine erişimi olan insanlar ve toplumlar ile bu teknolojilere erişimi olmayan insanlar ve toplumlar arasındaki sayısal uçurum giderek arttığına işaret edip sözlerini şöyle sürdürüyor:
"Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) enformasyon ve iletişim teknolojilerine erişim ve kullanım imkânının dengesiz olduğu yerlerde, bu imkândan yoksun olan insanların ve toplumların enformasyon ve iletişim teknolojilerine erişiminin sağlanabilmesi amacıyla Toplum Teknoloji Merkezleri kuruluyor."

Türkiye'de 4.500 Kamu İnternet Erişim Merkezi kurulacaktı

Yapılan araştırmalar, enformasyon ve iletişim teknolojilerine olan erişimin hızla yaygınlaştığını göstermesine rağmen, bu teknolojilere erişim ve kullanımda özellikle yaşa ve eğitim durumuna bağlı olarak hâlâ eşitsizliklerin mevcut olduğunu ve İnternet'e erişim ve bilgisayara sahiplik oranı toplum içerisinde hızla artmasına rağmen, sayısal uçurumun bazı durumlarda genişlediğini belirtiyor.
ABD'de 1980 yılından beri faaliyet gösteren Toplum Teknoloji Merkezleri, Türkiye'de kurulmak istenen Kamu İnternet Erişim Merkezleri'ne bir model oluşturabileceğine işaret ediliyordu.
Türkiye'de de enformasyon ve iletişim teknolojilerinin kullanımındaki sayısal uçurumun kapatılabilmesi yönünde bazı çalışmalar 2000'li yılların ikinci yarısında başlatıldı. Toplumdaki çeşitli sosyal kesimlerin enformasyon, iletişim teknolojilerine erişiminin sağlanması, bu teknolojilerin kullanımından kaynaklanan farklılıkların azaltılabilmesi, bilgisayar ve internet kullanımının ülke genelinde yaygınlaştırılabilmesi amacıyla 2007 yılından itibaren 4.500 adet Kamu İnternet Erişim Merkezi'nin (KİEM) ülke genelinde kurulması planlandı.
28 Temmuz 2006 tarihli 26242 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Bilgi Toplumu

Stratejisi'nde toplumdaki çeşitli sosyal kesimlerin enformasyon ve iletişim teknolojilerine erişiminin sağlanabilmesi ve bu teknolojilerin kullanımından kaynaklanan farklılıkların azaltılabilmesi ve bilgisayar ve İnternet kullanımının ülke genelinde yaygınlaştırılabilmesi için, Kamu İnternet Erişim Merkezleri'nin (KİEM) kurulması öngörüldü.
İlk yıllarda özellikle Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve belediyeler KİEM kurmaya hız verdiler. Hatta dönemin Milli Eğitim Bakanı Dr. Hüseyin Çelik imzasıyla 15 Ocak 2009'da bir KİEM Genelgesi de yayınladı. Ve o zaman kurulan KİEM sayısı bakanlık ve yetkililer tarafından sık sık açıklanırken son duruma ilişkin bilgiye ne yazık ki ulaşamadık.
Ancak ODTÜ E-dönüşüm merkezi (EDMER) tarafından 2008 sonunda hazırlanan bir rapora göre, Türkiye'de 2008 sonuna kadar kurum ve belediyelerin kurduğu KİEM sayısı 2 bini buldu. Projenin 5 yıllık toplam maliyeti 226.2 milyon YTL olarak planlanırken sadece KİEM'lerde hizmet vermek üzere 15 bin kişinin istihdamı hedeflendi.
Türkiye'de var olan ve giderek artan sayısal uçurumun, sadece enformasyon ve iletişim teknolojilerine erişimin sağlanmasıyla kapanmasının mümkün olamayacağı görülüyor. Burada önemli olan eğitim kurumlarında verilen eğitim kalitesinin yükseltilerek bireylerin enformasyon ve iletişim teknolojileri kullanımı konusunda eğitilmesi ve bu teknolojilerin insan hayatındaki öneminin öğrenciler ve toplum tarafından kavranmasının sağlanması. Kamu İnternet Erişim Merkezileri'nin başarılı olabilmesi öncellikle toplumsal katılımın sağlanması ile mümkün olabilecek. Özellikle hazırlanacak eğitim programları, o bölgede yaşayan insanların ihtiyaç ve ilgilerine göre şekillenmeli.
Enformasyon ve iletişim teknolojilerini kullanan bireylerin, İnternet'in sadece bir eğlence aracı olmadığı aynı zamanda enformasyona ulaşabilmek için hızlı bir veri toplama ve insanlar arasında iletişime olanak tanıyan bir iletişim aracı olduğunun farkına varması sağlanmalı.

Bin Bilgiye Erişim Noktası (BEN) kuruldu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ise, 2013 yılında Türkiye'yi bilişim toplumu haline getirme hedefi doğrultusunda vatandaşın devlet kapısına gitmeden işlerini görebilmesi için ülke genelinde belirlenen merkezlere bin adet Bilgiye Erişim Noktası (BEN) kurdu. Bu noktalardan, üniversiteye kayıttan, fatura ödemesine, pasaport başvurusundan bankacılık işlemlerine kadar pek çok hizmet sunuluyor. Projenin maliyeti ise Evrensel Hizmet Fonu'ndan karşılandı.
Bu arada birçok yerel yönetim bedava internet hizmeti veriyor. Ayrıca özellikle ulaşımda ücretsiz İnternet büyük illerde yaygınlaşıyor. Örneğin Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Dairesi Başkanlığı tarafından Büyükşehir'in toplu taşıma araçlarının orta ve uzun mesafeli hatlarına kablosuz internet ağı sistemi kurdu. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından başlatılan Ulaşımda Ücretsiz İnternet Projesi kapsamında, kademeli olarak orta ve uzun mesafeli hatlardaki araçlara da kablosuz internet bağlantıları kurulmaya başlandı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi de vatandaşların yoğun olarak bulunduğu meydanlardan başlayarak İstanbul'un birçok noktasında ücretsiz kablosuz internet hizmeti veriyor. Ücretsiz internet hizmetinden faydalanmak için cep telefon numarası sisteme girilerek alınacak bir SMS şifresiyle sisteme kayıt olunacak. Alınacak şifre ile ücretsiz internet kullanımı mümkün oluyor.

Bir vatandaşın talebi: Türkiye'de internet ücretsiz ve sınırsız olmalı

Geçtiğimiz yıllarda, Bilge Yılmaz isimli İzmirli bir vatandaş Meclis Başkanlığı'na sunduğu bir yazıyla "Türkiye'de İnternet Ücretsiz ve Sınırsız Olmalı" Kampanyası başlattı. Yılmaz, yazısında, "Türk Hükümetine çağrımdır. Ülkemizin ve milletimizin gelişebilmesi ve her türlü yeniliklere hızlı bir şekilde ayak uydurabilmesi için ülkemizde kullanılan internet ÜCRETSİZ VE SINIRSIZ olmalıdır" dedi.

2017'te dünyanın yarısı internet kullanıcısı olacak

Dünyada genişbant kullanımı gitgide hızlanıyor. Fakat en az gelişmiş 48 ülke içerisinde ülke nüfusunun yüzde 90'ının halen internetsiz oluşu kabul edilemez. İnternet dünyada ekonomik ve sosyal gelişim için hayati bir araç olarak kabul görmüş durumda. Bu yüzden özellikle gelişmemiş ülkelerde internet erişimi gelişme açısından önemli bir öncelik olmalı. İnternet zenginler için bir lüks değil aksine sağlık, eğitim, çevresel yönetim gibi bir çok sektördeki boşlukları dolduran bugüne kadar insanoğlunun sahip olduğu en güçlü araçtır.
Birleşmiş Milletler Genişbant (United Nations -UN Broadband) komisyonu, dünya geniş bant erişim verilerini açıkladı. Mobil geniş bant kullanımı, akıllı telefonlar ve tabletler gibi insanlık tarihindeki en büyük teknolojik gelişmeler ile birlikte 2014 yılı itibariyle 3 yıl içerisinde dünya nüfusunun yüzde yüzde 50 sinden fazlasının internete erişeceği belirtiliyor.

Sayısal Gelişme için Genişbant Komisyonu (Broadband Commission for Digital Development) raporuna göre ise, 2013'te aktif internet kullanıcı sayısının 2.3 milyardan 2.9 milyara artışı ile dünya nüfusunun artık yüzde 40 ı aktif bir şekilde internet kullanıyor.

2014 sonunda 2.3 milyardan fazla insanın mobil ağları kullanacağı ve bu miktarın 5 yıl içerisinde 7.6 milyara ulaşacağı tahmin ediliyor. Günümüzde dünyada geleneksel sabit geniş bant aboneliklerinin 3 katı kadar mobil geniş bant bağlantıları bulunuyor. Ayrıca internet erişimli sosyal medya araçları

1.9 milyarlık aktif kullanıcı kitlesi ile kullanım yoğunluğu açısından zirveye tırmanmaya devam ediyor.

The State of Broadband (Genişbant Durumu) raporuna göre de, dünyada en yüksek ev genişbant internet yaygınlığı Kore Cumhuriyeti'nde, sabit genişbant yaygınlığı ise Monako'da bulunuyor. Kore Cumhuriyeti'nde yaygınlık geçen yıl yüzde 97'den bu yıl yüzde 98'e çıkmışken, Monako'da yaygınlık nüfusun yüzde 44'ü şeklinde.

Sabit Genişbant yaygınlığında, 2013'te yüzde 40'ı geçen tek ülke İsviçre iken, 2014'te yüzde 40'ın üzerine çıkan ülke sayısı, Monako, İsviçre, Hollanda ve Danimarka olarak dörde çıkmış durumda.

ABD on-line kullanıcı sayısı bakımından dünyada 19. ülke konumunda, takiben 20. olarak Almanya ve 21. olarak Avustralya geliyor. İngiltere ise 12. konumda, Japonya 15. ve Kanada 16. sırada yer alıyor. ABD kişi başı sabit geniş bant aboneliklerinde 20. likten 24.lüğe düşerek, Japonya'nın gerisinde kalıyor fakat Estonya ve Çin'in önüne geçiyor.
2013'te on-line kullanıcı kitlesi 70 ülkede ülke nüfusunun yüzde 50 sinden fazlasını oluştururken, şu anda 77 ülke için geçerli. İnternet kullanımının yoğun olduğu ilk 10 ülkenin tamamı Avrupa ülkelerinden oluşuyor. İzlanda bu ülkeler arasında yüzde 96.5'lik kullanıcı oranıyla birinci konumda. En düşük yoğunluklu bölgeler ise genel olarak Sahraaltı Afrika bölgesinde . Bu bölgedeki ülkelerin genel internet kullanım yüzdeleri ise şöyle : Etiyopya yüzde 1.9 , Nijerya yüzde 1.7 , Sierra Leona yüzde 1.7 , Gine yüzde 1.6 , Somali yüzde 1.5,Burundi yüzde 1.3 , Eritrea yüzde 0.9. Ayrıca Myanmar yüzde1.2 ve Timor Leste yüzde 1.1 lik oranlarıyla en düşük internet kullanımının olduğu ülkeler arasında yer alıyor.

Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (International Telecommunication Union-ITU) Genişbant Raporu'na göre, Türkiye genişbant sahiplik sıralamasında, 1 adım gerileyerek 69'unculuğa düştü. Mobil genişbant sıralamasında ise, 18 basamak ilerleyerek 60'ıncılığa yükseldi.

Coca-Cola ve BT'dan Güney Afrika'ya ücretsiz İnternet

Coca-Cola South Africa, şişeleme ortağı Coca-Cola Fortune ve British Telecommunications (BT) Global Services şirketleri, Coca-Cola soğutucularına WiFi (kablosuz internet) özelliği ekleyerek Güney Afrika'daki maddi imkanları kısıtlı topluluklara ücretsiz internet erişim hizmeti sunmak için ortak bir proje başlattı. Proje kapsamında, Coca-Cola soğuk içecek dolaplarının kurulumunu üstlenirken, BT bağlantı, internet erişimi ve mesleki eğitim hizmeti sunuyor.

Doğu Cape bölgesindeki Umtata ve Mpumalanga eyaletindeki Nelspruit'te olmak üzere iki kilit alanda hayata geçirilen proje, Nelspruit ve Umtata eyaletlerindeki halka WiFi bağlantı hizmeti sunuyor. Projenin uygulanma noktaları, yerel halkın teknoloji kullanımının azami düzeye çıkarılması amacıyla, ulaşım kolaylığı açısından stratejik olarak seçildi.

Birinci nokta Umtata, Qunu'da bulunan Sasol Entegre Enerji Merkezi (SIEC), yerel halk için gözde mekânlardan biri olmakla birlikte taksi durağına yakın olması sayesinde çok sayıda insan çekiyor. SIEC çoğunluğu kadınlardan oluşan bir yönetim kadrosuna sahip bir kooperatif tarafından işletiliyor. İkinci nokta ise Mpumalanga, Bushbuckridge'de bulunan Thokozane Fast Food'da bulunuyor.

İki nokta da alışveriş merkezleri ve okullara yakın konumlarından dolayı, internete iş ve eğitim amaçlı erişim olanağı sunması sayesinde topluluk bireylerine günlük faaliyetlerini bir arada yürütme imkânı sağlıyor. Alışverişten bağımsız olarak WiFi üzerinden ücretsiz sunulan internet erişiminden iki noktada bulunulan süre boyunca yararlanılabiliyor.

"Bedava İnternet" güvenlikten tatlı

Avrupa Birliği (AB) destekli araştırmalar, ücretsiz Wi-Fi (kablosuz internet) buldukları zaman güvenliklerini hiç düşünmediklerini ortaya koydu. Kullanıcılar, ücretsiz Wi-Fi üzerinden kişisel bilgilerini paylaşmaktan çekinmiyor. Ücretsiz Wi-Fi sağlayıcılarının anlaşmalarını okumuyor. F-Secure 'nin, Londra sokaklarında Wi-Fi üzerine yaptığı anlaşma korkunç bir gerçeği ortaya çıkardı. Kullanıcılar ücretsiz İnternet bulunca kişisel bilgilerinin güvenliğini önemsemiyor. Deney için hacker standartlarında ücretsiz bir Wi-Fi noktası oluşturuldu, kullanıcılar ücretsiz İnternet'i bulunca hiç şüphelenmeden yararlanmaya başladılar, aslında okumadan kabul ettikleri kullanım anlaşması yüzünden kişisel bilgilerini, e-posta hesaplarının içeriklerini, İnternet'te yaptıkları işleri ve hatta doğmamış çocuklarını bile bedel olarak vermeyi kabul ettiler.
AB'nin desteklediği bağımsız araştırma İngiltere Siber Güvenlik Enstitülüsü için, SySS, F-Secure ve bağımsız bir Alman penatrasyon test şirketi tarafından gerçekleştirildi.

Araştırma için, SySS 200 avrodan fazla tutmayan, kurması ve kullanması çok basit bir portatif wi-fi istasyonu kurdu. Araştırmacılar cihazı özellikle, Londra'nın iş ve politika merkezlerine yerleştirdiler. Ücretsiz İnternet hizmeti sunulduktan sonra, insanların cihaza bağlanıp bilgilerini nasıl kaptırdıklarını gözlemlemeye başladılar.
Sadece yarım saatlik zaman dilimi içerisinde 250 cihaz hotspot noktasına bağlandı, büyük ihtimalle bu cihazların çoğunun sahipleri fark etmeden otomatik Wi-Fi'ya iletişime geçmişti. 33 kişi aktif olarak ücretsiz İnternet üzerinde, sitelere girdi, e-postalarına baktı ve veri yolladılar. 32 MB dosya trafiği araştırmacılar tarafından kaydedildi (bunların çoğu tüketicilerin özel bilgilerine sahipti). Araştırmanın en şaşırtıcı noktası verilerin çoğu açıkça okunabiliyordu, üstelik POP3 ağı üzerinden yollanan e-postalara erişebilmek mümkündü, yollayan ve ileten bilgileri açıkça belli oluyordu, kullanıcının tüm şifrelerini bu ağ üzerinden görebiliyordu.
Bu kısa sure içerisinde, araştırmacılar kullanıcıların kabul etmesi gereken sözleşme sayfasını tüketicilere yolladı. Sözleşmede, kullanıcıların ücretsiz W-Fi karşılığında ilk doğan çocuklarını, servis sağlayıcısına vermeleri gerektiğini söyleyen madde de bulunuyordu. 6 kişi, hiç tereddüt bile etmeden bu sözleşmeyi kabul etti. Araştırma, çok uzun sözleşme sayfalarını kimsenin dikkat etmeden ve okumadan kabul ettiklerini gösterdi.
Peki, bu sorunun çözümü nedir? Tüketiciler kendilerini korumak için Wi-Fi ağlarından uzak mı duracak? Yoksa Wi-Fi güvenlik programlarını kullanmaları yeterli mi? W-Fi güvenlik programları sayesinde, bağlantınız takip edilemez hale geliyor, verileriniz kırılamaz şekilde şifreleniyor. Birileri, bilgilerinize erişmeye çalışsa bile, bu verileri açamıyorlar. F-Secure Freedome gibi Wi-fi koruma ürününü ya da VPN kullanmak cihazınızdaki bağlantının şifrelenmesini sağlayacaktır, böylece ücretsiz İnternet keyfiniz hacker'lar tarafından bölünmeyecek.

Okul, öğretmen ve kitaplar kadar teknoloji de eğitimde vazgeçilmez olabildi mi?

Türkiye, yaklaşık 35 yıldır, eğitimde teknolojiden yararlanıp öğrenciler arasındaki eşitsizlikleri azaltmaya yönelik önemli projeler yürütüyor. Eğitimin artık teknoloji tabanlı gideceğine dikkat çekilirken eğitim ve teknoloji konusundaki geri kalmışlığın Türkiye'yi çok ciddi bir şekilde sarsacağı uyarısı yapılıyor.

Aslıhan Bozkurt

Yaşadığımız "bilgi çağı"nda, her alanda verimli bir şekilde kullanılmaya çalışılan teknoloji, özellikle de bilişim teknolojileri, bir toplumun gelişmişlik göstergelerinin başında geliyor.

Son 30 yıldır bilişim teknolojileri dünyanın tüm gelişmiş ülkelerinde eğitim alanında da yaygın bir kullanımla öne çıkıyor. Eğitim, dünyanın çoğu ülkesinde toplumsal sorunların çözümünde temel öğelerin başında geliyor. Bu nedenle ülkemizde birçok sorun ile karşılaşıldığında, "Eğitim şart" denilir.

Tüm dünyada artan nüfusla birlikte ilgi ve ihtiyaçlar değişip çeşitlenirken ülkelerin geleneksel eğitim anlayışlarının yanı sıra hangi eğitim metotlarıyla hareket etmeyi tercih ettikleri önem kazanıyor. Yeni teknoloji ve yenilikçi yöntemlerle daha fazla öğrenciye ulaşmak ve kaliteli eğitim verilmesi hedefleniyor. Eğitimde çağdaş seviyeyi yakalamanın en önemli yolu, verilen içerik ile bu içeriğin sunulduğu araç ve yöntemlerden geçiyor. Söz konusu araç ve yöntemlerin en önemlisini ise teknoloji oluşturuyor. Eğitim alanında teknoloji, okul, öğretmen ve kitaplar kadar vazgeçilmez bir araç olarak göze çarpıyor. Hatta gelişmiş ülkeler, artık okur-yazarlık konusunu değil, bilgisayar okuryazarlığı konusunu tartışıyor. Dijital teknolojiler aracılığıyla yüksek kalite ve yenilikçi yöntemlerle eğitim amaçlanıyor.

Eğitimde teknoloji kullanımı değişik araştırmalarla da ortaya konulduğu gibi, öğrencilerin dersleri anlaması ve öğrenmesini kolaylaştırıp kalıcılığı arttırıyor. Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılması, bilgiye hızlı erişim olanağı sunarken geniş kitlelere ulaşılmasıyla dijital uçurumun azalmasını sağlıyor. Bu arada teknolojiyi eğitimde kullanırken, bireyi farklı özellikleriyle kabul eden ve bu özelliklerine hitap eden bir şekilde kullanması gerektiğinin

de altı çiziliyor. Teknolojinin sadece yenilikçi özelliğinden dolayı eğitim ortamına taşınması durumunda yürütülen eğitime doğrudan bir katkısı olmayabileceği vurgulanıyor.
Bilindiği gibi, bireylerin dijital ortamlara erişimi ve bilişim teknolojileri, bir toplumun gelişmişlik göstergelerinin başında geliyor. Türkiye'de de yaklaşık 35 yıldır, eğitimde teknolojiden yararlanarak, öğrenciler arasındaki eşitsizlikleri azaltmaya yönelen katılımcı önemli projeler yürütülüyor. Peki Türkiye'de bilişim teknolojileri, okul, öğretmen ve kitaplar kadar eğitimde vazgeçilmez bir araç mı?
Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) aylık yayını olan BİLİŞİM Dergisi olarak bu sayımızın "Dosya" sayfalarında "Eğitimde bilişim teknolojileri kullanımı, projeleri ve etkileri" konusuna yer veriyoruz. Sayfalarımıza, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kürşat Çağıltay, Anadolu Üniversitesi, BÖTE'den Doç. Dr. Işıl Kabakçı Yurdakul, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Ana Bilim Dalı Araştırma Görevlisi Barış Sezer ile Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri Derneği Başkanı Burcu Yılmaz katkı verdi. Eğitim konusunda tabi ki Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) da başvurduk. Ancak Bakanlık yetkilileri yoğun gündemleri nedeniyle sorularımızı yanıtlayamayacaklarını bildirdiler. Eğitim teknolojilerinde dünyada lider şirketlerden biri olmayı amaçlayan ve eğitim içeriği sağlayan Sebit Eğitim ve Bilgi Teknolojileri yetkilileri de yurtdışında oldukları için bu çalışmamıza katılamadılar. Ayrıca "eğitim için kullanılacak olan kitap, dergi, araç ve gereçlerin standartlarını oluşturup bunları geliştirmekte görevli" olan MEB Talim Terbiye Kurulu'nun teşkilat şemasında "Elektronik Eğitim İçerikleri Daire Başkanlığı" bulunuyor. Ancak yaptığımız aramalarda kurumun yeniden yapılanmaya gittiğini ve söz konusu dairenin henüz oluşturulamadığını öğrendik. Bu arada MEB ile önemli bilişim projeleri yürüttüklerini bildiğimiz Microsoft ve İntel'den de bir dönüş sağlayamadık. Dolayısıyla MEB, Talim Terbiye Kurumu, Sebit, Microsoft ve İntel gibi eğitimde

bilişim teknolojilerini kullanan birçok proje ve uygulamaları yürüten ve geliştiren aktörler katkı veremediği için dosya sayfalarımızda yalnızca akademisyen ve uzman görüşlerine yer vermek durumunda kaldık.
Prof. Dr. Kürşat Çağıltay, Türkiye'de eğitimde teknoloji kullanımının, yapılan büyük çaplı yatırımlara rağmen çok kısıtlı kaldığının altını çizdi. Türkiye'de eğitimde bilişim teknolojilerinin "kompartmentalist" bir yaklaşımla ilerlenmeye çalışıldığını bildiren Çağıltay, teknolojinin alan derslerinde bir kaldıraç rolü görmediği ve bir yol haritası veya politika bulunmadığını vurguladı.

Teknolojinin amaç olarak kullanımdan çok araç olarak kullanımına odaklanılması gerektiğine dikkat çeken Doç. Dr. Yurdakul ise, etkili teknoloji entegrasyonu ve öncelikle öğretmen eğitimi için teknopedagojik eğitim modelini önerdi.

Araştırma Görevlisi Sezer, BT'nin eğitim sisteminde etkin, verimli ve sayısal uçurumu giderici bir şekilde kullanılabilmesi için öncelikle her okulda mutlaka bir teknoloji lideri olması gerektiğini belirtip teknik sorunların anında giderilebilmesi için bölgesel teknik sorun birimleri oluşturulmasından yana görüş bildirdi.
Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri Derneği Başkanı Burcu Yılmaz ise, BT'nin bir araç olduğunu söyleyip asıl yatırımın ve bu araçları kullanacak kişilerin öğretmenler olduğunun unutulmamasını istedi.

Ardında dünyada yarım asır, Türkiye'de 30 yılı aşkın bir geçmiş var

Günümüzün çağdaş teknolojilerini oluşturan yeni bilgi teknolojilerinin, eğitim sürecindeki önemi ve işlevi büyük. Eğitimde teknoloji kullanma, kaliteli ve nitelikli eğitimin eşit bir şekilde sunulması, öğrencilerin dersleri daha kolay ve hızlı öğrenmesi, öğretmenlerin mesleki gelişimi ve eğitim yönetişiminin güçlendirilmesi, sayısal uçurumu azaltma gibi birçok noktada önemli katkı sağlayabilecek bir "politika tercihi" olarak görülüyor. Bu nedenle dünyada birçok ülkenin, okullarda BT entegrasyonu için başlattığı çok farklı projeleri bulunuyor. Bilgisayarlar eğitimde ilk olarak 1950'li yılların sonunda Amerika Birleşik Devletleri'nin gelişmiş üniversitelerinde kullanıldı. İngiltere'de bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli öğretim (BDÖ) uygulamaları,1960'lı yıllarda üniversite ve yüksek okullarda, 1972'de ortaöğretimde, 1979'da ise ilköğretimde başladı.
Türkiye'de 1960'lı yıllarda kullanılmaya başlanan bilgisayarın eğitim sektöründe kullanımı, diğer sektörlere göre daha geç oldu. Eğitim kurumlarında bilgisayar, ilk kez 1964'te İstanbul Teknik Üniversitesi'nde kullanıldı. Dünyadaki gelişmelerden uzak kalmamak amacıyla MEB tarafından birtakım projeler geliştirildi ve uygulandı.
Türkiye'de bilgisayarın öğretim hizmetinde kullanılması ile ilgili çalışmalar, ortaöğretimde bilgisayarla öğretim konusuyla gündeme geldi. 1984'te MEB bünyesinde, üniversitelerdeki ilgili bölümlerin öğretim üyeleri ile bakanlık yetkililerinden oluşan bir özel ihtisas komisyonu olarak "Ortaöğretimde Bilgisayar İhtisas Komisyonu" kuruldu ve BDE Projesi uygulanmaya kondu. 1985-1986 öğretim yılında belirlenen bazı lise ve dengi okullarda bilgisayar öğretimi ve bilgisayar destekli öğretimin başlatılması, bu okullarda görev alacak öğretmenlerin yetiştirilmesi, pilot okullarda yapılan uygulama sonuçlarına göre sistemin yaygınlaştırılması konularında, tavsiye kararları alındı.
1989'da hazırlanan VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, bilgisayar destekli öğretimin yaygınlaştırılması gereği üzerinde duruldu. 1992'da MEB bünyesinde Bilgisayar Eğitimi ve

Hizmetleri Genel Müdürlüğü (BİLGEM) kuruldu. Bakanlık ile Dünya Bankası arasında Mart 1990'da imzalanan projede, bilgisayar okur-yazarlığı ve BDE hedeflendi. BDE konusunda MEB, Bilim ve Teknolojiden Sorumlu Devlet Bakanlığı ve TÜBİTAK arasında ortak çalışmalar yapıldı.
12 Mayıs 1994'te yayınlanan MEB'in "Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun" uyarınca Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü kuruldu. Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı 1998'de birleşti ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK) oluşturuldu. EĞİTEK'in adı da ise 2011'de Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü olarak değiştirildi. Eğitim-öğretim sürecinde bilişim teknolojisi donanımlarını kullanarak etkin materyaller kullanmak amacıyla Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından da Eğitim Bilişim Ağı (EBA) tasarlanıp uygulamaya konuldu. Ve Türkiye 2009'dan beri dünyadaki en büyük eğitim teknolojisi politikalarından biri olan Eğitimde Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'ni yaşama geçirme sürecine girdi.

Türkiye'de MEB tarafından yaklaşık 30 yıldır yürütülen BDE projesinin uygulanması sürecinde yazılım ve donanım konularında ve öğretmen yetiştirmede çeşitli sorunlar yaşandı. Bilgisayar laboratuarları ve BT sınıflarının etkili ve verimli biçimde kullanılamadığına ilişkin eleştiriler uzun yıllar hep dillendirildi. Bilgisayar alımlarının erken yapılması, formatör öğretmen yetiştirme çabalarının çok geç başlatılması bilgisayarların kullanılmadan güncelliğini yitirmesine neden oldu.

1996'da ülkemizin çeşitli Eğitim Fakültelerinde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümleri açıldı ve bu bölümlerin açılması, öğretmen sorununda çözümünde olumlu bir adım olarak görüldü.

Eğitim ve öğretimde bilişim

Eğitim süreçlerinde etkili ve anlamlı bir öğrenme için var olan yeni teknolojileri kullanmak her zaman önemli oldu. 5 bin yıl önce Sümer tabletlerindeki 2 bin çeşit resimsel-grafik sembolü, 1000 yıl önce müzik ve drama ile eğitimi, 500 yıl önce matbaa baskısını, 40 yıl önce eğitsel televizyonu, 30 yıl önce eğitsel bilgisayarı, 20 yıl önce internet-web kullanımını, 15 yıl önce "Sanal Gerçeklik ve Yapay Zekâ" gibi konuları eğitimde "yeni teknolojiler" olarak isimlendirilebiliriz.
Eğitim alanında kullanılan bilişim teknolojilerinde söz ederken ilk önce akla eğitim-öğretim sürecine bilgisayarların sokulmasıyla kullanılmaya başlanan bir kavram olan Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE) geliyor. Genel olarak öğretimsel içerik veya faaliyetlerin bilgisayar yoluyla aktarılması olarak bilinen BDE, bilgisayarın bir öğrenme ortamı olarak kullanıldığı; öğretim süreci ve öğrenci motivasyonunu güçlendiren; öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği; kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisi ile birleşmesinden oluşmuş bir yöntem olarak kullanılıyor.
Bilgisayar destekli eğitimin amaçları genel olarak şöyle sıralanabilir:
Öğrencilerin derse olan motivasyonunu üst seviyeye çıkarmak; Öğrencilerin bilimsel düşünce yeteneğini geliştirmek; Öğrencinin kendi kendine öğrenmesine katkı sağlamak; Öğrenciyi hipotez kurmaya yönlendirmek ve öğrencinin mantık yoluyla problemleri çözmesini sağlamak; Öğrenme ve öğretme süreçlerini daha verimli bir sistem haline getirmek; Eğitim hizmetlerini büyük kitlelere kadar ulaştırmak; Bireysel eğitimin gerçekleşmesine olanak sağlamak; Eğitim ihtiyaçlarını ve olanaklarını tespit etmek; Eğitim kurumlarında uygulama alanları oluşturarak, öğretim programlarını sürekli hale getirmek; Çevre faktörlerinin olumsuzluklarını kaldırarak uygun hale getirmek ve kontrol etmek; Eğitim programlarını öğrenci yeteneklerine göre geliştirmek ve uyarlamak.
Bilgisayarın eğitim alanına verdiği destek; Bilgisayar Destekli Öğretim (BDÖ), Bilgisayara Dayalı Eğitim (BDE), Bilgisayar Destekli Öğrenme (BDÖ), Bilgisayarların Öğretsel Uygulamaları (BÖU), Bilgisayar Tabanlı Öğretim (BTÖ) gibi değişik biçimlerde ifade ediliyor.
Uzmanlar, teknolojinin sadece yenilikçi özelliğinden dolayı eğitim ortamına taşınması halinde yürütülen eğitime doğrudan bir katkısı olmayacağına dikkat çekerken günümüzde eğitim artık teknoloji tabanlı gideceğinin de altını çiziyor. Türkiye'nin genç nüfusunu, teknolojiyi öğrenen ve üreten bir potansiyel haline getirmesinin önemi vurgulanırken eğitim ve teknoloji konusundaki geri kalmışlığın Türkiye'yi çok ciddi bir şekilde sarsacağı uyarısı yapılıyor.
Bu arada teknolojinin sadece bir araç gereç değil bir metot olduğu, eğitimde kullanılan teknolojiler konusunda Türkiye'nin en temel sorununun, "teknolojinin genelde amaç olarak kabul edilmesi" olduğu bildiriliyor.
Bugüne kadar eğitim sisteminde, belli bilişim teknolojilerinin nasıl kullanılacağının öğrencilere öğretilmesi şeklinde gerçekleştiği, bu yaklaşımda beklentinin, teknoloji kullanımını öğrenen kişilerin bunları etkin öğretim için de kullanabilecekleri yönünde olduğu belirtiliyor. Eğitim teknolojileri konusunda Türkiye'de harcanan çabalar etkin öğrenme ortamları yaratma merkezli olmadığından alan derslerinin (Matematik, Fen, Sosyal) öğretiminde hiçbir zaman etkin olarak kullanılamadığı kaydediliyor. Ayrıca alan öğretmenlerinin derslerini bilişim teknolojileri ile nasıl daha etkin hale getirebileceği konusunda ciddi bir çaba sarf edilmediği bunun yerine teknoloji amaç olarak kabul edilip "Bilgisayar Öğretmenliği" gibi dünyada örneği olmayan bazı öğretmenlik alanları oluşturulduğuna işaret ediliyor.
Uzmanlar çözümün, eğitim teknolojileri konusunda şimdiye kadar izlenen, "teknoloji amaçtır" yaklaşımından "teknoloji araçtır" yaklaşımına dönülmesinde yattığını vuruluyor. Eğitimde en önemli unsurun "insan" olduğuna işaret eden uzmanlar teknolojinin sadece eğitimin verimini artırmak için bir araç olduğunun unutulmaması gerektiğini bildiriyor.

Bilgisayarlar, öğrenme biçimini değiştiriyor mu?

Teknoloji, öğrenme ve düşünme biçimimizi geliştirebilir mi? Google yetkilisine göre yeni bir eğitim çağına giriyoruz

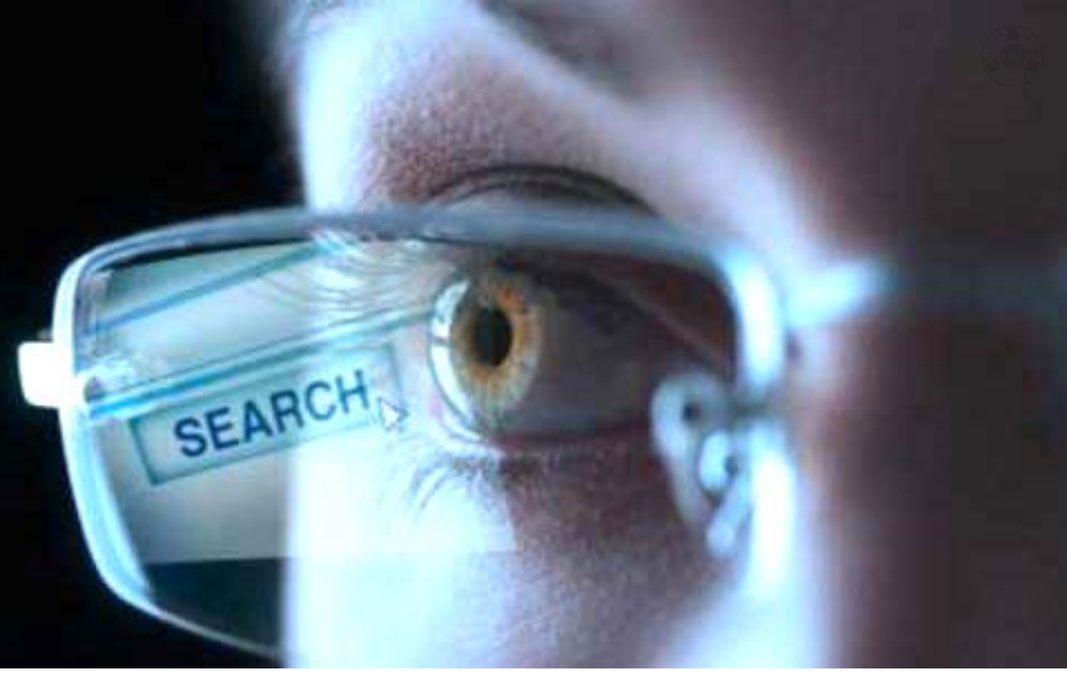

Gelişen teknoloji ile birlikte değişen bilgi edinme biçimleri, kimilerine göre öğrenme açısından daha avantajlıyken, kimileri de kendimizi teknolojiye bağımlı kılmakla artık hafızamızı yeterince iyi kullanamadığımız görüşünde. BBC Türkçe'den David Robson'ın haberine göre, bu tartışmalar tarihin eski çağlarından beri devam ediyor. Robson, Mısır kralının Sokrates'e, "yazı" hakkında söylediği sözleri aktarıyor:
"İnsanlar birçok şeyin dinleyicisi olacak, ama bir şey öğrenmeyecek; bilgeymiş gibi görünecekler, ama bir şey bilmeyecekler."

"Düşünme ve öğrenme biçimlerimiz değişecek"

İki bin yıl sonra, teknoloji değişse de benzer tartışmalar sürüyor. Bilgi teknolojisinin günlük davranışlarımız üzerindeki olumsuz etkileri konusunda şüphe yok; ancak bilgisayarların beynimize zarar verdiğine dair veri de yok. Hatta bizi daha akıllı kılıyor olma ihtimali de var.
Teknolojinin zihni geliştirme potansiyeli, 21 Ekim'de New York'ta düzenlenen Dünyayı Değiştiren Fikirler Zirvesi'nde Google araştırma bölümü başkan yardımcısı Alfred Spector'un konuşma konusuydu. Spector, basit bazı uygulama programlarının bile düşünme ve öğrenme biçimimize katkıda bulunacağını vurgularken şöyle dedi:
"Bugünkü bilgi teknolojisi benim gençlik yıllarımdakinden kat kat ileride ve bunun eğitimi de etkileyeceğine inanıyorum."
Bir yorumcunun gelişen teknoloji hakkındaki kaygısı ise şu şekildeydi: "Bu keşfiniz öğrenen kişide unutkanlığa neden olacak; çünkü hafızalarını kullanma ihtiyacı duymayacaklar."

Özel öğretmen yerine teknoloji

Son yıllarda öğrenmeyi kolaylaştıran uygulama programlarının sayısında büyük artış oldu. Oyun yoluyla yabancı dil öğreten Duolingo adlı uygulamayı bugün 40 milyon kişi kullanıyor. Beynin öğrenme ve unutma biçimine dair bilgimiz arttıkça Memrise ve Cerego gibi yabancı dil dâhil birçok konuda kullanılan bu tür programlar da yaygınlaşıyor.
Spector, üç önemli ilke temel alındığı sürece çok daha büyük gelişmelerin ufukta olduğuna inanıyor. Spector ilk olarak, öğrencinin düşünme ve öğrenme biçimine uyarlanmış bir öğretim metodunun öneminden söz ediyor. Bu metodu kullanan özel öğretmenden ders alan ortalama bir öğrencinin başarı durumunda büyük bir gelişme kaydedildiğini gösteren araştırmalara dikkat çekiyor. "Özel öğretmenin yerine teknolojinin geçtiğini düşünelim; böylece eğitimde başarı oranının hızla yükselmesi mümkün olacaktır."

Memrise ve Cerego adlı programlar, bilgiyi hatırlama ve unutma biçimini takip ederek bu stratejiyi belli oranda kullanıyor. Fakat zamanla çok daha gelişkin programlar üretilebilir ve bir zamanlar sadece zengin çocuklarının yararlandığı eğitim olanakları çok daha geniş kitlelere açılabilir.
Spector ayrıca, "İnsanlar saatlerce video oyunları oynuyor, bu özellik eğitimde kullanılabilir," diyerek video oyunları tasarımcılarının, çalışma ve öğrenmeyi sıkıcı olmaktan çıkarma yollarını çoktan keşfettiklerini söyledi.
New York'taki Rochester Üniversitesi'nden Daphne Bavelier, ilgi çekmenin yanı sıra, dikkati yoğunlaştırma yoluyla üç boyutlu ortamların da "algısal öğrenmeyi" kolaylaştırdığını belirtiyor. Bu hafıza müzik enstrümanı veya yabancı dil öğrenmede kullanılıyor ve normalde çocukluk döneminin ardından kapanıyor.

Okullar ortadan kalkabilir mi?

Spector son olarak da öğrenciler arasında etkileşimi arttırmak üzere sosyal ağların kullanılabileceğini belirtiyor. "Fakültede öğrendiğim kadar öğrenci arkadaşlarımdan da öğrendim," diyor Spector. Gerçekten de Memrise gibi programların popülaritesi biraz da bilgi paylaşımına olanak tanımasından kaynaklanıyor.

Spector bütün bunların bugün hayali gibi gelebileceğini, ama bunları yapacak teknolojinin var olduğunu, sadece biraz daha cazip hale getirilmeleri gerektiğini söylüyor.
Spector bu tür programların toplumda köklü değişiklikler getireceğine, hatta okulların bile belki ortadan kalkacağına inanıyor. Belki de üniversitede geçirilecek süre kısaltılacak, uzaktan eğitim yöntemleri devreye girecek, ya da öğrenciler hangi dersleri görecekleri konusunda daha çok söz sahibi olabilecektir.
Fakat Spector da fazla çaba göstermeden öğrenmenin şimdi farkında olmadığımız ve beklenmedik olumsuzlukları da olabileceğini kabul ediyor. Konferanstaki başka bir konuşmacının ifade ettiği gibi "İnternet dünyayı düzleştirdi... İstediğimiz her şeyi öğrenme olanağı tanıdı. Bugün akıllı telefonu olan bir genç, on yıllar önce devlet başkanlarının bildiğinden daha fazlasını biliyor."

ODTÜ BÖTE Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kürşat Çağıltay:

Teknolojinin amaç olarak kullanımdan çok araç olarak kullanımına odaklanılmalı

Türkiye'de eğitimde bilişim teknolojilerinin "kompartmentalist" bir yaklaşımla ayrı bir konu olarak görüldüğü, ayrı ders, ayrı öğretmen yaklaşımı ile ilerlenmeye çalışıldığını bildiren Çağıltay, teknolojinin alan derslerinde bir kaldıraç rolü görmediği ve bir yol haritası veya politika bulunmadığını vurguladı.

"Eğitimde bilişim teknolojileri kullanımı, projeleri ve etkileri"ne yer verdiğimiz "Dosya" sayfalarımıza Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kürşat Çağıltay, sorularımızı yanıtlayarak katıldı.
Bilgi teknolojilerinin önemli bir kaldıraç görevi görebileceği düşüncesiyle eğitimde yaygın olarak kullanıldığına değinen Çağıltay, Türkiye'nin 1984'ten FATİH Projesi'ne kadar artan bir şekilde bilgi teknolojilerini eğitimde kullandığından söz etti.

Eğitimde bilgi teknolojilerine yapılan yatırımın eğitim kalitesinde artış olarak dönüşünün ne olduğunun bilinmediği bunu açıkça ortaya koyacak veri bulunmadığını kaydeden Çağıltay, "Tarihsel olarak eğitimde teknoloji kullanımına bakacak olursak bu konuda arzu edilen başarının sağlanmadığı görülüyor" dedi.

Türkiye için önemli eksiklerden birisinin eğitimin temelde okul sistemi ile sınırlı görülmesi olduğuna işaret eden Çağıltay, bu yaklaşımın günümüzde geçerliliğini kaybettiğini artık yaşam boyu öğrenmenin benimsendiğini bildirdi.

"Türkiye'de eğitimde bilişim teknolojileri kompartmentalist bir yaklaşımla ayrı bir konu olarak görülüyor ve buna yönelik ayrı ders, ayrı öğretmen yaklaşımı ile ilerlenmeye çalışılıyor" diyen Çağıltay, bu konuda daha önde olan ülkelere bakıldığında, bilişimin kaldıraç rolünün dersler ile bütünleştirildiği ve bilişim teknolojilerinin amaç değil etkili araç olarak kullanıldığının görüldüğünü belirtti.

Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımı konusunda. Türkiye ile ilgili yapılmış geniş kapsamlı bir çalışma olmadığını söyleyen Çağıltay, bu konuda Türkiye'nin "emekleme sürecinde" olduğunu kaydetti. Dünyanın en büyük eğitsel bilgisayar ve tablet projeleri ve çalışmaları hakkında kısa bilgiler veren Çağıltay, "Ne yazık ki, bilişim teknolojileri, (henüz) bizi daha zeki yapmıyor ya da öğrenmenin daha hızlı olmasını sağlamıyor. Teknoloji ile daha motive edici, daha zengin öğrenme ortamları oluşturabilme potansiyeli bulunmakla beraber bunun sonuçlarının büyük sıçramalar yaptığı ya da yapabileceğini söylemek pek mümkün değil" diye konuştu.
Eğitim teknolojileri alanındaki çalışmaların daha iyiye ulaşana kadar devam etmesi gerektiğini anlatan Çağıltay, eğitim ortamlarında bilgisayar kullanımı sonucunda ortaya çıkabilecek fiziksel sorunları da aktardı.

"Türkiye'de eğitimde teknoloji kullanımı, yapılan büyük çaplı yatırımlara rağmen çok kısıtlı kalıyor" değerlendirmesinde bulunan Çağıltay, teknolojinin alan derslerinde bir kaldıraç rolü görmediği ve bir yol haritası veya politika bulunmadığını vurguladı.

Çağıltay, bilişim teknolojisinin öğrenme amacına yönelik değil de teknik bir yetinin öğretilmesi yaklaşımı nedeniyle, öğrenilen konunun kısa sürede unutulduğu, herkesi programcı ya da bilişim teknolojisi uzmanı yapma yaklaşımının de öğrencileri bu alandan soğuttuğunun altını çizdi.

"Son yıllarda, özellikle FATİH Projesi ile teknik altyapıda oluşan iyileşme ne yazık ki üst yapıda bir değişime neden olmuyor. Çabalar ne yazık ki işin görsel boyutu olan teknik altyapı kurma, cihaz alma boyutunda kalıyor, görülmeyen ama zor olan boyuta geçemiyor" diye konuşan Çağıltay, MEB'in mevcut durumunu "ümitsiz" olarak değerlendiriyor.

Her çocuğa bir laptop (Portekiz) ve her çocuğa bir tablet (Avustralya) projelerinin

başlangıcına benzeyen FATİH Projesi'nin, benzerlerinde olduğu gibi "bir eğitim projesi" olarak değil, seçimler esnasında seçim vaatleri ile oy kazanma girişimi olarak başlatıldığına değinen Çağıltay, "Eğer olursa, FATİH Projesi'nin en önemli olumlu etkisi, düşük sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerin çocuklarının bu teknolojiler ile erken buluşması olacak. Böylece sayısal uçurumun bir miktar kapanması söz konusu olabilir" ifadelerini kullandı.

Eğitim sisteminin daha esnek yapıya geçmesi, merkezi kararların azaltılıp hantallığın atması, eğitimin tüm hayatı kapsayan bir yapıya kavuşması gerektiğine dikkat çeken Çağıltay, söyleşiyi şu öneri ile bitirdi:

"BÖTE bölümleri de bu süreçte yeniden yapılanmalı, özellikle alan öğretmenlerine lisansüstü derecesi veren programlara dönüştürülmeli, öğretmenlerin bilişim teknolojilerini derslerinde öğrenme faaliyetlerinde kullanabilmesi için gerekli eğitimi veren bölümler haline gelmeli"

-Eğitimde bilgi teknolojilerinin neden kullanıldığını başlıklar halinde sıralayabilir misiniz? Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımının başlıca nedenlerini açıklar mısınız? Eğitim ortamlarında teknoloji kullanımı sürecinde belirlenen sorunlardan kısaca söz eder misiniz?

-Eğitimde bilgi teknolojileri temelde öğrenme ve öğretme süreçlerinin daha etkin hale getirilmesi ve iyileştirmesi amacı ile kullanılıyor. Bunlar arasında ilk akla gelenler, İçerik sunumu; Öğrenci öğretmen etkileşimi; Ölçme değerlendirme ve Motivasyon unsuru sayılabilir. Bu ve diğer kullanım başlıklarında ana hedef, öğrenen ve öğretenler açısından daha etkili, verimli ve memnun edici öğrenme ortamları oluşturuyor. Yaşam kalitesi hayatın her alanında arttıkça benzer kalite artışının eğitimde de olması bekleniyor. Bu iyileşme

sürecinde bilgi teknolojilerinin önemli bir kaldıraç görevi görebileceği düşüncesi ile eğitimde yaygın olarak kullanımı gündeme geldi. Örneğin, Türkiye açısından 1984 yılında ilk bilgisayarların bazı ortaokullara verilmesinden, bugün gündemde olan FATİH projesine kadar artan bir şekilde bilgi teknolojilerinin eğitimde kullanımı gündemdedir. Ancak, eğer yakından izlenirse hem dünyada hem de Türkiye'de bilgi teknolojilerinin eğitimde kullanımı konusunda temel bazı sorunlar bulunduğu görülüyor. FATİH Projesi öncesinde yüz binlerce bilgisayarın okullara kurulumu yapıldı, günümüzde de milyonlarca tabletin öğrencilere dağıtımının yapılmasına çalışılıyor. Ancak, eğitimde bilgi teknolojilerine yapılan yatırımın eğitim kalitesinde artış olarak dönüşünün ne olduğu bilinmiyor. Araştırma sonuçlarında bunu açıkça ortaya koyacak veri elde bulunmuyor. Bu sorun, aslında sadece Türkiye için değil diğer ülkeler için de az çok benzerlik taşıyor. Tarihsel olarak eğitimde teknoloji kullanımına bakacak olursak bu konuda arzu edilen başarının sağlanmadığı görülüyor. Stanford Üniversitesinden Larry Cuban tarafından yazılan "Öğretmenler ve Makineler: 1920'den beri sınıfta teknoloji kullanımı" başlıklı kitapta, film makinelerinin, radyonun, televizyonun ve bilgisayarın eğitimde devrim yapmasının beklendiğini dile getiriyor. Ancak, bu devrim bir türlü gerçekleşemiyor. Teknolojiyi geliştiren kişiler o teknolojilerin diğer alanlara girdiği gibi eğitime de girip büyük değişimler yapmasını bekliyor ama değişim olmayınca ya hayal kırıklığına uğruyor ya da yeni teknolojiler peşinde koşuyor. Eğitimin farklı dinamikleri olan bir sistem olması nedeni ile en son teknolojinin o ortama getirilip monte edilmesi sistemde yama etkisi yapıyor.
Türkiye için önemli eksiklerden birisi de eğitimin temelde okul sistemi ile sınırlı görülmesidir. 19. yüzyıl yaklaşımı olan bu görüş, günümüzde geçerliliğini kaybetti. Eğitim artık yaşam boyu (life long) ve yaşam içi (life wide) olmak durumundadır. Ortalama 70 yıllık ömür içinde 16-17 yıllık bir formal eğitim süreci küçük bir zamanı kapsıyor. Eğitim fakültelerimiz de hâlâ bu eski yaklaşımı sürdürdükleri için okul bağlamının dışına çıkamıyor ve yaşam boyu öğrenme bir nevi öksüz kalıyor. Hâlbuki bu alan bilişim teknolojilerinin eğitimde çok daha etkin kullanılabileceği bir potansiyele sahiptir.

- Bilişim teknolojileri eğitimde dünya ve Türkiye'de nasıl kullanılıyor?

-Bilişim teknolojilerinin formal eğitim süreçlerinde kullanımı konusunda nispeten başarılı ülkelere baktığımızda Türkiye'den önemli açılardan farklılıkları olduğunu görüyoruz. Türkiye'de eğitimde bilişim teknolojileri kompartmentalist bir yaklaşımla ayrı bir konu olarak görülüyor ve buna yönelik ayrı ders, ayrı öğretmen yaklaşımı ile ilerlenmeye çalışılıyor. Alan derslerindeki (Matematik, Fen, Sosyal gibi) öğretmenler, kişisel ilgisi olanlar dışında, derslerinde bilişim teknolojilerini kullanmak yönünde çaba sarf etmiyor. Zira mevcut sistem onlara böyle bir zorunluluk getirmiyor. Bu konuda nispeten önde olan ülkelere baktığımızda ise bilişimin kaldıraç rolünün dersler ile bütünleştirildiği ve bilişim teknolojilerinin amaç değil etkili araç olarak kullanıldığı görülüyor. Bu tür yaklaşıma sahip ülkeler de çeşitli araştırmalarda dijital yeterlilikler açısından hep üst sıralarda yer alıyorlar. Örneğin, bu farklılık nedeni ile FATİH Projesi'nde dağıtılması hedeflenen teknolojiler genelde eğitim amaçlı kullanılamıyor. Bir MEB raporunda denildiği gibi "Her ne kadar BT politikasında bilgisayarlar ve bilgisayar ağları önemli öğeler olsa da, daha etkili öğrenme ve tüm düzeylerde (sınıf, okul, il ve ulusal) daha etkili yönetim için, öğrenenlerin BT'nin yardımıyla becerilerinin nasıl ilerletileceğine ve geliştirileceğine odaklanılmalıdır."
Daha önce de belirttiğim gibi bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımı konusunda gelişmiş ülkelerle aramızdaki önemli bir fark da yaşam boyu öğrenme amaçlı kullanım açısından ortaya çıkıyor. Örneğin, Training Magazine 2013 raporuna göre, ABD'de firmaların eğitim için harcadıkları yıllık toplam meblağ 56 milyar dolar. Bu eğitimlerin

yüzde 55'i bilişim teknolojileri kullanılarak gerçekleştiriliyor (harmanlanmış eğitim, sanal sınıf, sosyal ağlar, mobil öğrenme vb.) ve oran her yıl daha da fazla artıyor. Türkiye ile ilgili yapılmış geniş kapsamlı bir çalışma olmadığı için veri bulunmuyor. Ancak, kanımca bu konuda henüz emekleme sürecinde olduğumuzu söylemek yanlış olmaz.

-Eğitimde bilişim teknolojilerinden yararlanma adına dünyada yürütülen önemli, büyük proje ve çalışmalar ile yaşanan gelişmeler konusunda bilgi verir misiniz?

-Son yıllarda değişik ülkelerde ortaya çıkan büyük çaplı projeler genelde tablet bilgisayarlar üzerinden şekilleniyor. ABD'de çok sayıda okulda Kendi Cihazını Getir (Bring Your Own Device-BYOD) politikası uygulanıyor, eyaletler arasında Maine okulda laptop kullanımı konusunda en önde gidiyor. Dünya Bankası uzmanı Michael Trucano tarafından 2013 yılında yapılan analizine göre dünyanın en büyük eğitsel bilgisayar ve tablet projeleri, Uruguay, Tayland, Peru, Kenya, Türkiye, Hindistan, Arjantin, Portekiz'de bulunuyor. Çok sayıda öğrenciye cihaz verilmesi üzerine kurulu bu projelerde ne yazık ki projelerin eğitsel etkisi çalışması bulunmuyor.

Diğer çok konuşulan proje ve çalışmalar arasında MOOC (Massively Open Online Courses) ve Flipped Classroom sayılabilir. MOOC girişimi çok sayıda kişinin çevrimiçi açık dersleri alabilmesi üzerine kurulmuş. Dünyanın önde gelen üniversitelerinden MIT ve Harvard, tüm dünyaya ücretsiz elektronik ders verme projesine 100 milyon dolara yakın kaynak ayırmışlar. EdX ismi verilen projedeki hedef, 1 milyar kişiye ücretsiz eğitim vermektir. ABD'de Stanford, Princeton, Pennsylvania ve Michigan üniversiteleri de benzer şekilde ücretsiz elektronik dersler vermekte. Ayrıca özel şirketler de MOOC yaklaşımı ile dersler vermek üzere çalışıyorlar. MIT, 2001'de dünyada ilk kez ders malzemelerini ve videolarını elektronik ortamda herkese açmıştı. O derslerin malzemeleri incelenebiliyor ve videoları izlenebiliyor ama izleyenlerin hoca, sınav ve ödevlerle ilişkisi olmuyordu. Yeni sistemde tüm katılımcılara, üniversitenin normal öğrencilerine verildiği gibi ders verilmesi için çalışılıyor. Dersler sırasında öğrencilerin tümü, sorulacak soruları cevaplamak, ödev yapmak, ara sınav ve yılsonu sınavlarına girmek ve sonuçlarını öğrenme hakkına sahip olabiliyor. Sonuçta öğrenciler takip ettikleri dersin sertifikasını da alabiliyor. MOOC ile ilgili olarak özellikle gelişmiş üniversitelerde çok yüksek ilgi olmakla beraber eğitsel etkileri hakkında henüz bir veri bulunmuyor.

Flipped classroom (ters yüz edilmiş sınıf) yaklaşımı da son zamanlarda sık sık gündeme geliyor. Aslında, derslere ders öncesi çalışmak ve hazırlanmak olarak hep bilinen bu yaklaşım, bilişim teknolojilerinin yardımı ile bugün daha da öne çıktı. Öğrenciler derse gelmeden önce öğretmenin videosunu izliyor, sanal ortamda etkinlikleri yapıyor konu hakkında hazır hale geliyor ve derse geldiğinde ders anlatımını dinlemek yerine tartışma yapıp problem çözüyor ve daha etkileşimli bir öğrenme deneyimi yaşıyor. Bu yaklaşımın da eğitsel etkinliği hakkında tartışmalar hâlâ sürüyor.

-Avrupa Komisyonu'nun bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılması konusunda neler yaptığı, nasıl kararlar aldığına ilişkin bilgi verir misiniz?

-Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde eğitimde bilişim teknolojileri kullanılması konusunda en önemli çalışmalardan birisi Çerçeve (ya da Horizon) projeleri kapsamında gerçekleşiyor. Technology Enhanced Learning çağrıları kapsamında milyonlarca Euro bu konuda yapılan araştırma projelerine aktarılıyor. Komisyonun en önemli girişimlerinden birisi, 2013 yılında duyurulan "Eğitimi Açmak – Opening up Education" girişimi ile Avrupa çapında bilişim teknolojilerinin eğitime daha fazla katkıda bulunması için başlattığı çalışmalardır. Bu kapsamda hazırlanan raporlarda çeşitli seviyelerdeki karar vericilere yönelik temel tavsiye, "Dersler esnasında öğrencilerin BT-temelli etkinliklerinin arttırılmasıdır (Increasing students' ICT-based activities during lessons"Survey of Schools: ICT in Education raporu, sayfa-10). Ayrıca, çevrim içi ulaşılabilen, açık erişimli ders malzemelerinin sayısının

arttırılmasına da büyük önem veriliyor. (http://openeducationeuropa.eu/). Diğer önemli bir girişim de "Yeni İşler için Yeni Yetenekler-New Skills for New Jobs" olarak adlandırılıyor. Yaşam boyu öğrenme politikası doğrultusunda, çalışanlara yönelik eğitimlerin çevrim içi verilmesi kararlaştırıldı.

AB içinde başlatılan Opening up Education girişimi ya da code.org kapsamında gündeme getirilen programlama etkinliği konusu da bir anda Türkiye'de her öğrenciye kodlama dersi verme düşüncesine dönüştü. Türkiye'deki okul müfredatına bakıldığında her sorun için bir ders önerildiği görülüyor. Örneğin, trafik bir sorun ders olarak var, sağlık bir sorun ders olarak var. Vatandaşların dini inançlarının zayıf olduğuna inanan siyasiler çok sayıda din dersi ile bu sorunu çözeceklerine inanıyorlar. AB politika önerisi dokümanlarında pek çok öneri bulunuyor ama zorunlu ders önerisine rastlanmıyor.

-Digital devrimin eğitime yansımaları, eğitimde bilişim teknolojilerinin sağladığı yararlara ilişkin kısa bir değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Bu konuda hâlâ işin başında bulunuyoruz. Eğitimde bilişim teknolojilerinin sağladığı en temel ve ölçülebilir yarar, eğitim almak isteyen kişilerin bu servislere ulaşımı önündeki engellerin azalmasıdır. Bilişim teknolojileri ile daha esnek ve yaratıcı eğitim çözümleri sunulabiliniyor. Zamana ve yere bağlı olmadan eğitim almak mümkün olabiliyor. Ancak, bunlar eğitimin daha çok lojistik tarafında yer alıyor. Ne yazık ki, bilişim teknolojileri, (henüz) bizi daha zeki yapmıyor ya da öğrenmenin daha hızlı olmasını sağlamıyor. Teknoloji ile daha motive edici, daha zengin öğrenme ortamları oluşturabilme potansiyeli bulunmakla beraber bunun sonuçlarının büyük sıçramalar yaptığı ya da yapabileceğini söylemek pek mümkün değil. Bu aslında insanın evrim sürecine bakıldığında gayet normal bir sonuç. Zira insanı insan yapan düşünme ve öğrenme yetilerinin bugünkü seviyeye gelmesi, milyonlarca yıllık bir evrim sürecinin sonucunda beyindeki nöron sayısının önemli şekilde artışı ile oldu. Bilişim teknolojilerinin hayatımızda yaygın şekilde yer almasının üstünden daha 20-30 yıllık bir süre geçmesi nedeniyle beynimizin fizyolojik yapısında önemli değişimlerin olmasını beklememek gerekir. Öğrenme, teknoloji ile ya da teknolojisiz yine aynı hızda gerçekleşecek.

Bilişim teknolojilerinin eğitimde yer almasını belki de yaşam kalitesinin arttırılması kavramı çerçevesinde değerlendirmek gerekiyor. Nasıl kullandığımız otomobillerin içindeki konforun arttırılması bir yerden bir yere gidişimizde harcadığımız ortalama süreyi azaltmıyor ya da yaşadığımız evlerin akıllı ev donanımına sahip olması hayatımızı uzatmıyor ama hayattan aldığımız zevki arttırıyorsa eğitimde bilişim teknolojilerine de bu açıdan bakılabilir.

Ancak, bu durum bizlerin bilişim teknolojilerini kullanarak eğitimin nasıl daha etkili, verimli ve memnun edici yapılacağı önünde bir engel olmamalı. Nasıl Edison ampulü bulurken bin kere başarısız olmuş ama sonunda sonuca ulaşmışsa eğitim teknolojileri alanındaki çalışmalar da daha iyiye ulaşana kadar devam etmelidir.

- Eğitimde bilgisayar kullanımının olumlu olumsuz etkilerini sıralayabilir misiniz?

-İnsanın bilgisayarla etkileşimine fizyolojik boyuttan, diğer bir deyişle fiziksel ergonomi açısından bakacak olursak, kullanıcının oturacağı sandalyenin özellikleri, klavyenin tuşlarının büyüklüğü, ekranın uzaklığı ve farenin ele oturması için gerekli uygun boyutlar sağlanamadığı durumda çeşitli sağlık sorunları ile karşılaşılıyor. Eğitim ortamlarında bilgisayar kullanımı sonucunda da bu tür fiziksel sorunlar ortaya çıkabilir.

Bilgisayar kullanımında karşılaşılan sağlık sorunlarının en başında, sinirlerle ilgili bir sorun olan "Karpal tünel sendromu" geliyor. Karpal tünel sendromu, bilgisayarda uzun süreli yazı yazmak ve fare kullanmak sonucunda ellerde oluşan ağrılı bir problemdir. Özellikle bilek ve parmaklarda uyuşma, ağrı, kramp, şişlik ve yanma gibi sorunlarla kendisini gösteriyor. Tedavisi için fizik tedavi ve ileri durumlarda cerrahi müdahale gerekiyor. Uzun süreli bilgisayar kullananların bu soruna karşın özellikle yazı yazarken ellerini rahat ettirecek, yastık benzeri destek ürünlerini kullanmaları tavsiye ediliyor.

Diğer önemli sorunlar ise, oturma sorunları nedeniyle sırt, boyun ve omuz bölgelerinde oluşuyor. Doğru şekil ve açıda oturmamak, uzun süreli aynı pozisyonda kalmak, koltuk ve masa sorunları bunlara neden oluyor. Ekrana eğilmeyi gerektirmeyen pozisyonda bulunuluyorsa, ekran göz hizasında bir açıda bulunuyorsa ve ergonomik bir koltuk kullanılırsa bu sorunların ortaya çıkma ihtimali azaltılıyor. Ama bu durumda da kullanıcının belirli aralarla küçük egzersizler yapması gerekiyor. Yoğun bilgisayar kullanıcılarının karşılaştıkları bu sorunları azaltmak için bilgisayarı belirli aralarla kilitleyen ve kullanıcıyı egzersiz yapamaya zorlayan programlar bulunuyor.

Üçüncü önemli problem de görme ile ilgili. Gözlerde kuruluk, yanma, kaşıntı, bulanık görme ve baş ağrısı gibi rahatsızlıklar ekrana uzun süreli bakmaktan dolayı oluşuyor. Gözlerin ekranda belli bir noktaya yoğunlaşması sonucunda göz kırpma sayısı azalıyor ve göz kuruluğu yaşanıyor. Dakikada ortalama 25 kere gözümüzü kırparken bu sayı, bilgisayar kullanırken bu sayı 8-10'a düşüyor. Bu nedenle belirli aralarla gözlerimizi ekrandan ayırıp uzaklara bakmalı ve göz kırpıp göz kuruluğu etkilerini azaltmalıyız. Ekranın ışığının fazla parlak olması, üzerine ışık gelip yansıma yapması, yazıların boyunun çok küçük olması ve ekran masaüstünün karmaşık olması gibi durumlar da gözlerde yorgunluğa ve rahatsızlığa yol açabilir. Böyle durumlardan kaçınılması gerekiyor.

Fiziksel ergonomi ile ilgili olan bu sorunların yanı sıra aşırı bilgisayar kullanımı psikolojik açıdan da bazı sorunlara neden olabiliyor. Bilgisayar kullanımı ile ilgili belki de en önemli psikolojik sorun bilgisayar bağımlılığıdır. İnsanlar belli bir süre bilgisayar, e-posta ve sosyal ağlardan uzak kaldıklarında kendilerini rahatsız hissediyorlar. Alkol - Madde Bağımlılığı Araştırma, Tedavi ve Eğitim Merkezi (AMATEM) tarafından yapılan çalışmalarda Türkiye'deki internet kullanıcılarının yüzde 1,98'i ile yüzde 3,5'inin internet bağımlısı olduğu ve bu gruptaki erkeklerin sayısının kadınlara oranla 2-3 kat fazla olduğu belirtiliyor.

Son zamanlarda gündeme gelen bir problem de uzun süreli bilgisayar kullanımının obezitenin nedenlerinden birisi haline gelmesidir. Bilgisayar başında sağlıksız beslenme sonucunda aşırı kilo alınıyor.

Fiziksel sorunların yanı sıra bilgisayarların aynı anda birden fazla fonksiyona sahip olması nedeni ile öğrencinin dikkatini dağıttığı ve konsantrasyon sorunu yarattığı da belirtiliyor. Örneğin, yapılan bir araştırmada, yeni nesil gençlik arasında yaygın olan birden fazla etkinliği aynı anda yapma alışkanlığının (ders çalışırken, e-postaya bakmak, telefondan SMS yollamak gibi) aslında öğrenme sürecini sekteye uğrattığı ve verimsizlik yarattığı raporlanıyor. Sınıf içinde de teknoloji kullanımının geleneksel ders anlatımı yapılan sınıflarda sorun yarattığı (derste cep telefonunun çalması vb) ve konsantrasyona olumsuz etkisi olduğu da biliniyor.

-Eğitimde teknolojilerin nasıl kullanılacağı, bu teknolojilere uygun strateji, yöntem-teknik ve ölçme-değerlendirme gibi eğitim durumlarını da kapsıyor. Bu çerçevede Türkiye'nin eğitim sisteminde teknoloji kullanımına ilişkin değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Türkiye'de eğitimde teknoloji kullanımı, yapılan büyük çaplı yatırımlara rağmen çok kısıtlı kalıyor. Bu noktada, bilişim teknolojilerine yapılan yatırımlardan eğitim açısından pozitif geri dönüş alınıp alınmadığı bilinmiyor. En temel nokta olarak, teknolojinin alan derslerinde bir kaldıraç rolü görmediği görülüyor. Matematik, Türkçe, Sosyal ya da Fen dersini öğrencilere daha etkili ve verimli öğretmek için bilişim teknolojisi hemen hemen hiç kullanılmıyor. Kullananlar da çok az sayıda, kişisel merakı olan öğretmenlerdir.

Onun ötesine geçmek için bir yol haritası ya da politika bulunmuyor. Mevcut bilişim teknolojisi yatırımlarının eğitimdeki yansıması, öğrencilere ayrı bir bilgisayar dersinde bilgisayarın ayrı bir konu olarak verilmesi şeklinde oluyor. Bilişim teknolojisinin bağlamdan koparılması yani bir öğrenme amacına yönelik değil teknik bir yetinin öğretilmesine yönelik yaklaşım, öğrenilen konunun kısa sürede unutulmasına yol açıyor. Daha da kötüsü, herkesi programcı ya da bilişim teknolojisi uzmanı yapma yaklaşımı, öğrencileri bu alandan da soğutuyor.

Son yıllarda, özellikle FATİH Projesi ile teknik altyapıda oluşan iyileşme ne yazık ki üst yapıda bir değişime neden olmuyor. Teknik altyapıyı kurmak eğer gerekli mali kaynağınız varsa oldukça kolay ama insan faktörünü ve eğitimi değiştirmek, onun içine girmek işin en zor kısmıdır. Çabalar ne yazık ki işin görsel boyutu olan teknik altyapı kurma, cihaz alma boyutunda kalıyor, görülmeyen ama zor olan boyuta geçemiyor.

MEB'in mevcut durumunu bu açıdan değerlendirirsek maalesef durum ümitsizdir. Özellikle son dönemlerde MEB'in önceliklerinin eğitim/öğretimin iyileştirilmesi ve bu süreçte teknolojinin kullanılması olmadığı biliniyor. Toplum mühendisliği kapsamında vatandaşların ideolojik bir dönüşüme uğratılması günümüzde temel politika oldu ve tüm enerji bunun üzerine yoğunlaşıyor. Bu aşamada, MEB tarafında eğitim ve teknoloji konularında kısa vadede önemli bir girişimin gerçekleşmesi pek olası gözükmüyor.

-Eğitimde Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'nin eğitim sistemine yansımalarına ilişkin değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Dünyadaki örneklerine bakacak olursak, Portekiz ve Avustralya'da seçimler esnasında ortaya çıkan her çocuğa bir laptop (Portekiz) ve her çocuğa bir tablet (Avustralya) projelerinin başlangıcına çok benzeyen FATİH Projesi, benzerlerinde olduğu gibi ne yazık ki bir eğitim projesi olarak değil, seçimler esnasında seçim vaatleri ile oy kazanma girişimi olarak başlatıldı. Seçimlerde öne sürülen çılgın projelerden MEB tarafında da FATİH Projesi gündeme geldi. Projenin mevcut durumu ile eğitim sistemimizin çıktılarına olumlu bir etkisinin olması beklenmiyor. Eğer olursa, FATİH Projesi'nin en önemli olumlu etkisi, düşük sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerin çocuklarının bu teknolojiler ile erken buluşması olacak. Böylece sayısal uçurumun bir miktar kapanması söz konusu olabilir. Benim kişisel olarak olmasını çok umut ettiğim diğer bir olası olumlu etki ise, evlerde annelerin de çocuklarının tabletlerine dokunup, kullanıp teknolojiyi görmeleri ve belki de hayatlarında ilk defa İnternet'e girmeleri olacak. Ama bunun ötesinde eğitimsel açıdan FATİH Projesi'nin mevcut durumu, onun "Ruhuna el-FATİHA" projesi haline dönüşmesi ile karşı karşıya olduğunu gösteriyor. Çok sayıda bakan, genel müdür, yönetici ve kurumu öğüten bu proje, herkesin uzak durmaya çalıştığı bir zombiye – yaşayan ölü- dönüşüyor.

-Eğitimde kullanılan teknolojiler konusunda Türkiye'nin en temel sorununun, "teknolojinin genelde amaç olarak kabul edilmesi" olduğu bildiriliyor. Bugüne kadar eğitim sisteminde, belli bilişim teknolojilerinin nasıl kullanılacağının öğrencilere öğretilmesi şeklinde gerçekleştiği, bu yaklaşımda beklentinin, teknoloji kullanımını öğrenen kişilerin bunları etkin öğretim için de kullanabilecekleri yönünde olduğu belirtiliyor. Eğitim teknolojileri konusunda Türkiye'de harcanan çabalar etkin öğrenme ortamları yaratma merkezli olmadığından alan derslerinin (Matematik, Fen, Sosyal) öğretiminde hiçbir zaman etkin olarak kullanılamadığı kaydediliyor. Ayrıca alan öğretmenlerinin derslerini bilişim teknolojileri ile nasıl daha etkin hale getirebileceği konusunda ciddi bir çaba sarf edilmediği bunun yerine teknoloji amaç olarak kabul edilip "Bilgisayar Öğretmenliği" gibi dünyada örneği olmayan bazı öğretmenlik alanları oluşturulduğuna işaret ediliyor. Uzmanlar çözümün, eğitim teknolojileri konusunda şimdiye kadar izlenen, "teknoloji amaçtır" yaklaşımından "teknoloji araçtır" yaklaşımına dönülmesinde yattığını vuruluyor. Bu değerlendirmeler ışığında Milli Eğitim Bakanlığı'nın yaklaşımına ilişkin görüşlerini alabilir miyiz?

-Bu soruda dile getirilen görüşler ülkemizde özellikle yurt dışındaki uygulamalara bizzat dahil olmuş bazı akademisyenler tarafından zaten dile getiriliyor. Türkiye'de izlenen mevcut yaklaşımın, çözüm değil sorun yaratıcı olduğu ve özellikle ilgili bölümlerin lisans mezunlarından mutsuz insanlar yaratacağı belirtiliyor. Pratiğe bakıldığında plansız bir şekilde açılan çok sayıda programdan mezun olan binlerce öğrencinin işsiz olduğu, öğretmenliğe girenlerin de küçük bir azınlık dışında mutsuz olduğu görülüyor. Bu konuda neler yapılması gerektiği konusu aslında epey önce MEB'e bir rapor ile de bildirilmişti.

Ancak, ne yazık ki eğitim politikaları bu tür raporların sonuçları ile değil günlük kararlarla belirlendiği için rapor hayata geçirilemedi. Gazi Üniversitesi, BÖTE Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın başkanlığında, 2007 yılında hazırlanan, Milli Eğitim Bakanlığı, Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, Temel Eğitim Projesi II. Fazı, BT Entegrasyonu Temel Araştırması raporunda şu sonuç paragrafı olması gerekeni ortaya koyuyor: "BT politikaları, öğretim programı ile ilişkilendirildiğinde, öğretmenlerin bunları kendi öğrenme faaliyetlerinde kullanma olasılığı artacaktır. BT'nin öğretim programına ayrı bir teknik ders olarak eklenmesi önerilmemektedir. Çünkü BT ayrı bir ders olduğunda, öğretmenler BT'ni ayrı bir konu olarak görecekler ve ders uygulamalarında BT'ni derslerine entegre etme eğiliminde olmayacaklardır. Bunun yerine BT, öğrenme ve öğretme kaynakları olarak öğretim programının bir parçası olmalıdır."
Bu konuda ülkelerarası karşılaştırma yapma amaçlı bir araştırma çalışmasını da ODTÜ'de sürdürüyoruz. Bilindiği gibi Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (Programme for International Student Assessmen) çalışması sonuçlarına göre Kore ve Finlandiya gibi ülkeler akademik alanlarda hep başta yer alırken aynı zamanda Dijital Beceriler kategorisinde de başta bulunuyorlar. Bu ülkeleri incelediğimizde müfredatlarında bilişim teknolojilerinin ayrı ve zorunlu bir ders olarak yer almadığı görülüyor. Fakat alan öğretmenleri (Matematik, Fen, Sosyal vb.) kendi dersleri içinde bilişim teknolojilerini yoğun olarak kullanıyorlar. Hatta Kore'de öğretmenlerin dersleri içine bilişim teknolojilerini belli oranda entegre etmeleri bir zorunluluk. Finlandiya'da şu an yürüttüğümüz araştırma çalışmasında da benzer bir durumun olduğu görülüyor.

Bu saptamalardan yola çıkarak, Türkiye'de izlediğimiz yaklaşımın ve bu konuda insan kaynağı yetiştiren kurumların yeniden yapılanması gerektiği kaçınılmaz bir durum olarak görünüyor. Tek bir elbiseyi herkese giydirmeye çalışan eğitim sistemimizin, daha esnek yapıya geçmesi, merkezi kararların azaltılıp hantallığını atması şart. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından eğitim fakültelerine uygulanan zorunlu program, kesinlikle ortadan kaldırılıp eğitim fakültelerinin esnek davranmasını engelleyen düzenlemelerden kurtulmak gerekiyor. Eğitim fakülteleri de 21. yüzyılın ihtiyaç ve koşulları doğrultusunda kendilerini değiştirmeli.

Eğitimi okul duvarları ve okul sürecinin ötesine götürüp tüm hayatı kapsayan bir yapıya kavuşturmalıyız. BÖTE bölümleri de bu süreçte yeniden yapılanmalı, özellikle alan öğretmenlerine lisansüstü derecesi veren programlara dönüştürülmeli, öğretmenlerin bilişim teknolojilerini derslerinde öğrenme faaliyetlerinde kullanabilmesi için gerekli eğitimi veren bölümler haline gelmeli.

Eğer lisans programlarının devam etmesi istenirse bir kapasite planlaması ile mezunların iş tanımları yeniden yapılmalı ve bölüm müfredatlarında önemli değişiklikler gerçekleştirilmeli.

Anadolu Üniversitesi, BÖTE Bölümü Doç. Dr. Yurdakul:

Teknolojinin amaç olarak kullanımdan çok araç olarak kullanımına odaklanılmalı

Teknopedagoji kavramına dikkat çekip etkili teknoloji entegrasyonu ve öncelikle öğretmen eğitimi için teknopedagojik eğitim modelini öneren Yurdakul, "Teknoloji merkezli yaklaşımlardan pedagoji merkezli yaklaşımlara yönelik bir geçiş yaşanmalı" dedi.

"Eğitimde bilişim teknolojileri kullanımı, projeleri ve etkileri" konulu "Dosya" sayfalarımıza Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Işıl Kabakçı Yurdakul da sorularımızı yanıtlayarak katkı verdi.

Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanım amacını yönetsel ve öğretimsel gelişimler ve iyileştirmeler olarak açıklayan Yurdakul, problemleri ise; altyapı ve donanım, teknik destek, öğretmen yeterlikleri ve içerik geliştirme olarak sıraladı. Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımını üç boyutta ele alınabileceğini belirten Yurdakul, bunların teknolojik altyapı, teknoloji entegrasyonu ve teknolojik innovasyon aşamaları olduğuna değindi.

Türkiye'nin teknolojik altyapı çalışmalarını sağlama ve iyileştirmede son beş yıl içerisinde önemli aşamalar kaydettiği ve teknoloji entegrasyonu aşamasına geçişe yönelik çalışmaların başladığına işaret eden Yurdakul, "Gelişen teknoloji ve eğitim alanında altyapıya ilişkin yatırımlarına yönelik büyük projeler, gelecekte eğitimde bilişim teknolojilerinin pazar büyüklüğünün artacağının bir göstergesi olarak kabul edilebilir" dedi.

Eğitimde bilişim teknolojilerinden yararlanma adına dünyada yürütülen önemli, büyük proje ve çalışmalar ile yaşanan gelişmeler konusunda da bilgi veren Yurdakul, her teknolojinin eğitime yansımalarının bir devrim olarak nitelendirildiğini anlattı.

"Teknopedagoji" kavramından söz eden Yurdakul, teknopedagoji modelini, "Eğitim; öğrenme-öğretmen süreçlerinde teknoloji, pedagoji ve içerik bilgisini bir arada işe koşmak" şeklinde tanımladı.

"Etkili teknoloji kullanımından ziyade etkili teknoloji entegrasyonu, öncelikle öğretmen eğitimi için bir teknopedagojik eğitim modeli öneriyoruz" diyen Yurdakul, Bilgisayar Teknolojisi Öğretmenlerinin eğitim süreçlerinin de teknopedagojik eğitim açısından gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyor.

Bilgisayar Teknolojisi Öğretmenlerinin misyonu teknolojiyi kullanarak teknoloji öğretmek olduğu için diğer öğretmenlik alanlarından biraz daha farklı bir yapıya sahip olduklarına dikkat çeken Yurdakul, bu özelliği ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu öğretmenlerden pek çok alanda destek alabileceğini belirtti.

Türk eğitim sisteminde teknolojinden beklenen katkının sağlanabilmesi için teknolojinin amaç olarak kullanımdan çok araç olarak kullanımı üzerine odaklanmanın daha yararlı bir yaklaşım olacağının altını çizen Yurdakul, söyleşiyi "Teknoloji merkezli yaklaşımlardan pedagoji merkezli yaklaşımlara yönelik bir geçiş yaşanmalıdır. Bu anlamda pek çok boyut içeren FATİH projesi ile gerekli altyapı çalışmalarının tamamlanmasından sonra öğretmen eğitimi, güvenli internet kullanımı, içerik üretimi ve öğretim programları ile entegrasyonun sağlanması aşamaları ile daha pedagoji odaklı teknoloji kullanımından söz etmek mümkün olacaktır" diyerek tamamladı.

-Eğitimde bilgi teknolojilerinin neden kullanıldığını başlıklar halinde sıralayabilir misiniz? Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımının başlıca nedenlerini açıklar mısınız? Eğitim ortamlarında teknoloji kullanımı sürecinde belirlenen sorunlardan kısaca söz eder misiniz?

-Genel olarak, bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanım amacını yönetsel ve öğretimsel gelişimler ve iyileştirmeler olarak açıklamak mümkün. Bu anlamda eğitimde bilgi teknolojilerinin kullanım nedenleri, bütün eğitim hizmetlerinin kalitesini artırmaktan, öğrenci öğrenmesini iyileştirmeye kadar pek çok açıdan değerlendirilebilir. Eğitim ortamlarında teknoloji kullanımındaki problemleri ise; altyapı ve donanım, teknik destek, öğretmen yeterlikleri ve içerik geliştirme olarak sıralayabiliriz.

- Bilişim teknolojileri eğitimde dünya ve Türkiye'de nasıl kullanılıyor?

-Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımını dünya ve Türkiye açısından üç boyutta ele almak mümkün. Bu aşamalar sırasıyla; teknolojik altyapı, teknoloji entegrasyonu ve teknolojik innovasyon aşamalarıdır. Bu anlamda gelişmişlik düzeyleri, teknoloji ve eğitime yaptıkları yatırımlar açısından ülkelerin eğitimde bilişim teknolojilerini kullanımlarında farklılık gösterdiği söylenebilir. Bu aşamalara göre, Türkiye'nin teknolojik altyapı çalışmalarını sağlama ve iyileştirmede son beş yıl içerisinde önemli aşamalar kaydettiği ve teknoloji entegrasyonu aşamasına geçişe yönelik çalışmaların da başladığı görülüyor.

-Eğitimde bilişim teknolojilerinin dünyadaki pazar büyüklüğü, önemi ve geleceğine ilişkin öngörüler nelerdir?

-Bilişim teknolojilerinin dünyadaki pazar büyüklüğüne yönelik yıllara göre çeşitli istatistikler olmasına kalsın, eğitimde kullanılan bilişim teknolojileri ürünlerinin net bir şekilde sınırlarının çizilememesi ve doğrudan eğitim alanına yönelik donanım ve yazılımların sınırlı olmasından dolayı bu pazar büyüklüğüne ilişkin net veriler bulunmuyor. Bununla birlikte, gelişen teknoloji ve eğitim alanında altyapıya ilişkin yatırımlarına yönelik büyük projeler, gelecekte eğitimde bilişim teknolojilerinin pazar büyüklüğünün artacağının bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

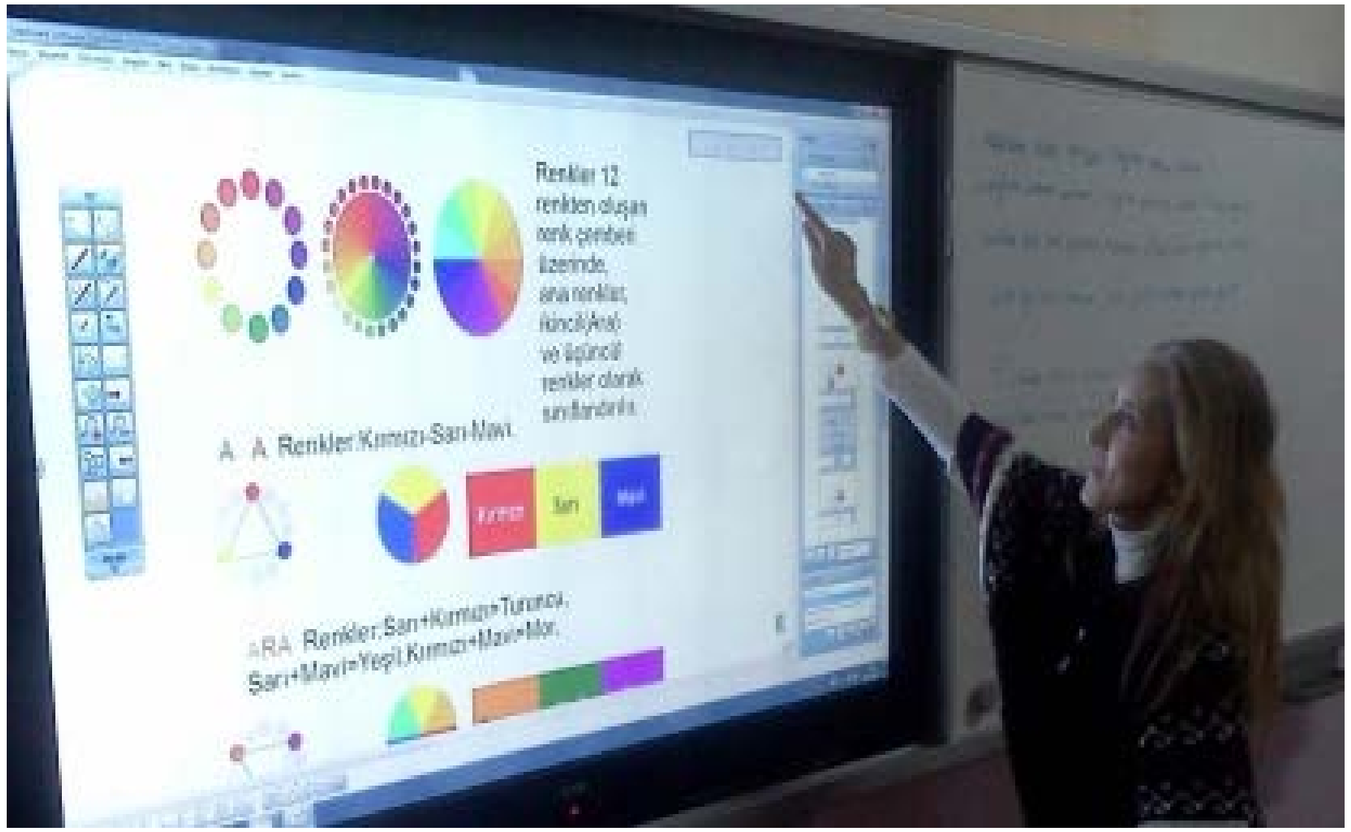

-Eğitimde bilişim teknolojilerinden yararlanma adına dünyada yürütülen önemli, büyük proje ve çalışmalar ile yaşanan gelişmeler konusunda bilgi verir misiniz?

-Eğitimde bilişim teknolojilerinden yararlanma konusunda Türkiye'deki teknolojik gelişmelere paralel olarak, büyük yatırım ve projelerin başlatıldığı ve yürütüldüğü biliniyor. Dünyadaki örneklere baktığımız da ise farklı örneklerle karşılaşıyoruz. Örneğin, Güney Kore'de BT teknolojilerini eğitime uyarlayabilmek için 1988 yılından itibaren çalışmalara başlandığı ve 2007 yılında ulusal bir plan hazırlandığı görülüyor. Benzer şekilde 2007 yılında Portekiz'de gerçekleştirilen "Macellan Projesi"yle öğrencilere dizüstü bilgisayar dağıtılması, 2006 yılında Uruguay'da öğrencilerin teknolojiye erişimlerini sağlamak için Ceibal planı ile birlikte dizüstü bilgisayar dağıtılması gibi projeler, eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik büyük ölçekli çalışmalar içerisinde yer alıyor.

-Digital devrimin eğitime yansımaları, eğitimde bilişim teknolojilerinin sağladığı yararlara ilişkin kısa bir değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Eğitim teknolojisinin tarihçesinden de bilindiği gibi her teknolojinin eğitime yansımaları bir devrim olarak nitelendiriliyor. Bu anlamda içinde bulunduğumuz dijital çağın teknolojik yansımaları da dijital devrim olarak gösterilebilir. Eğitim açısından ele aldığımızda dijital devrimin yansımalarını ürün ve süreç olmak üzere iki açıdan değerlendirebiliriz. Ürün olarak dijital devrim ile öğrencilerin yeni teknolojilerle tanışmaları ve bu teknolojilere ilişkin okuryazarlık geliştirmeleri amaçlanırken, süreç olarak ele aldığımızda ise dijital devrimi öğretim sürecinin planlamasından değerlendirilmesine pek çok aşamasında işe koşularak öğretim süreçlerini iyileştirilmesi amaçlanıyor.

- "Teknopedagoji" kavramı nedir? Neyi kapsıyor? Nasıl bir tasarım yapılması gerekir? Türkiye'deki uygulamalar incelendiğinde durum nedir?

-Teknopedagoji, teknoloji entegrasyonu sürecine pedagoji odaklı bir yaklaşımı tanımlamak için kullanılan bir nitelemedir. Bu anlamda teknopedagojik eğitim; öğrenme-öğretmen süreçlerinde teknoloji, pedagoji ve içerik bilgisini bir arada işe koşmaktır. Teknopedagojik eğitim, etkili ve verimli teknoloji entegrasyonu için uygulama önerisi özelliğinde bir modeldir. Bu modelin en önemli özelliği teknoloji entegrasyonu sürecine öğretmen açısından yaklaşan bir model olmasıdır. Diğer bir ifadeyle bu yaklaşıma göre öğretmenin, öğrenme-öğretme süreçlerinde teknoloji, pedagoji ve içerik bilgisini bütüncül bir şekilde ise koşması beklenmektedir. Bu anlamda özellikle öğretmen yetiştirme sistemi içerisinde öğretmen adaylarına teknoloji entagrasyonu becerisi kazandırmak için teknoloji, pedagoji ve içerik bilgisini bütünleştirmelerine olanak sağlayacak bir öğrenme ortamları sunulmalıdır. Benzer şekilde hizmet içi eğitim sürecinde öğretmenlere sadece teknolojiyi kullanmak değil, belirli bir konunun öğretiminde teknolojinin nasıl işe koşulacağına yönelik eğitim etkinlikleri gerçekleştirilmelidir. Bu anlamda Türkiye'deki uygulamaların daha çok teknoloji merkezli olduğu pedagoji odaklı

entegrasyon çalışmalarının ise başlangıç aşamasında olduğu söylenebilir.

-Eğitim sistemimizde verilen bilgisayar dersleri, öğrencilere temel bilgisayar becerileri kazandırma ve teknolojiyi kullanma açısından değerlendirildiğinde ne söylenebilir?

-Eğitim sistemimizde ilköğretimden ortaokula, liseden üniversiteye kadar her seviyede öğrencilere Bilgisayar, Bilişim Teknolojileri ve Temel Bilgi Teknolojileri adları ile çeşitli dersler veriliyor. Bu dersler, öğrencilere teknoloji okuryazarlığı kazandırmada bilgisayar derslerinin etkili olduğunu söyleyebiliriz. Ancak öğrencilere diğer derslerinde teknolojiden nasıl yararlanabilecekleri becerisini edindirmede yeterli olmadığı görülüyor. Bununla birlikte her kademeden öğrencinin de bilgisayar okur-yazarlığından daha çok teknoloji entegrasyonu becerisi edinmeye ilişkin değişen bir öğrenme gereksinimi içerisinde olduğunu görüyoruz.

-Etkili teknoloji kullanımını sağlamak açısından nasıl bir teknopedagojik eğitim modeli öneriyorsunuz? Eğitim fakülteleri nasıl bir yapılanmaya gitmeli? Bilgisayar Teknolojisi Öğretmenlerinin eğitimlerini yeterli buluyor musunuz? Milli Eğitim Bakanlığı, Bilgisayar Teknolojisi Öğretmenlerinden yeterince yararlanıyor mu?

-Etkili teknoloji kullanımından ziyade etkili teknoloji entegrasyonu için öncelikle öğretmen eğitimi için bir teknopedagojik eğitim modeli öneriyoruz. Bu model, proje yürütücülüğünü gerçekleştirdiğim 109K191 nolu "Öğretmen Adayları için Teknopedagojik Eğitimin Etkisi ve Teknopedagojik Eğitime Yönelik Bir Yapı Önerisi" başlıklı TÜBİTAK projesi kapsamında projede yer alan bir grup araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Bu projede öğretmen adaylarına teknopedagojik eğitim (TPACK) yeterliği kazandırmaya yönelik bir ders içeriği oluşturulmuştur. Geliştirilen ders içeriği "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı" dersi içerisinde uygulanmıştır. Deneysel araştırma sürecine dayalı olarak gerçekleştirilen bu ders içeriğinin öğrencilerin teknopedagojik eğitim yeterliklerini geliştirdiği belirlenmiştir. Bu sürece bağlı olarak bütün öğretmen adaylarının öğretmen eğitimleri sürecinde aldıkları "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı" dersinin içeriğinin öğretmen adaylarına teknoloji entegrasyonu yeterliği kazandıracak şekilde güncellenmesini öneriyoruz. Bu anlamda diğer bir önerim ise, öğretmen yeterliklerinin revize edilerek ulusal standartlar açısından teknopedagojik eğitime dayalı öğretmen yeterliklerinin oluşturulmasıdır. Bu nedenle etkili teknoloji entegrasyonuna pedagojik bir yaklaşım olan teknopedagojik eğitimden beklenen etkinin sağlanmasında bu süreci hem öğretmenler ben de öğretmen adayları açısından ele almak gerekmektedir.

Bilgisayar Teknolojisi Öğretmenlerinin eğitim süreçlerinin de teknopedagojik eğitim açısından gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bilgisayar Teknolojisi Öğretmenlerinin misyonu teknolojiyi kullanarak teknoloji öğretmek olduğu için diğer öğretmenlik alanlarından biraz daha farklı bir yapıya sahiptir. Bu özelliği ile Milli Eğitim Bakanlığı, Bilgisayar Teknolojisi Öğretmenlerinden pek çok alanda destek alabilir. Başta FATİH projesinin donanım ve yazılım altyapısının sağlanmasının yanı sıra eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi, öğretim programlarında etkin BT kullanımı, öğretmenlerin hizmetiçi eğitimi ve bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir BT kullanımı şeklinde belirtilen beş boyutunun da işe koşulmasında Bilgisayar Teknolojisi Öğretmenleri doğrudan yetişmiş insangücü kaynağı özelliğindedir. Projenin donanım ve yazılım altyapısının sağlanması dışındaki boyutlarının hayata geçmesinin ardından izlenecek yol, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Bilgisayar Teknolojisi Öğretmenlerinden yeterince yararlanma durumunu net olarak gösterecektir.

- Türkiye'de bilişim teknolojileri eğitimde nasıl bir yaygınlıkta kullanılıyor? Bu anlamda yürütülen önemli projeler nelerdir?

-FATİH projesi ile beraber, eğitimde bilişim teknolojilerinin yaygınlaştığından ve dünya standartlarına yaklaşmaya yöneldiği söylenebilir. Ancak gerekli altyapı çalışmalarının tamamlanmamasından dolayı Türkiye genelinde bir bütün olarak bilişim teknolojilerinin kullanımının yaygın bir şekilde gerçekleştiğini söylemek oldukça güçtür. Bu anlamda FATİH projesinin tüm aşamalarına Türkiye genelinde işlerlik kazandırılması, eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabilmek için önemli bir adımdır.

- Türkiye eğitim sisteminde teknoloji, öncelikli amaçlar arasında yer alıyor mu?

-Türk eğitim sisteminde teknolojinden beklenen katkının sağlanabilmesi için teknolojinin amaç olarak kullanımdan ziyade araç olarak kullanımı üzerine odaklanmak daha faydacı bir yaklaşım olacaktır. Diğer bir ifadeyle, teknoloji merkezli yaklaşımlardan pedagoji merkezli yaklaşımlara yönelik bir geçiş yaşanmalıdır. Bu anlamda pek çok boyut içeren FATİH projesi ile gerekli altyapı çalışmalarının tamamlanmasından sonra öğretmen eğitimi, güvenli internet kullanımı, içerik üretimi ve öğretim programları ile entegrasyonun sağlanması aşamaları ile daha pedagoji odaklı teknoloji kullanımından söz etmek mümkün olacaktır.

Hacettepe Tıp Eğitimi ve Bilişimi'nden Sezer:

Çalışmalar, teknoloji-pedagoji bağlamında ele alındığında yalnızca donanım sağlama projesi olmaktan bir ölçüde sıyrılabilir

BT'nin eğitim sisteminde etkin, verimli ve sayısal uçurumu giderici bir şekilde kullanılabilmesi için öncelikle hizmet öncesi öğretmen eğitiminde, uygulamalı derslerin teknoloji odaklı yürütülmesiyle işe başlanması, hizmet içinde de her okulda mutlaka bir teknoloji lideri olması gerektiğini vurgulayan Sezer, teknik sorunların anında giderilebilmesi için bölgesel teknik sorun birimleri oluşturulmasını önerdi.

"Eğitimde bilişim teknolojileri kullanımı, projeleri ve etkileri" konulu "Dosya" sayfalarımıza Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Ana Bilim Dalı Araştırma Görevlisi Barış Sezer de katkıda bulundu. Eğitimde bilişim teknolojileri kullanımının oldukça fazla olan gereklerinden bazılarını sıralayan Sezer, "21. yy becerilerine uygun olarak sadece okur-yazar değil, teknoloji okur-yazar bireyler yetiştirmek" ve "Etkili, verimli ve çekici öğrenme ortamları yaratmak" vurgusu yaptı. Geçmişteki projelerin hemen hemen hepsinin yalnızca teknoloji donanım ve yazılımı sağlama projesi olarak gerçekleştirildiğine işaret eden Sezer, "niteliği sorgulanmaya açık hizmet içi eğitimler ve öğretmen yetiştirme politikaları"nın göz ardı edildiğini belirtti.

"Bu haliyle maalesef yalnızca okullara ve bireylere donanım sağlıyoruz. Bu durum fayda/maliyet açısından soru işaretlerini doğuruyor" diyen Sezer, yalnızca teknolojik araçlar değil, pedagoji bilgisinin de önem kazandığına dikkat çekerek "Sonuç olarak yürütülen çalışmalar, teknoloji-pedagoji bağlamında ele alındığı takdirde, yalnızca donanım sağlama projesi olmaktan bir ölçüde sıyrılabilir" dedi.

Doğru zamanda, etkin ve etkili teknoloji kullanıma ilişkin bilgi ve beceriyle donatılmış öğretmenler yetiştirmenin önemli olduğunu vurgulayan Sezer, yeterli ölçüde bilgi, beceri ve tutuma sahip olmayan öğretmenlere, teknolojiyi kullanmak için zoraki dayatmaların sakıncalı olabileceğini bildirdi. FATİH Projesi'nin kesinlikle yanlış bir proje olmadığı, uzun vadede öğrenci öğrenmelerine anlamlı katkı yapacağını düşünen Sezer, etkili analizler yapılmadan tasarlanıp geliştirilmesi, e-materyal havuzunun yetersizliği, niteliksiz hizmetiçi eğitimlerin ise projenin eksik hamleleri olduğu görüşünde.

BT'nin eğitim sisteminde etkin, verimli ve sayısal uçurumu giderici bir şekilde kullanılabilmesi için Sezer, öncelikle hizmet öncesi öğretmen eğitiminde, uygulamalı derslerin teknoloji odaklı yürütülmesi ile işe başlanmasını ve hizmet içinde ise her okulda mutlaka bir teknoloji lideri olmasını önerdi. Teknik sorunların anında giderilebilmesi için bölgesel teknik sorun birimleri oluşturulmasını isteyen Sezer, "Dağıtılan/dağıtılacak olan tablet bilgisayarların kesinlikle internete açık olması (gerekirse filtreleme programları kullanılabilir) gerekiyor. Öğretmen istediği materyale ulaşamazsa, öğrenci bir konuyu sadece belirli sitelerde araştırabilecekse öğrenen özerkliğine ket vurmuş olacağız. Bu durum da teknoloji kabulüne olumsuz yansıyacaktır" diye konuştu.

Eğitimde BT kullanılmasına ilişkin hedef belirlemenin "işin en kolay kısmı" olduğunun altını çizen Sezer, bu hedeflere ulaşabilmek için ne yapılması gerektiğini iyi analiz edip gerçekleştirmenin önemli olduğunu vurgulayıp "Maalesef bu konuda hep sınıfta kaldık. Bu sürece mutlaka geniş bir akademik ekip, kullanıcılar (öğretmen, öğrenci, yönetici, veli) dahil edilmeli ve ortak bir paylaşılan vizyon ve analiz/tasarım dokümanları oluşturulmalı. Bizde maalesef pilot uygulamalardaki başarısızlıklara rağmen döngü başa dönmeden rota dahilinde devam ediyor. Sanırım burada bir yanlış yapıyoruz" değerlendirmesinde bulundu.

Sezer, işlevsel elektronik materyallerin çeşitlendirilmesi, öğretmenlerin rahat ulaşabileceği biçimde sınıf ortamlarında etkin olarak kullanılması, her bir okulda olmasa bile, okullardaki teknoloji liderinin (okul yönetimi veya bilişim teknolojileri öğretmeni) eş güdümünde etkin işleyen teknik destek bürolarının kurulmasını önerdi.

-Eğitimde bilgi teknolojilerinin neden kullanıldığını başlıklar halinde sıralayabilir misiniz?

-Neden kullanılıyor sorusuna verilecek yanıtlar çok fazla ama bu amacımıza hitap etmeyebilir. Çünkü bazı durumda teknolojilerin yönetici/öğretmenler tarafından yalnızca hazır yıllık planları arama motorlarından indirmek, yazıcıdan çıktı almak, e-okula veri girişi yapmak vb. içinde kullanıldığı görülüyor. Bu soruyu neden kullanılması gerektiği yönünde güncellemek daha doğru olabilir. Eğitimde bilişim teknolojileri kullanımının oldukça fazla olan gereklerinden bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

- 21. yy becerilerine uygun olarak sadece okur-yazar değil, teknoloji okur-yazar bireyler yetiştirmek,
- Etkili, verimli ve çekici öğrenme ortamları yaratmak,
-Sınıf dışında da etkili öğrenme sürecinin devam etmesini sağlamak,
- İşbirlikçi uygulamaların sınıf içi-dışında yürütülmesine katkı vermek,
- Bireysel farklılıkları (ön bilgi, ilgi, öğrenme hızı, ihtiyaçları, öğrenme stilleri, öğrenme biçemleri, motivasyon, öz yeterlik vb.) dikkate alarak, öğrencilerin öğrenmesine anlamlı katkıda bulunmak,
- Öğrenme durumunu bireyselleştirmek,
- Dijital uçurumu en aza indirgemek,
- Öğrencilerin var olan bilgilerini farklı durumlara yansıtmasını (bilgi transferi) kolaylaştırmak,
- Öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen, öğretmen-öğretmen, öğrenci-içerik gibi etkileşim durumları yaratmak,
- Bilgiye ulaşım, bilgi depolama ve transferini kolaylaştırmak vb.

-Türkiye'de bilişim teknolojileri kullanımına ilişkin yürütülen çalışmaları kısaca anlatır mısınız?

-Geçmişte birçok çalışma (Temel Eğitim Projeleri, Müfredat Laboratuar Okulları, Okullara ADSL Projesi vb.) olmasına rağmen,

FATİH Projesi şu an gündemimizde olan önemli bir projedir. Geçmişteki projelerin hemen hemen hepsinin yalnızca teknoloji donanım ve yazılımı sağlama projesi olarak gerçekleştirildiği söylenebilir. Burada göz ardı edilen en önemli unsur; niteliği sorgulanmaya açık hizmet içi eğitimler ve öğretmen yetiştirme politikalarıdır. Daha gerçekçi ihtiyaç analizleri yapılarak ve daha uygun zamanlarda (örneğin Eylül ayı başlarındaki seminer zamanlarında) yüz yüze veya çevrimiçi hizmet içi eğitimlerin, uygulamalı öğretimle bütünleştirilmesiyle (harmanlanmış eğitimler) eğitimde teknoloji entegrasyonunda önemli adımlar atabiliriz. Bu haliyle maalesef yalnızca okullara ve bireylere donanım sağlıyoruz. Bu durum fayda/maliyet açısından soru işaretlerini doğuruyor. Eğitim teknolojisinin temel amaçlarından birinin "Eğitsel hedefleri öğrenenlere nasıl kazandırabiliriz?" sorusuna yanıt vermesi gerektiği düşünüldüğünde, yalnızca teknolojik araçlar değil, pedagoji bilgisi de önem kazanıyor. Sonuç olarak yürütülen çalışmalar, teknoloji-pedagoji bağlamında ele alındığı takdirde, yalnızca donanım sağlama projesi olmaktan bir ölçüde sıyrılabilir.

- Birçok yararının yanında bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanımının yaşatacağı sakıncalar nelerdir?

-Ne tür bir sakıncası olabilir ki? Örneğin bazı kesimlerin iddia ettiği üzere, "Tablet bilgisayarların radyasyon yayarak, sağlık sorunlarına neden olacağı" gibi asılsız endişeler gibi kendi kendimize yarattığımız sorunları saymazsak. Önemli olan, doğru zamanda, etkin ve etkili teknoloji kullanıma ilişkin bilgi ve beceri ile donatılmış öğretmenler yetiştirmektir. Tek sakıncası etkili biçimde kullanımına ilişkin yeterli ölçüde bilgi, beceri ve tutuma sahip olmayan öğretmenlere, teknolojiyi kullanmak için zoraki dayatmalar olabilir. Bu durumu öğretmenlerin özyeterliklerinin artırıldığı hizmet içi eğitimlerle çözüme kavuşturabiliriz diye düşünüyorum.

- Türkiye'de bilişim teknolojileri eğitimde nasıl bir yaygınlıkta kullanılıyor? Bu anlamda yürütülen önemli projeler nelerdir?

-Ülkemizde teknoloji şu an maalesef beklediğimiz ölçüde etkili kullanılmıyor. Bunun üzerine gerçekleştirilmiş yüzlerce çalışma bulgusu var. Örneğin FATİH Projesi kapsamında sınıfta yer alan etkileşimli tahtaların yalnızca projeksiyon cihazı olarak kullanılması, tablet bilgisayarların daha çok öğretmenlerin e-okul işlerini yapmak (yönetsel işler) için kullanması, öğrencilerin tabletler bozulacak diye kullanmaktan korkmaları, tabletlerin okul dışında internete erişememesi, çoğu okulda yer alan bilgisayar laboratuarlarının birçok okul yönetici tarafından (hafta sonları halkın kullanımına açık olması yasal olarak belirli olmasına rağmen) hafta içi ders saatlerinde bile kullanılmamaya zorlanması vb. birçok neden sayılabilir.

- Türkiye eğitim sisteminde teknoloji, öncelikli amaçlar arasında yer almalı mı?

-En öncelikli olmasa bile evet önemli bir konu. Kişisel fikrim, FATİH Projesinin kesinlikle yanlış bir proje olmadığı yönünde. Sadece birtakım eksik yapılan hamleler (etkili analizler yapılmadan tasarlanıp geliştirilmesi, e-materyal havuzunun yetersizliği, niteliksiz hizmetiçi eğitimler vb.) mevcut. Ancak 2015 yılına yaklaştığımız bu dönemde bile hâlâ taşımalı eğitim yapan okulların yer alması, 50'nin üstünde sınıf mevcudunun olduğu okulların yer alması, ön lisans mezunu bireylerin ücretli öğretmenlik yapmaları, okul sayısının yeterli olmaması nedeniyle saat 06:30'da ders başı yapan öğrencilerin olması vb. birçok sorunda acilen çözülmesi gereken problemler arasında bulunuyor.

-Bilişim teknolojilerinin eğitim sisteminde etkin, verimli ve sayısal uçurumu giderici bir şekilde kullanılabilmesi için önerileriniz nelerdir?

-Öncelikle hizmet öncesi öğretmen eğitiminde, uygulamalı derslerin (okul deneyimi), teknoloji odaklı yürütülmesi ile işe başlanabilir. Küçük bir örnek verecek olursak; henüz etkileşimli tahta ve tablet bilgisayara eli dokunmayan

öğretmen adaylarını mezun ediyoruz. Hizmet içinde ise her okulda mutlaka bir teknoloji lideri (BÖTE-Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi mezunları olabilir) olması, etkin ve verimli teknoloji kullanımına destek sağlayabilir.

Bu arada son dönem araştırmalarda sıklıkla bulgulanan teknik sorunların (özellikle etkileşimli tahta için) anında giderilebilmesi için bölgesel teknik sorun birimleri oluşturulmalı.

Öte yandan dağıtılan/dağıtılacak olan tablet bilgisayarların kesinlikle internete açık olması (gerekirse filtreleme programları kullanılabilir) gerekiyor. Öğretmen istediği materyale ulaşamazsa, öğrenci bir konuyu sadece belirli sitelerde araştırabilecekse öğrenen özerkliğine ket vurmuş olacağız. Bu durum da teknoloji kabulüne olumsuz yansıyacaktır.

-Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılmasına ilişkin hedeflerin somut olarak tanımlanması ve izleme & değerlendirme çerçevesinin oluşturulması önem taşıyor. Milli Eğitim Bakanlığı'nın mevcut durumunu bu açıdan değerlendirebilir misiniz? Kurumsal liderliği ve paydaşlarla iletişimi nasıl buluyorsunuz?

-Hedef belirlemek işin en kolay kısmı. Önemli olan bu hedeflere ulaşabilmek için ne yapılması gerektiğini iyi analiz edip, gerçekleştirmek. Maalesef bu konuda hep sınıfta kaldık. Bu sürece mutlaka geniş bir akademik ekip, kullanıcılar (öğretmen, öğrenci, yönetici, veli) dahil edilmeli ve ortak bir paylaşılan vizyon ve analiz/tasarım dokümanları oluşturulmalı. Biçimlendirici değerlendirmelerle süreç devam etmeli. Pilot uygulamalar bu yüzden olmalı. Bizde maalesef pilot uygulamalardaki başarısızlıklara rağmen döngü başa dönmeden rota dahilinde devam ediyor. Sanırım burada bir yanlış yapıyoruz.

-Eğitimde Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'nin eğitim sistemine yansımalarına ilişkin değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Şu an lise düzeyinde yaygınlaşması devam eden projenin 2016 yılında bitmesi öngörülüyor. Bittiği takdirde 620 bin derslikte etkileşimli tahta, her öğretmen ve öğrencide birer tablet bilgisayar olacak. Kimi araştırmalarda bu projenin iyi analiz yapılmadan geliştirildiği bulgusu olsa da, bu projenin uzun vadede öğrenci öğrenmelerine anlamlı katkı yapacağı kanısındayım. Özellikle bu projenin yalnızca donanım sağlama projesi olmadığı gerçeğini iyi kavramak gerekir. Bu bakımdan işlevsel elektronik materyaller çeşitlendirilmeli ve öğretmenlerin rahat ulaşabileceği biçimde sınıf ortamlarında etkin olarak kullanılmalı. Bu kritik bir unsur. Bu unsurun faaliyete geçmemesi durumu ne yazık ki etkileşimli tahtaları, birer projeksiyonun yansıması olan beyaz perdeden farklı bir duruma getirmeyecek. Öte yandan tablet bilgisayarların da çok etkili kullanılmadığı bulgularına ulaşan araştırma sayısı oldukça fazla. Bu durumun başlıca nedenlerinden biri, öğretmenlerin bu kaynağı etkili kullanımı konusundaki olumsuz tutumları. Tam burada teknoloji kabulleri önem taşıyor. İlgili makamlar öğretmenlerin gerçekçi ihtiyaçlarını analiz ederek; etkileşimli tahta ve tablet bilgisayarın kullanımının kolay olduğu, mesleki verimlilik açısından öğretmenlere katkı yapacağı yarar durumları iyi biçimde anlatılmalı. Bu arada çalışmalar göstermektedir ki, akademik desteğin yanında teknik destek de bu araçlarının kullanılmasına etki ediyor. Bu açıdan, her bir okulda olmasa bile (çok zor bir seçenek olur) okullardaki teknoloji liderinin (okul yönetimi veya bilişim teknolojileri öğretmeni) eş güdümünde etkin işleyen teknik destek bürolarının var olması bu sorunu çözebilir.

-İçerik yani yazılım, eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanımı açısından büyük önem taşıyor. MEB'in eğitim yazılımları konusunda yürüttüğü çalışma ve projelere ilişkin bilgi verir misiniz?

-Bildiğim kadarıyla şu an MEB'in bünyesindeki EBA en popüler olan yazılım deposu. Ancak içerisinde yer alan materyallerin sayısı, niteliği, kullanılabilirliği ve uygunluğu tam bir soru işareti!!! Bu konuda özel sektör, akademisyenler, öğretmenler ve öğrenciler ile birlikte hareket edilebilir. Böylelikle ihtiyaçlar daha iyi ortaya konularak, daha etkili, verimli ve çekici ürünler hızlı bir biçimde geliştirilebilinir.

- Bilişim teknolojilerinin Türkiye'de eğitimde yaygın olarak kullanılmasının önündeki engelleri nasıl sıralayabiliriz?

-Fikrimce bilişim teknolojilerinin Türkiye'de eğitimde yaygın olarak kullanılmasının önündeki engeller önem sırasına göre şöyle sıralanıyor:
-Karar aşamalarında paydaşlara yeterince yer verilmemesi,
- Hizmet içi eğitimlerin niteliksizliği (uygun pedagoji ve teknoloji entegrasyonu açısından),
-E-materyallerin nitelik ve miktar sorunu,
- Müfredat katılığı (öğretmen özerkliğine yeterince açık fırsatlar vermemesi),
-BÖTE mezunlarının hamle yapacağı yeterince fırsatların olmaması,
-Yöneticilerin ve öğretmenlerin kaygıları/tutumları/özyeterlik algıları,
- Bilişim teknolojisi ile ilişkin derslerin okullarda yeterince yer almaması,
-Teknoloji okuryazarlığının yalnızca MS Word ile yazı yazıp, Facebook ile arkadaşlarımızın hareketlerini takip etmekten ibaret sayılması durumu.

Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri Derneği Başkanı Burcu Yılmaz:

BT'nin bir araç, asıl yatırımın ve bu araçları kullanacak kişilerin öğretmenler olduğunu asla unutmamalıyız

Bilişim Teknolojileri Rehber (BTR) Öğretmenlik sistemini çözdüğünden daha fazla problem yaratan "zavallı bir uygulama" olarak değerlendiren Yılmaz, MEB'in, BTR'leri, "akıllı tahta ve tabletlerin çobanı" olarak kullandığını ileri sürüp BT öğretmenlerinin BTR öğretmenliğini hakkıyla yerine getirebilecek vasıflara sahip olduğunun altını çizdi. Yılmaz, BT öğretmenlerinin okullarda web ekibi, programlama takımı gibi ekipler kurabilmeleri için mevzuatta düzenleme yapılmasını istedi.

"Eğitimde bilişim teknolojileri kullanımı, projeleri ve etkileri" konusuna yer verdiğimiz "Dosya" sayfalarımıza Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri (BTE) Derneği Başkanı Burcu Yılmaz, sorularımızı yanıtlayarak katkı verdi.

MEB'in "çocuklar her şeyi biliyor bu derse ve öğretmenine ihtiyacımız yoktur" anlayışını değiştirip 5.6. sınıflarda zorunlu 7. ve 8. sınıflarda seçmeli olarak "bilişim teknolojileri ve yazılım" adıyla yeni bir ders okutmaya başladığını anlatan Yılmaz, dersin 15 seçmeli ders arasından seçilme oranının geleceğe umutla bakmalarını sağladığını belirtti. Yılmaz, gelecekte grafik, ileri programlama, donanım gibi ek seçmeli dersler konulacağına inandığını söyledi.

On binlerce BT öğretmeninin bulunduğu alana istatistik, matematik gibi 19 ayrı bölümden başvuru alınıp atama yapıldığından yakınan Yılmaz bunu, alanları için "kaygı verici bir durum" olarak değerlendirdi. Tüm bu bölümlerden atanan öğretmen sayısının 15 bini geçtiğini bildiren Yılmaz, "Bir yanda FATİH gibi akıl almaz bütçesi olan bir proje, diğer tarafta fare (mouse), hoparlör vb. için sağa sola haber salan öğretmenler, BT çöplüğüne dönüşmüş okullar, tam bir çelişkiyi gözler önüne seriyor" dedi.

Kalabalık sınıflar, BT araçları (internet bağlantısı ve teknik altyapı) ile kitap ve materyal eksikliğine işaret eden Yılmaz, MEB bazı materyaller sunması, BT öğretmenlerince hazırlanmış milyonlarca materyalin gruplanıp paylaşılmasına önayak olmasını istedi.

Bilişim Teknolojileri Rehber (BTR) Öğretmenlik sisteminin, çözdüğünden daha fazla problem yaratan "zavallı bir uygulama" olarak değerlendiren Yılmaz, MEB'in, BTR'leri, öğretmeni olarak değil sadece "akıllı tahta ve tabletlerin çobanı" olarak kullandığını iddia edip BT öğretmenlerinin BTR öğretmenliğini hakkıyla yerine getirebilecek vasıflara sahip olduğunun altını çizdi. "İşin özünde, 'uzmanlığı hafife alma' ve geçici çözümlerle 'günü kurtarma' mantığı var" diyen Yılmaz, bu yaklaşımla matematik ya da fen öğretmenini de kendi alanında kullanmayarak bir yanlış yapıldığını söyledi.

"BT'nin bir araç, asıl yatırımın ve bu araçları kullanacak kişilerin öğretmenler olduğunu asla unutmamalıyız" vurgusu yapan Yılmaz, eğitim sisteminde etkisini arttırmak için dersin daha erken sınıflarda verilmesini önererek sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bir Müzik Öğretmeninin koro, bir Beden Eğitimi Öğretmeninin basketbol takımı, bir Türkçe Öğretmeninin tiyatro topluluğu çalıştırması gibi Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin de ekipleroluşturup çalıştırabilmesi gerekiyor. Belirli günlerde etkinlik ve yarışmalar düzenlenmeli, bu etkinlik ve müsabakalar desteklenmeli web ekibi, programlama takımı vb. oluşturulabilmesi için mevzuatta düzenleme yapılmalı."

- Bilişim Teknolojisi dersi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) eğitim nasıl sisteminde (hangi sınıflarda, kaç saat) veriliyor?"Bilgisayarlı eğitim" kampanyalarının yerini "Bilişime gerek yok" çalışmalarının aldığından yakınılıyor. Bu konudaki değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-MEB, teknoloji konusunda "çocuklar her şeyi biliyor bu derse ve öğretmenine ihtiyacımız yoktur" anlayışını nihayet değiştirerek "bilişim teknolojileri ve yazılım- BTY" adıyla yeni bir ders okutmaya başladı. 5.6.sınıflarda zorunlu 7. ve 8.sınıflarda seçmeli olarak okutulmaya başlanan bu ders ile önemli bir adım atıldı. Ama bunun bir başlangıç olduğuna, grafik, ileri programlama, donanım vb. ilave seçimlik dersler konulacağına, hâlâ seçmeli olarak sadece liselerde bir yıl okutulabilen ve onlar teknoloji kullanma alışkanlıklarını oturtmadan bazı kazanımları verebileceğimiz ilkokullarda

da umulan adımların atılacağına inancımız büyük.
Özellikle bilişim teknolojileri (BT) sınıfı,

internet bağlantısı vb. dersimiz için gerekli altyapının mevcut olduğu okullarda Bilişim Teknolojileri Dersi'nin diğer 15 seçmeli ders arasından seçilme oranı geleceğe umutla bakmamızı sağlayacak derecede yüksek. Bazı okullarımızda her iki öğrenciden birinin bilişim teknolojileri dersini seçtiğini söyleyebiliriz.

- MEB bünyesinde 4 yıl boyunca eğitim alıp Bilişim Teknolojileri Öğretmeni unvanını almış kaç öğretmeni görev alıyor? Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın (TTKB) 80 sayılı kararında Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerine ilişkin neler yer alıyor?

-Karar Şubat 2014'te değişti, 9 sayılı karar oldu. MEB'e öğretmen olarak atanacakların hangi alanlardan mezun olması gerektiği Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın (TTKB) kararları ile belirleniyor. On binlerce bilişim teknolojileri öğretmenimizin bulunduğu bu alana istatistik, matematik vb. 19 ayrı bölümden başvuru alınıyor ve atama yapılıyor. Maalesef Anayasada bir ihtisas mesleği olarak tanımlanmış olan öğretmenlik mesleği ve alanımız için bu durum kaygı vericidir. Bizler yürürlükten kaldırılan 80 sayılı karardaki "Bilgi Teknolojisi" gibi 2 yıllık bölümlerin temizlenmesi için başvurularda bulunmuşken bu 12 bölüme yeni bölümler eklenmesi büyük bir hayal kırıklığı yarattı. Tüm bu bölümlerden atanmış öğretmen sayısı 15 bini geçti.

-Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin sorunlarını kısaca anlatır mısınız?Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri Derneği olarak Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin eğitim sisteminde daha etkin ve verimli olabilmesi için önerileriniz nelerdir?

-BTY dersi ile birlikte yeni sorunlarla karşı karşıyayız. Önceliklerimize göre bazılarını şöyle sıralayabiliriz:
-BT araçları, internet bağlantısı ve teknik altyapı eksikliği,
-Kalabalık sınıflar,
-Kitap ve materyaller,
-MEB Politikaları,
- Bilişim Teknolojileri Rehber (BTR) sistemi.
Öncelikle vereceğimiz eğitimin kalitesi, BT sınıfı içinde bulunan donanımlar ve internet bağlantısı ile ilgilidir. Maalesef hâlâ bilgi teknolojilerindeki hâkimiyetimizin bizi dar boğaz çıkmazından kurtarabilecek tek şansımız olduğunu görmeyen, görse de yakacak odun ve tuvaletlerin temizliğini daha öncelikli tutmak zorunda olan yöneticiler için BT sınıflarına yatırım yapmak söz konusu dahi olmuyor.
Bir yanda Eğitimde Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi gibi akıl almaz bütçesi olan bir proje, diğer tarafta fare (mouse), hoparlör vb. için sağa sola haber salan öğretmenler, BT çöplüğüne dönüşmüş okullar, tam bir çelişkiyi gözler önüne seriyor.
Bu arada KDV vb. muafiyetleri, toplu alımlar düşünüldüğünde 40-50 tane akıllı tahta bağlanan bir okulda, 15-20 bilgisayarın ancak bir iki akıllı tahta kadar maliyet getireceği dikkate değerdir.
Buradan tüm hayırseverler ve teknoloji firmalarına sesleniyorum: Vergiden düşebileceğiniz bu yardımlarınızınihtiyacı olan okullara, bu araçları hakkıyla kullanabilecek öğretmenlerimize iletmek konusunda hemen hemen her ilde üyesi bulunan derneğimiz göreve hazırdır. Kimi zaman bizlere bu konuda yardımcı olan firmalara da teşekkür etmek isteriz.
BT araçlarından sonraki en büyük sıkıntımız, kalabalık sınıf mevcutlarıdır. Bugün BT sınıflarında ortalama 15-20 bilgisayar kapasitesi bulunuyor. Hiçbir okulumuzun 40-50 öğrencinin çalışabileceği büyüklükte bir BT sınıf yapma imkânı yok. Bilgisayar başında 3-4 kişinin oturduğu sınıflarda eğitim, ancak öğretmenimizin doğaüstü özverisiyle yürütülüyor. Bu konuda teknoloji ve tasarım derslerinde olduğu gibi 25 kişiden kalabalık olan sınıfların okul şartları uygunsa bölünebileceği yönündeki kararın bir benzerinin getirilmesi yeterlidir.
Sanırım bir sonraki sıkıntıda ders kitabı ve kaynak eksikliğidir. Ders kitabı yoktur. Aslında bu dersin kitabının olmamasının sebeplerinden birazdan söz edeceğim. Öğretmenlerimiz gerçekten çok zor bir durumda bırakıldı. MEB, ders kitabı basmadı, öğrenci kitaplarını ücretsiz dağıttığı için öğrencilere kitap önerilmesini de yasakladı. Bulduğu ya da hazırladığı materyalleri çoğaltıp dağıtmak istemesi halinde de fotokopi nedeniyle para toplanmasıda yasaklandığı için öğretmenlerimizin çoğunun eli kolu bağlandı. Özellikle BT sınıfı olmayan okullarımızda öğretmenlerimizin nasıl bir özveri gösterdiklerini anlamaya çalışmalıyız.
Kanımca bu dersin kitabı da olmaz. Çünkü öğretim programımız çerçeve niteliğindedir. Yani öğretmen kendisi dersini, etkinliklerini belirler diyebiliriz. İçerik her yıl güncelleniyor. BT sınıfı olan, BT sınıfı olmayan, interneti olan olmayan, dersi birinci kez seçen ikinci kez seçen derken 30 ayrı kitap çıkıyor karşımıza. MEB de bu işin altından kalkamaz ama yine de MEB bazı materyaller sunmalı hiç değilse, BT öğretmenlerince hazırlanmış milyonlarca materyalin gruplanması ve paylaşılmasına önayak olmalı. Kendi imkânlarıyla kitaplar hazırlayan hocalarımızın

bile alanımızdaki öğretmenlere ulaşamaması büyük sorundur. Örneğin Olcay Büyükçapar hocamız, BT öğretmenlerine yönelik bir kitap hazırladı, kitap sayfalarının fotokopi ile çoğaltılarak öğrencilere dağıtılabileceğini kendisi belirtti ama bundan öğretmenlerimizin haberdar olması bir hayli zor. Özellikle yeni atanmış öğretmenlerimize çok faydalı olacağına inanıyorum.
Ve son olarak formatörlük yeni adıyla BTR öğretmenliği sistemi...

-Eğitimde Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'nin, Bilişim Teknolojisi Öğretmenleri olmadan okullarda etkin bir şekilde kullanamayacağı belirtiliyor. Ancak çoğu okulda atamaları gerçekleştiğinde sadece tekniker olarak görülen Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin atanma ile ilgili mağduriyetlerine ilişkin bilgi verir misiniz?

- Bilişim Teknolojileri Rehber (BTR) Öğretmenlik sistemi, eski adıyla formatörlük, MEB'in 20 yıldan fazla süredir devam ettirmeye çalıştığı o zamanın koşullarıyla bazı çözümler sunabilmiş ama şimdiki şartlarda çözdüğünden daha fazla problem yaratan zavallı bir uygulamadır. FATİH Projesi, gündemde olmasaydı ya da bütçesi bu kadar fazla olmasaydı şimdiye kadar belki de uygulamadan kaldırılacaktı. Çünkü adına öğretmenlik dense de MEB, BTR'leri öğretmen ya da öğrencilerin öğretmeni olarak değil sadece "akıllı tahta ve tabletlerin çobanı" olarak kullanabilmiştir. Oysaki BT öğretmenleri BTR öğretmenliğini hakkıyla yerine getirebilecek vasıflara sahip. MEB, yüzlerce, binlerce proje yürütmüş hiçbiri için de BTR sistemi gibi bir görevlendirmeye gitmemiştir.

İşin özünde, "uzmanlığı hafife alma" ve geçici çözümlerle "günü kurtarma" mantığı vardır. 100 saatlik kurslarla, BT öğretmenlerinin lisans eğitimlerinin özetini verdiğini varsayarak alan dışı öğretmenleri BT rehber öğretmeni yaptığını varsaymak, böyle büyük projelerin sorumluluğunu vermek gerçekten eğitim adına yapılmış bir hamle olamaz. Üstelik bunu sadece BT öğretmenleri açısından da değerlendirmemek gerekli. Siz bu matematik ya da fen öğretmenini, kendi alanında kullanmayarak da bir yanlış yapıyorsunuz.

BTR sistemi ile öğretmenlerin atanması arasında bir bağlantı da bulunmuyor. Çünkü bu sadece bir görevlendirme. MEB, kitap yazımından, sınav komisyonuna kadar binlerce öğretmeni çeşitli işlerle görevlendirmekte hiçbir zaman da bunlar için bir kadro düşünülmüyor. Hatta illerin sorumluluğunda olan görevlendirmelerde bazı iller, "ihtiyacımız yoktur" diyerek görevlendirme dahi yapmıyor. Bazı iller de sadece FATİH Projesi kapsamında okullara görevlendirme yapılırken bazı okullar da böyle bir ihtiyaç olmadığını varsaymışlar.

İnanın bilgi ve iletişim çağında bu ihtiyaç artarak devam edecek ve çözüm üretmek mecburi olacak. Aslında çözüm de sanıldığı kadar zor değil. BT öğretmenlerini belli bir saate kadar rehberlik hizmetleri kapsamında ders tanımlama ve ücretinden yararlandırma, hem bu işlerin daha makul ve planlı yürümesi hem de öğretmen-öğrenci-okul-bakanlık herkesin ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayacaktır.

FATİH Projesi gibi girişimlerde bulunan bazı ülkeler incelendiğinde, "piyasayı canlandırma" vb. eğitimle doğrudan alakası bulunmayan amaçlar dikkatinizi çeker. Bu amaçların bizim ülkemizde de geçerli olduğunu düşünmemek elde değil. Özellikle bir okulun internet altyapısı kurmak vb. girişimlerde kendi imkânlarıyla bulunması maalesef söz konusu dahi olamıyor. Bu girişimler ancak böyle büyük projelerle sağlanabiliyor.

Fakat bizim açımızdan yapılan önemli yanlışlar var. Yapılan yatırım miktarı, özellikle bütçe dikkate alındığında bu kadar büyükken doğrusu böyle yanlış yapma lüksümüzün de bulunmadığı ortada. Ne amaçlarla olursa olsun, böyle bir işe giriştiyseniz ülke olarak bundan en büyük faydayı sağlamak için tüm kaynaklar seferber edilmeli, çok yönlü düşünceler hayta geçirilmeli.

İlk hata olarak, bu yatırımları kullanacak olan öğretmenlerde, istek ve ihtiyaç doğurmadan, verdim oldu şeklinde bir politika izlendi. Oysaweb sitesinden, "isteyen öğretmenlerin sınıfına akıllı tahta kurulumu yapılacaktır, başvuran okulların altyapısı güncellenecek, sınıflar akıllı tahtalarla donatılacaktır" diye bir duyuru yazmanız, başvuru imkânı tanımanız, bir anda binlerce öğretmenin projeyi sahiplenmesi, hatta "Bakanlığım bana akıllı tahta istedim, kurdu" diye gurur duymasına vesile olurdu.

Ayrıca işbirliğinde yetersizlik söz konusu. MEB, yıllardır kendi bünyesindeki öğretmenleri hizmet-içi eğitimlerle projeye hazırlamaya çalışıyor. Oysaki üniversitelere sağlanacak bir akıllı tahta ile binlerce öğretmenin eğitim masrafı ve harcanan zamandan kurtulurken büyük bir işbirliğine fırsat sağlanacaktı.
Ama yanlışların bizim açımızdan en önemlisi FATİH Projesi'nin okullarda sahipsiz kalmasıdır. Alanda olanlar bilir ki,merkez teşkilatı ile okulların iletişimini sağlamanın tek yolu her zaman işi sahiplenmiş vasıflı elemana sahip olmaktır. Eğer elemanının işin önemine inanmamış, sadece "norm fazlası olduğu için bari gideyim biraz da ders ücreti kazanayım" diye bu göreve talip olmuşsa umulan faydayı sağlamak pek mümkün olmaz.

Öncelikle BT'ninbir araç, asıl yatırımın ve bu araçları kullanacak kişilerin öğretmenler olduğunu asla unutmamalıyız. Kitap ne kadar iyi olursa olsun, sıralar, tahtalar, grafikler ne kadar mükemmel olursa olsun hepsi, öğretmenin aracı ve dersini destekleyici öğelerdir. Üstelik her öğretmenin bir stili, iyi

olduğu yöntemleri ve etkinlikleri vardır. Ona alternatif götürürken kesinlikle işe yaraması ve kolay kullanılması gerekir. Öğretmen bir bilgiyi bir cümle ile sunabilecekken, sunduğunuz sistem, teknik sıkıntılar yaratacak, sınıfın kontrolünü kaybetmeye sebep olacak ve öğretim programını yetiştirmeyi zorlaştıracaksa kullanılabilir değildir. Siz bir materyal deposu hazırlayıp öğretmenin aradığı bir materyali bulması için saatlerce araştırma yapmasını beklerseniz sonuç alamazsınız. Okullar teknolojiyle donatıldı ama çocuklar sadece oyun oynadı, internet sağlandı ama uygunsuz sitelerle karşılaşıldı, öğretmen dersini teknoloji destekli planladı ama internete ulaşamadı, projeksiyon cihazı bozuldu bütün planlar aksadı. MEB'in şimdiye kadar sunduğu tüm projelerde öğretmenlerimiz benzer durumlar yaşadı. Önyargı geliştirdikleri için maalesef işler tamamen BT öğretmeninin rehberlik vasıflarına kaldı.

- Bilişim Teknolojisi dersinin eğitim sisteminde etkisini arttırmak için ne gibi düzenlemeler yapılması gerekiyor?

-Biraz önce deBilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin sorunları ve karşılaştıkları sıkıntılara (Kalabalık sınıf, teknik altyapı eksikliği, BT aracı ve materyal vb.) değindim. Dersin eğitim sisteminde etkisini arttırmak için şunları söyleyebilirim:
Öncelikle dersler, 5. sınıfta öğrenciler teknolojiyle ve bilişim ile tanıştıktan kendi başlarına bu ortamlarda deneyim kazandıktan çok daha sonra verilmeye başlanıyor. Bir çeşit deneme yanılma döneminin ardından yönlendirme ve rehberlik çabaları gerektiği etkiyle yapılamıyor.

Bir Müzik Öğretmeninin koro, bir Beden Eğitimi Öğretmeninin basketbol takımı, bir Türkçe Öğretmeninin tiyatro topluluğu çalıştırması gibi Bilişim Teknolojileri ekiplerinin oluşturulması ve çalıştırılması gerekiyor. Sosyal kulüp çalışmaları yürütülemiyor, bilişim teknolojileri ekipleri çalıştırılamıyor. İnternet haftası vb. belirli günlerde etkinlik ve yarışmalar düzenlenmeli, bu etkinlik ve müsabakalar desteklenmeli web ekibi, programlama takımı vb. oluşturulabilmesi için mevzuatta düzenleme yapılmalı.

-Yabancı ülkelerde Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin durumu hakkında bilgi verir misiniz?

-Çok farklı uygulamalar ile karşılaşıyoruz. Mükemmel sistemin, tüm öğretmenlerin BT öğretmeni gibi teknolojiye hakim, BT derslerinin tüm kazanımlarının da tüm derslere entegreedildiğibir sistem olduğunu söyleyebiliriz. Fakat bu sistem, özellikle bizim gibi ülkeler için hayalî olmaktan öteye gidemiyor. Bir müzik öğretmeni gibi enstrüman kullanan, yabancı dil konuşan, resim yapabilen sınıf öğretmenleri yetiştirdiğimiz zamanlar olmadı mı desek tabii ki oldu fakat günümüz şartlarında uzmanlık söz konusu olmuyor. Bazı ülkeler, ayrı bir ders olarak "ICT Teacher" olarak öğretmen istihdam ederken bazı ülkeler bu işi yıllar önce bitirdiklerini artık böyle bir öğretmene ihtiyaç kalmadığını tüm öğretmenlerini teknolojik yeterliliklerle mezun ettiklerini öne sürmüş fakat ilerleyen zamanda diğer ders öğretmenlerinden "teknoloji öğretmekten kendi dersimizi işleyemiyoruz" şikâyetleri gelmeye başlamıştır. Bu sebeplerle ülkeler hem öğrencilerin ilgilerini karşılamak hem de ihtiyaçları gidermek için ayrı dersler okutmak ve öğretmenler istihdam etmek yoluna gitmeye başlamıştır.

- "Gezici öğretmenlik sistemi" ve "Re'sen atama" konusunda Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin yaşadıkları sıkıntılar nelerdir?

-Gezici öğretmenlik ve resen atama sıkıntıları artık yeni bir dersi olan biz BT öğretmenleri için diğer öğretmenlerimizden daha da büyük bir sorun olmaktan çıktı.

Ar-Ge iklimi

Nezih KULEYIN
nezih@semor.com.tr

Aslında hiçbir şey değişmedi, insan yaratıcılığı binlerce yıldır aynı iklimde kendini gösterebiliyor ya da gösteremiyor. Yaratıcılık gerekli, çünkü kesin olarak ispat edilmiş olan şey, yaratıcılık yeteneği yüksek toplumların düşük olanlara göre kalkınmışlık düzeylerinin arttığı. Bu gerçek günümüzde her devletin araştırma geliştirme (Ar-Ge) konusunu ciddi bir biçimde ele almasına neden oluyor.

Fakat bazı ülkelerin bu yarışta diğerlerine göre daha hızlı ilerledikleri de biliniyor. İlerleme sağlayan ülkelerin genel durumu ile sağlayamayanlar kıyaslandığında bazı sosyal ve sosyo-psikolojik koşulların yaratıcılığın ortaya çıkmasında önemli bir rolü olduğu anlaşılıyor.
Bu koşullar içerisinde çocuğun aile içindeki konumundan, öğretmenin ilkokulda çocuklara karşı gösterdiği davranış biçimininde rolü olmakla beraber en önemli üç olgu bunları dışında.
Bu önemli olgulardan birincisi, araştırmacıların kendilerini güvende hissedip, hissetmemeleri. Araştırmacı, son tahlilde var olan bir sistemi daha iyi noktaya taşıyacak ya da sistemi tamamen değiştirecek bir bulgu peşinde olan kişi demek. Eğer bu bulgu var olan sistemden yarar elde edenlerin yararlarına helal getirecekse ve bu işin sonunda kendisinin bu olaydan dolayı zarara uğrayacağına inanırsa, o zaman araştırmanın kesintiye uğraması ya da araştırmacının kendini daha garantili bir proje geçirmek istemesi gibi bir olgu ile karşı karşıya kalıyoruz.
İkinci olgu, pazarın ne durumda olduğu. Araştırmacı genel olarak çalışma yaptığı alanla birlikte ekonominin genel gidişi ile de ilgilenmekten geri duramamakta. Çünkü ortaya çıkan ürün, eninde sonunda ticari bir meta haline gelemezse uzun vadede projenin finansmanı ile ilgili ciddi sorunların doğma olasılığı var. Bu da araştırmacıyı sanılandan daha çok etkiliyor.
Üçüncü olgu ise, daha genel olmakla birlikte o da araştırmacıların araştırmaya olan eğilimlerini etkiliyor. Genel jeopolitik durum. Eğer kısa vadede savaş çıkma ya da toplumsa kargaşa doğma olasılığı olan ülkelerde araştırmacıların daha güvenli olan ülkelere gitmek ya da kendilerini garantiye almak için riski az olan projelere kaymak gibi eğilimleri ortaya çıkıyor.
Araştırma, öyle gözüküyor ki araştırmacıların yaşadığı toplumda oluşan iklim ile doğrudan ilgili bir çalışma. İklimi meydana getiren faktörler de birden fazla. Ama ne yapıp edip ülkemizde bu iklimin hâkim olması için çaba göstermemiz gerekiyor. Toplumsal kalkınmamız için başka bir yolumuz yok.

Bak, işte, bu dilden ayrı dil var bende;
Yer başka cehennemden cennetten de...
Özgürse gönül apayrı bir canda yaşar,
Her tertemiz inci, başka bir madende
Mevlana Celaleddin Rumi

İnternet kullananlara vergi alacak ilk ülke, Macaristan

Macaristan, dünyada bir ilke imza atmaya hazırlanıyor. Başbakan Viktor Orban'ın internet kullananlardan vergi almaya hazırlandığı bildirildi. Ekonomi Bakanı Mihaly Varga tarafından açıklanan plana göre, internette kullanılan her bir gigabyte için 62 cent tutarında vergi alınacak.

Bakan Varga, verginin internet hizmet sunucuları tarafından ödeneceği ve bunun hükümetin 2011 yılında SMS mesajları ve telefon konuşmalarına koyduğu vergilerin mantıki bir uzantısı olduğunu söyledi.

Avrupa Birliği'nin (AB) dijital teknolojilerden sorumlu Başkanı Neelie Kroes konuyla ilgili Financial Times'a yaptığı açıklamada, bu kararın Macaristan'ın dijital ekonomisine zarar vereceğine dikkat çekti. Kroes, Macaristan'ın internet kullanımında zaten AB ortalamasının altında olduğuna işaret ederek, "Tek taraflı internet vergileri pek zekice bir fikir değil. Tüketicilerin internete erişim için ödedikleri fiyatlar artacak" dedi. Ülkedeki muhalifler ise bu karara karşı halkı protesto etmeye çağırdı.

Ekonomi Bakanı, Macaristan'da İnternette kullanılan her bir gigabyte için 62 cent vergi alınacağını açıkladı.

Türkiye'nin siber güvenlikte en zayıf halkaları ortaya konuldu

Cisco'nun "2014 Yarıyıl Güvenlik Raporu"na göre, medya ve yayıncılık, ilaç ve kimyasal ile havacılık, kötü amaçlı yazılım riskinin en yüksek olduğu üç dikey sektör olarak öne çıkıyor. Saldırganlar, güncelliğini yitirmiş yazılımlar, kötü kodlar, elden çıkarılmış dijital aygıtlar ve kullanıcı hataları gibi "zayıf halkalar"dan yararlanıyor.

Siber güvenlikte Türkiye'nin "tehdit haritası"nın en zayıf halkaları Cisco'nun yayınladığı "2014 Yarıyıl Güvenlik Raporu" ile gözler önüne serildi. "Cisco 2014 Yarıyıl Güvenlik Raporu"na göre, Türkiye ve bölge ülkelerde yaşanan jeopolitik olay ve doğal afetler, sanal dünyada yeni trendler yaratarak, bölgede faaliyet gösteren kurum, birey ve hükümetler için risk ortamını körüklüyor.

Yakın geçmişte yaşanan kuraklık, sel ve toplumsal çalkantılar, Türkiye'nin çevresindeki Avrupa, Ortadoğu, Afrika ve Rusya (EMEAR) bölgesinde arz ve altyapıyı etkilerken; 2014 için ilk yarısında kötü amaçlı yazılımlarla karşılaşma riski en yüksek olan dikey endüstriler, tarım, madencilik, ulaştırma, gemicilik, yiyecek-içecek, kamu ile medya ve yayıncılık olarak belirlendi. EMEAR bölgesinde en çok yiyecek ve içecek endüstrisinde kötü amaçlı yazılımlarla karşılaşıldı.

DNS sorguları, exploit kitler (istismar kitleri), amplifikasyon saldırıları, satış noktası (POS) sistemi açıkları, zararlı reklamlar, fidye yazılımlar (ransomware), şifreleme protokollerine sızmalar, sosyal mühendislik ve "hayati olay" spam'ler gibi yöntemleri kullanan saldırganlar, güncelliğini yitirmiş yazılımlar, kötü kodlar, elden çıkarılmış dijital aygıtlar ve kullanıcı hataları gibi "zayıf halkalar"dan yararlanıyor.

Rapora göre ayrıca, yaygın olarak görülen, sinsi ve etkili tehditleri göz ardı ederek yalnızca öne çıkan açıklara odaklanan kurumlar, büyük risk altına giriyor. Güvenlik ekipleri, göz önünde olan, Heartbleed benzeri tehditlere odaklanırken; saldırganlar, düşük profilli uygulamalara ve zayıf noktaları bilinen altyapılara yönelik saldırılarını artırarak amaçlarına ulaşıyor.
Araştırma kapsamında dünya çapında 16 büyük çokuluslu kuruluş incelendi. 2013 itibariyle 4 trilyon Amerikan doları ve üzerinde varlık yöneten ve 300 milyar doları aşkın gelire sahip kuruluşları mercek altına alan raporda şu üç tespitte bulunuldu:
* Dünya genelinde spam hacmi, 2010'dan bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Haziran 2013'ten Ocak 2014'e dek istenmeyen iletilerin sayısı 50 milyar ile 100 milyar arasında değişiyordu. Ancak Mart 2014 itibarıyla bu sayı ikiye katlanarak ayda 200 milyarı aştı.
* Kötü amaçlı yazılımları yaymak üzere kullanılan zararlı on-line reklamlar, hem internet kullanıcıları hem de internet ekonomisi için ciddi bir tehdit oluşturuyor. Kullanıcılar, her zaman yaptıkları gibi internette gezinirken zararlı yazılımlara maruz kaldıklarından, nerede ve nasıl "enfekte" olduklarını bilemiyorlar. Kaynağına ulaşmak neredeyse imkânsız, çünkü kötü amaçlı yazılımı yaydıktan kısa bir süre sonra söz konusu reklamlar kaldırılıyor.
* "Tarayıcı kullanıcıları" saldırıları işletmeler için risk oluşturuyor: 2014'te müşteri ağlarının yaklaşık yüzde 94'ü, kötü amaçlı yazılım içeren sitelerle bağlantı içinde.
Raporda ayrıca şu tespitlere yer verildi:
• Botnet "saklambaç"ı: Ağların yaklaşık yüzde 70'inin Dinamik DNS Domain'leri için DNS sorgusu oluşturduğu gözlemlendi. Bu, ağların yanlış kullanıldığına ya da tespit edilmemek/kara listeye alınmamak için botnetler kullanılarak, DDNS yoluyla IP değiştirildiğine işaret ediyor.
• Çalıntı bilginin şifrelenmesi: 2014 yılında müşteri ağlarının yaklaşık yüzde 44'ünün, şifreli kanal hizmetleri sağlayan site ve domain'lere DNS sorgusu sunduğu gözlemlendi. Saldırganlar tarafından, şifreli kanal hizmetleri, VPN, SSH, SFTP, FTP ve FTPS'ler tarafından tespit edilmemek amacıyla kullanılıyor.
• Popüler Blackhole Exploit Kit'in yazarının geçtiğimiz yıl hapis cezasına çarptırılmasıyla exploit (istismar) kitlerinde yüzde 87 oranında azalma görüldüğünü ortaya koyan araştırmaya göre. 2014'ün ilk yarısında üretilen exploit kitlerinin birçoğunun Blackhole'un yerini doldurmaya çalışıyor fakat henüz hiçbir kit öne çıkmayı başaramadı.
• Java, kötü niyetli kullanıcıların en çok istismar ettiği program olma özelliğini sürdürdü.
Cisco güvenlik araştırmacıları, Java'ya dair suiistimallerin, Mayıs 2014 itibariyle, tüm göstergeler göz önüne alındığında yüzde 93'e ulaştığını ortaya koydu. Cisco 2014 Yıllık Güvenlik Raporu verilerine göre bu oran, Kasım 2013'te ulaştığı yüzde 91 seviyesinin de üzerinde.
• Dikey pazarlarda kötü amaçlı yazılım oranında beklenmeyen artış gözlemlendi. 2014'ün ilk yarısında, kötü amaçlı yazılım riskinin en yüksek oluğu üç dikey pazar medya ve yayıncılık, ilaç ve kimyasal ile havacılık sektörleri.

Cisco Türkiye Güvenlik Ürünleri Satış Müdürü Ali Fuat Türkay, konuyla ilgili olarak, "Türk şirketleri interneti kullanarak gelecekleri için yenilikçi yatırımlar yaparken, jeopolitik olaylardan doğal afetlere, kontrolleri dışındaki durumlardan kaynaklanan, beklenmedik risklerle karşılaşıyor. Şirket yöneticilerinin siber riskleri ve güvenlik zaafları iyi anlamaları, farkındalık yaratmaları ve bunları yönetmeleri gerekiyor" diye konuştu.

Twitter'la para da gönderilebilecek

Bir Fransız bankasıyla işbirliği yapan şirket, Twitter mesajları ile para gönderme hizmeti vermeye hazırlanıyor.

Son yıllarda etki alanlarını geliştiren sosyal ağlar şimdi de farklı alanlara yönelmeye başladı. Gelirlerini artırmak isteyen mikro blog Twitter, para gönderme servisini hayata geçirecek. Reuters'in haberine göre, Fransa'nın ikinci en büyük bankası olan BPCE ile işbirliği yapan Twitter, mesaj yardımı ile para transferi yapacak. Banka müşterileri Twitter üzerinden ulaştıkları müşteri temsilcileri yardımı ile para transfer işlemlerini gerçekleştirebilecek.

Reuters'a açıklama yapan bankanın kısa mesaj ile para gönderme servisi S-money'nin başındaki isim olan Nicolas Chatillon, Fransa'daki Twitter kullanıcılarının "Basit bir tweet ile banka hesaplarına ait detayları paylaşmadan para transferi yapabileceklerini" söyledi.

Konuyla ilgili detaylar açıklanmazken servisin ne zaman kullanıma sunulacağı bilgisi de verilmedi. Ancak Twitter üzerinden mesajla para transferi yapmak beraberinde güvenlik açıklarını da getiriyor. Kullanıcının hesabının ele geçirilmesi, müşteri temsilcisinin hesabının ele geçirilmesi ya da benzeri durumlarda ne gibi güvenlik önlemlerinin alınacağı bilinmiyor.

Sadece kadınların üye olduğu ağ

Eski bir Facebook çalışanının kurduğu "Women.com" sitesine sadece kadınlar üye olup iş hayatı, ilişkiler, cinsellik, güzellik ve moda gibi birçok konuyu tartışıyor.

Facebook'un eski çalışanlarından Susan Johnson, sadece kadınların üye olabileceği bir sosyal ağ kurdu. İş hayatı, ilişkiler, cinsellik, güzellik ve moda gibi birçok konunun tartışabileceği "Women.com" adlı siteye kadınlar; özel davetle ve Facebook aracılığıyla üye olabiliyor. Sitesinin kurucusu Johnson, women.com'un, fotoğraf paylaşımı üzerine kurulu olan Facebook'un aksine, üyelerin arkadaşlıklarını güçlendirip kadın dayanışmasını artıracağını savunarak "Ayrıca Google veya Yahoo Answers'ta sorularınıza kimin yanıt verdiğini göremezsiniz ancak women.com'da görebilirsiniz" dedi. Johnson, kendilerini kadın olarak tanımlayan transseksüellerin de siteye üye olabildiğini belirtiyor. Söz konusu sosyal medya platformunda her gün yeni bir tartışma konusu açılıyor ve üyeler en fazla beğenilen yorumları yaparak, site içindeki popülerlikleri artırmaya çalışıyor. Ayrıca sitede kadınlara özel saç bakımı ve makyaj teknikleri hakkında da tavsiyeler yapılıyor. Erkekler bu siteye kesinlikle kabul edilmiyor ancak girmeyi başarırlarsa, "nazikçe" çıkarılıyorlar.

e-İhracat seferberliği başlıyor

Türkiye'den yurtdışına on-line ürün satışı, 250-300 milyon dolar seviyesine ulaşırken, KOBİ'ler ile bireysel girişimci ve hane halklarını da e-ihracata dahil etme hedefiyle bir seferberlik başlatıldı.

Fatma Ağaç

Ekim ayı sonlarında başlatılan "Ben Kazanıyorum, Türkiye Kazanıyor" kampanyasıyla yurtdışına on-line satış yapan binlerce başarılı Türk şirketi ve girişimciye yenilerinin de eklenmesi hedefleniyor. Kampanyanın amacı, girişimcilerin yurtdışına ürün ve hizmet satarak hem kendilerinin kazanması hem de ihracat yoluyla Türkiye ekonomisine katkıda bulunmaları.

Türkiye'den yurtdışına on-ine ürün satışının günümüzde 250-300 milyon dolar seviyelerinde olduğu tahmin ediliyor. Türkiye bu alanda ciddi bir potansiyele sahip ve bu rakamın önümüzdeki birkaç yıl içinde 2-3 milyar dolara çıkması mümkün.

Ödeme sistemleri sunan PayPal bu amaçla, girişimcilere e-ihracata başlamanın yollarının gösterildiği ve sınır ötesi e-ticaretle ilgili pek çok ipucu ile içeriğin paylaşıldığı www.benkazaniyorumturkiyekazaniyor.com portalını hayata geçirdi. Ayrıca, e-ihracat yapmayı planlayan şirketlerin hedefledikleri ülkelerde güvenilir iş ortakları bulabilmelerini sağlayacak içerik ve bu pazarlardaki uygulamalara dair bilgiler de portalda sunuluyor.

Söz konusu kampanyanın bir diğer ayağını ise, e-ticaretin Türkiye'de bilinirliğini artırmak amacıyla kurulan eğitim firması EticaretSEM işbirliğiyle gerçekleştirilecek e-ihracat eğitimleri oluşturuyor. İşbirliği kapsamında PayPal ekibi tüm Anadolu'yu şehir şehir gezerek girişimcilerle bir araya gelecek, onlara e-ihracat konusunda rehberlik edecek.

PayPal'ın desteğiyle Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) tarafından yapılan "Türkiye'de E-ihracat: Fırsatlar ve Sorunlar" araştırması, Türkiye'nin e-ihracat alanındaki potansiyelini her yönüyle ortaya koyuyor. Sınır ötesi e-ticaretin küresel trend olduğu saptamasının yapıldığı araştırmada, ihracatta boyut ve tecrübe faktörlerinin öneminin azalmasının ve uzak pazarlara erişimin kolaylaşmasının şirketler, girişimciler ve hatta her bir hane açısından sınır ötesi e-ticaretin en önemli avantajları olduğuna işaret ediliyor.

Yeni başlayanlara fırsat eşitliği

Özellikle küçük ölçekli bireysel işletmelerin (KOBİ) ve bireysel girişimcilerin desteklenmesiyle Türkiye bir e-ihracat üssü haline gelebilmesi planlanıyor. TEPAV araştırmasında, internet kullanımındaki artış, girişimcilik ruhu, uygun politikaların bulunması gibi konuların e-ihracat potansiyelini geliştirdiği belirtilirken, uluslararası online ticaretin artmasının Türkiye'nin ihracat yapısındaki zayıflıkları aşması ve daralan ihracat menzilinin genişletilmesi için büyük bir fırsat olduğuna işaret ediliyor. Ayrıca yurtdışına elektronik ticaretin, 500 milyar dolar olarak belirlenen 2023 ihracat hedefinin tutturulmasında oynayacağı role odaklanan çalışma, e-ihracatın yerel şirketlerin büyümelerine de katkı sağlayacağına dikkat çekiyor.

Türkiye'nin benzer ülkelere göre dar olan ihracat menzili son 10 yılda daralmaya devam ederken, katma değeri ve teknoloji seviyesi yüksek ürünlerin ihracatı düşük seyrediyor. E-ihracat, bu sorunları çözmek için tutulacak yollardan biri. Ancak yasal ve fiziki altyapı, ödeme sistemleri, gümrük mevzuatı ve lojistik sistemlerinin şirketten tüketiciye değil, şirketten şirkete ihracata yönelik düzenlenmiş olması, sorunları beraberinde getiriyor. E-ihracatın sürdürülebilir bir büyüme sergileyebilmesi için önündeki engelleri kaldırmaya niyetli bir devlet iradesi ve kamu ile özel sektör arasındaki diyalog kanallarının açık tutulması gerekiyor. TEPAV, bu konudaki diyaloğu güçlendirmeyi hedefliyor.

İnternet üzerinden yapılan ticaret, geleneksel ticareti dönüştürüyor

Türkiye'nin ihracat yapısındaki sorunlar düşünülerek bakıldığında elektronik ihracatın (e-ihracat) ülkemize sunduğu fırsatlar daha da net ortaya çıkıyor. Son on yılda Türkiye'nin yüksek ihracat performansının temelinde büyük ve eski firmaların, eski ürünleri eski pazarlara satması yatıyor. E-ihracat, KOBİ'ler ve yeni firmaların yeni pazarlara yeni ürünler satmasının önünü açacak. Aynı zamanda e-ihracat Türkiye'nin son 10 yılda daralan ihracat menzilini arttırmayı sağlayacak. E-ihracatın sunduğu bu potansiyeli değerlendirebilmek için yabancı dil bilen, web sitesi, ödeme sistemleri, başka ülkelerdeki tüketici hakları gibi konulara hâkim firmalar ve zamana hassas ve esnek bu yeni ticaret yönteminin gelişmesinin önündeki sorunları kaldırmaya yönelik çaba gösteren bir devlet olmalı. e-İhracatın sürdürülebilir bir büyüme sergileyebilmesi konunun politika yapıcılar tarafından sahiplenilmesi ve kamu ile özel sektör arasındaki diyalog kanallarının devamlı açık tutulması gerekiyor.

"Türkiye'de E-ihracat: Fırsatlar ve Sorunlar Raporu"ndan bazı bulgular:

- -G-20 ülkelerini kapsayan ve Avustralya'nın ilk sırada bulunduğu "e-ihracata Hazırlık Endeksi"nde Türkiye, e-ticarete yönelik düzenleyici çerçeve, yasal ve fiziki altyapıdaki zayıflıklar gibi nedenlerden dolayı listenin 15'inci sırasında bulunuyor.
- -E-ihracatın gelişmesi hem Türkiye'nin internet ekonomisine hem de ihracatına önemli katkı sağlayabilir.
- -Türkiye'nin ilk 10 e-ihracat pazarının ağırlıklandırılmış ortalama mesafesi, 4 bin 308 kilometre. Bu rakam, geleneksel ihracat menzilinin üstünde yüzde 65'lik bir artış teşkil ediyor.
- -E-ihracata konu olan ürünlerin katma değerinin, elektronik ve otomotiv parçaları gibi geleneksel ihracat ürünlerine göre daha yüksek olduğu görülüyor.
- -Türkiye ekonomisi e-ihracat sayesinde yüzde 38'lik bir oranla, dünya ortalamasının üzerinde büyüyebilir.
- -E-ihracat yapan firmaların en küçük yüzde 10'luk kesiminin ortalama pazar sayısı 23 iken, en büyük yüzde 10'da bu sayı 45 olarak ölçülüyor.
- -Üreticiler açısından bakıldığında ise ihracatta boyut ve tecrübe faktörlerinin öneminin azalması ve uzak pazarlara erişimin kolaylaşması, sınır ötesi e-ticaretin en önemli avantajlarını oluşturuyor.

Boğaziçi'nde Yönetim Bilişim Sistemleri Kongresi

16-17 Ekim'de Boğaziçi Üniversitesi'nde yapılan Kongre'de bilişim sistemleri yönetimi, iş zekâsı ve bilgi teknolojileri gibi güncel konular, uzmanlar tarafından tartışıldı.

Günümüzün en önemli gelişmelerden biri olarak kabul edilen Yönetim Bilişim Sistemleri (YBS) alanında ülkemizde ilk kez düzenlenen Yönetim Bilişim Sistemleri Kongresi (YBS 2014) 16-17 Ekim 2014 tarihleri arasında Boğaziçi Üniversitesi'nde yapıldı. Kongrenin temel amacı Türkiye'de akademik bir disiplin olarak YBS'nin gelişimini daha iyi anlamak için ilgili paydaşlar arasında bilgi paylaşımını sağlamak ve YBS'nin disiplin olarak kimlik oluşumuna katkı sunmak olarak belirlendi

Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu ve Kongre Başkanı Prof. Dr. Birgül Kutlu Bayraktar'ın yaptığı Kongreye Portland State Üniversitesi Mühendislik ve Teknoloji Bölümü Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Tuğrul Daim, davetli konuşmacı olarak katıldı.

Boğaziçi Üniversisi, GlassHouse Türkiye ve IBTech'in desteğiyle yapılan YBS 2014'te, "İş Zekâsı", "Bilişim Sistemleri ve Uygulamaları", "Bilişim Sistemleri Yönetimi", "Toplum ve Bilişim", "Bilgi Teknolojileri", "Operasyonel Yönetim ve Bilişim" ve " Diğer YBS Konuları" oturumları gerçekleştirildi.

Kongrede şu konulara odaklanıldı:
Bilişim Sistemleri Yönetimi: Küresel BT/BS Yönetimi, BT/BS Proje Yönetimi, Web ve İnternet Yönetimi, Organizasyonlarda BT/BS, BT Yönetişimi, Toplam Kalite Yönetimi, v.b.
İş Zekâsı: Büyük Veri, Veri Madenciliği, Veri Ambarı, Karar Destek Sistemleri, Yapay Zekâ, Web Zekâsı, Uzman Sistemler, v.b.
Bilgi Teknolojileri: Bulut Bilişim, Mobil BS, BS Güvenliği, Siber Davranış, v.b.

Toplum ve Bilişim: Sosyal Medya, Sosyal Ağlar, E-Devlet, Küreselleşme, E-Politika, Sayısal Uçurum, v.b.
Bilişim Sistemleri ve Uygulamaları: E-İşletme, E-Öğrenme, Afet Yönetimi Bilgi Sistemleri, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Yeşil BT, Sağlıkta Bilişim, İnsan Bilgisayar Etkileşimi, Kurumsal Bilgi Sistemleri, BT'nin Yayılımı ve Benimsenmesi, v.b.

Operasyonel Yönetim ve Bilişim: İş Süreç Yönetimi, Simülasyon, Tedarik Zinciri Yönetimi, Kurumsal Kaynak Planlama, Küresel Tedarik, Çağrı Merkezi Yönetimi, v.b.

Diğer YBS Konuları: Kalite, İnovasyon, Girişimcilik, Müşteri İlişkileri Yönetimi, BT Etiği, Yasal Konular, YBS Müfredatı, v.b.

Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı 7. kez düzenlendi

17-18 Ekim'de İstanbul'da yapılan konferans, bilgi güvenliği ve kriptoloji alanındaki farkındalığı arttırma, bilgi birikimine katkıda bulunma ile üniversite, kurum ve endüstri arasındaki işbirliğini geliştirmeyi hedefiyor.

Bilgi Güvenliği Derneği (BGD) tarafından Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Gazi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ile İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) işbirliğiyle 7. Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı (Information Security and Cryptology-ISCTURKEY 2014), 17-18 Ekim 2014'te İTÜ Süleyman Demirel Kültür Merkezi, İstanbul'da gerçekleştirildi.

7. Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı'nın açılış konuşmalarını BGD YK Başkanı Ahmet Hamdi Atalay, İTÜ Rektörü Prof. Dr. Mehmet Karaca, Havelsan Genel Müdürü Sadık Yamaç, SSM Müsteşarı Prof. Dr. İsmail Demir ve BTK Başkanı Dr. Tayfun Acarer yaptı. ISCTurkey 2014'ün bu yılki ana teması "Siber Güvenlik ve Savunma" olarak belirlenirken, Ulusal Bilgi Güvenliği, Sosyal Ağlarda Kişisel ve Ulusal Bilgi Güvenliği, Veri Gizliliği, Kriptoloji, Bilgi Güvenliği, Kriptografik Donanım, Savunma Stratejileri, e-devlet Güvenliği, Açık Anahtar Altyapısı, Adli Tıp, Bulut Bilişim Güvenliği, Sektörel Uygulamalar gibi konular tartışıldı.

Katılımın ücretsiz olduğu, ilk günü konferans, ikinci günü bilimsel bildirilerin sunulacağı oturumlar şeklinde düzenlenen konferans, düzenlendiği ilk yıldan beri ülkemizin bu alanlardaki farkındalığı arttırma, bilimsel ve sektörel çalışmaları paylaşma, üniversite-kamu-endüstri işbirliğini geliştirme, kamuyu bilgilendirme, eğitme, bilim insanları, araştırmacı ve sektörel uygulayıcılar arasında bilgi alışverişini sağlamayı hedefliyor.

Etkinliğin birinci günü konferans, ikinci günü ise bilimsel bildirilerin sunulduğu oturumlar şeklinde düzenlendi. Konferansa sunulan bildiriler kitap olarak yayınlanıp basılacak.

Mikroelektronik Sanal Mükemmeliyet Laboratuarı kuruluyor

Küçük, fonksiyonel, ekonomik, kullanışlı ve uzun ömürlü elektronik sistemler geliştirmek üzere Sabancı Üniversitesi ile Alman bilim merkezi IHP- Microelectronics, "Ortak Sanal Mükemmeliyet Laboratuarı"nı hayata geçiriyor.

Mikroelektronikte Türkiye, bir ilke imza atıyor. Sabancı Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi bünyesindeki Mikroelektronik Araştırma Grubu ile Almanya Frankfurt'taki IHP Microelectronics (Yüksek Performans için Yenilik Merkezi, Innovations for High Performance-IHP), temelinde araştırma ve geliştirmeye dayalı bir işbirliğiyle Türkiye'de tek ve öncü bir model oluşturdu. Sabancı Üniversitesi ve kablosuz haberleşme teknolojilerinde dünya lideri firmalara teknoloji sağlayan en önemli bilim merkezlerinden olan Alman IHP- Microelectronics arasında yıllardır devam eden işbirliğinden elde edilen bilimsel bilgi birikimi ve kaynaklar, "More-than-Moore" konsepti üzerine kurulu "Mikroelektronik-Ortak Sanal Mükemmeliyet Laboratuarı" anlaşmasıyla birleştirildi.

"More-than-Moore" konseptiyle, "daha küçük, fonksiyonel, ekonomik, kullanışlı ve uzun ömürlü" elektronik sistemler geliştirilmesi planlanan Mikroelektronik Sanal Mükemmeliyet Laboratuarı'nda devam edecek projelerden özellikle elektronik/haberleşme, sağlık (biyomedikal), uydu-uzay, havacılık, güvenlik, otomobil, robot/otomasyon ve çevrecilik gibi sektörler yararlanabilecek.

İşbirliği çerçevesinde Türkiye'deki başka üniversite, araştırma enstitüleri ve şirketlerin, bu alandaki çalışma ve gelişmelere daha basit erişim sağlaması ve bu sayede işbirliklerinin arttırılması da planlanıyor.

Sabancı Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nihat Berker'in ev sahipliğinde, üniversitenin Nanoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde (SUNUM) 16 Ekim 2014'te işbirliği anlaşması imzalandı. İmza törende konuşan Sabancı Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Berker, üniversitenin 2012-2014 yılları arasında Türkiye'de, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılan "Üniversitelerarası Yenilikçilik ve Girişimcilik Endeksi"nde ilk sıralarda yer aldığını anımsattı.

Aynı zamanda dünyanın en prestijli üniversite sıralamalarından olan QS 2014 Dünya Üniversiteler Sıralaması'nda da ilk 500'de yer aldıklarını söyleyen Prof. Dr. Berker, "IHP-Microelectronics ile imzalayacağımız işbirliği anlaşmamız, Sabancı Üniversitesi'nin uluslararasılaşma vizyonu mükemmel bir biçimde örtüşmektedir. Bu girişimimiz ile bilimsel çalışmalarımızın ender örneklerinin de uluslararası boyuta taşınacağı değişik bir modeli Türkiye'de geliştiriyor olmaktan heyecan duyuyoruz" dedi.

İşbirliğine ilişkin olarak, Federal Almanya Eğitim ve Araştırma Bakanı Prof. Dr. Johanna Wanka, işbirliğinin "2014 Almanya-Türkiye Araştırma, Eğitim ve Yenilikçilik" yılıyla hedefleneni temsil ettiğini ve araştırma, eğitim, yenilikçilik alanlarında ortak çalışmaların çığır açan projeler doğrultusunda ilerlemesini sağlayacağını belirtti.

Federal Almanya Eğitim ve Araştırma Bakanlığı Direktörü Prof. Dr. Wolf-Dieter Lukas ise hedeflerinin Türkiye ve Almanya arasında bilim ve araştırma işbirliğini kuvvetlendirmek olduğunu bildirdi.

IHP-Microelectronics Rektörü Prof. Dr. Bernd Tillack ise işbirliğine dair düşüncelerini ""Ortak laboratuar, yüksek düzeyde araştırmalarda bulunarak her iki ülkede önemli sosyal etkiye yol açabileceğimiz fırsatları bize sunan konulara odaklanmaktadır. Taraflar bu işbirliğine birbirini tamamlayan araştırma kabiliyetleri getiriyor. Bu da oluşturduğu sinerjiyle her iki tarafın da kazanmasını sağlıyor" şeklinde özetledi.

Mikroelektronik – Ortak Sanal Mükemmeliyet Laboratuarı kapsamında hedeflenen çalışmalar şöyle ifade ediliyor:

"Tamamlayıcı araştırma yaklaşımı ile araştırma kabiliyetlerini genişletmek, ortak proje uygulamalarında karşılıklı pozisyonları güçlendirmek, uluslararası görünürlüğü arttırmak, ortak proje çalışması yapacak en iyi öğrencileri ve araştırmacıları çekmek, IHP ve Sabancı Üniversitesi'nin araştırma konularına göre; ders, staj, konuk bilim insanları gibi üst düzey öğretim sağlamak."

Halen her yıl bir grup Sabancı Üniversitesi öğrencisi, IHP'de iki ay süreyle çalışıyor. Ortak laboratuar, cazip ve heyecan verici araştırma konularıyla her iki kurumun daha da fazla öğrenciyi kendine çekmesini sağlayacak.

Türkiye'nin ilk yerli üretim

4G'li telefonu satışta

Vodafone, kendi markasıyla Türkiye'de Vestel tesislerinde üretilen 4G özellikli akıllı telefonu satışa sundu.

"Dijital Dönüşüm Hareketi" programı kapsamında tüketicilere son teknolojileri sunan Vodafone, kendi markasıyla Türkiye'de üretilen 4G özellikli akıllı telefonu satışa sundu.
599 TL satış fiyatı ile raflarda yerini alan Vodafone Smart 4 Power'a Red Elite ve Red Elite Extra tarifesine sahip aboneler, 24 aylık sözleşmeyle ücretsiz sahip olabiliyor.
4G uluslararası dolaşımı müşterilerine sunan ilk ve tek operatör olan Vodafone Türkiye, böylece mobil iletişimin gelecek teknolojisini herkes için erişilebilir kılmayı hedefliyor.
Son dört yılda 15 Vodafone markalı akıllı telefon ile 5 tableti piyasaya süren Vodafone Türkiye'nin son telefonu Vodafone Smart 4 Power'ın Long Term Evolution (LTE) özelliği, Android 4.4 KitKat işletim sistemi ve 5 inç çoklu-dokunmatik (multitouch) ekranı bulunuyor.

8 ülkede şimdiden 4G!

Tüketiciler Vodafone Smart 4 Power ile İtalya, İspanya, Yunanistan, Romanya, Portekiz, İngiltere, Yeni Zelanda ve Hollanda'ya yapacakları ziyaretlerde 4G teknolojisinin olanaklarından faydalanırken, tarifelerinin tamamını tıpkı Türkiye'deymiş gibi kullanabiliyorlar.
Vodafone Smart 4 Power tanıtımı için düzenlenen basın toplantısında konuşan Vodafone Türkiye CEO'su Gökhan Öğüt, Türkiye'nin ilk yerli üretim 4G özellikli akıllı telefonu Vodafone Smart 4 Power'ı teknolojik avantajlarına göre son derece uygun bir fiyatla sunarak, abonelerinin dijital çağa uyum sağlamalarını kolaylaştırdıklarını bildirdi. 4G destekli bir telefonu üretmenin yeterli olmadığını belirten Öğüt, "Abonelerin bu hizmeti deneyimleyebilmesi de gerekiyor" dedi.
Vodafone Türkiye İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Ender Buruk ise, cihazın her kesimden bireyin akıllı telefon sahibi olmasında önemli bir rol oynayacağını söyledi. Buruk, "Bugüne kadar "herkes akıllı telefon sahibi olsun" diyerek çıktığımız bu yolda Türkiye'de ilk operatör markalı telefon ve tableti sunduk, yerli üretimin akıllı telefonda bir seçenek olmasını sağladık. 4G mobil iletişim teknolojisi için hazırlanan Türkiye'de, bu teknolojiyi destekleyen bir akıllı telefonu son derece uygun fiyata sunarak, ülkemizde hem akıllı telefon penetrasyonunun yükselmesine, hem de 4G'ye hazırlık sürecine katkıda bulunacağımıza inanıyoruz" diye konuştu.

3 bin mAh pil kapasiteli Smart 4 Power, 5 inç qHD IPS çoklu-dokunmatik ekrana sahip. Android 4.4 KitKat işletim sistemi bulunan telefonun 4 GB dahili depolama alanı, 32 GB'ye kadar mikro SD kart desteğiyle artırılıyor.

Örgütsel iletişimde dijital medyanın kullanımı:

Görgül bir araştırma (2)

Bu sayfalarımızda Halit Çağdaş tarafından yapılmış "Büyükelçilikler ve dijital medya" konulu araştırmanın ikinci bölümüne yer veriyoruz.

Halit Çağdaş
corumhalit@gmail.com

Facebook açısından

Büyükelçilik Facebook sayfaları kullanım durumunun nicel olarak belirlenmesi için sayfanın varlığı, tescil durumu, beğeni durumu, hakkında konuşanlar ve aktiflik durumu (bir gün, bir hafta, bir ay) kriterleri üzerinden değerlendirilmiştir. Büyükelçiliklerden Facebook sayfasını ilk faaliyete geçiren büyükelçiliğin Almanya Büyükelçiliği olduğu belirlenmiştir. 02 Nisan 2009 tarihinden itibaren Facebook üzerinden dijital diplomasiye başlayan Almanya Büyükelçiliği'ni 4 Ağustos 2009 tarihinde açtığı Facebook sayfası ile ABD Büyükelçiliği takip etmiştir. Facebook üzerinden erken dönemde dijital iletişime başlayan bir diğer büyükelçilik ise Estonya'dır. Estonya Büyükelçiliği'nin Facebook sayfası 2 Eylül 2009'da faaliyete girmiştir. 2009 yılında Facebook sayfasını faaliyete geçiren son büyükelçilik ise Malezya Büyükelçiliği'dir. Malezya Büyükelçiliği'nin Facebook sayfası 2 Aralık 2009'dan itibaren faaliyete geçmiştir. Finlandiya, Pakistan, İsrail, İngiltere büyükelçilikleri 2010 yılı içerisinde Facebook sayfalarından dijital diplomasi yürütmeye başlarken, Hindistan, İtalya, Slovakya, Japonya ve Kolombiya büyükelçilikleri 2011 yılından itibaren Facebook üzerinden iletişim gerçekleştirmeye başlamışlardır. Hollanda, İsveç, Yunanistan, Danimarka, Gürcistan, İspanya, Lüksemburg ve Belçika büyükelçilikleri 2012 yılında Facebook üzerinden iletişime başlarken, Arnavutluk, Venezuela, Kazakistan, Rusya, Portekiz, Brezilya, Meksika büyükelçilikleri 2013, Kenya ve Slovenya büyükelçilikleri 2014 yılında Facebooktan takipçileri ile iletişim kurmaya başlamışlardır.

Facebook hesabı kullanma durumu açısından

Facebook büyükelçilikler tarafından en fazla tercih edilen sosyal medya platformudur. Ek B.1'de görülebileceği gibi; 30büyükelçiliğinFacebook sayfası bulunmaktadır. Şekil 4.6'da yer aldığı gibi elçiliklerin yüzde 26'sı dijital iletişimde Facebook'tan yararlanmaktadır.

Facebook hesabı tescil durumu açısından

ABD ve Almanya olmak üzere iki büyükelçiliğin Facebook sayfası tescilli iken diğer büyükelçiliklerin facebook sayfalarının tescilli

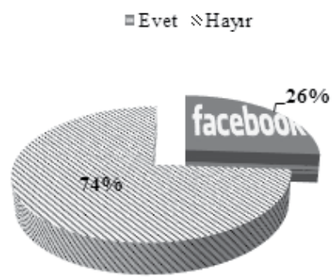

Şekil 4. 6 : Büyükelçilikler arasında Facebook tercih durumu.

olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum örgütsel iletişimde hitap edilen kitle açısından güven sorununu ortaya çıkartabilecek bir durum olarak değerlendirilmiştir.

Facebook sayfası beğeni durumu açısından

Büyükelçilik facebook sayfaları açısından beğeni alma durumu da bir değer ifade etmektedir. En çok beğeni alan büyükelçilik sayfası ABD Büyükelçiliği'ne ait olup onu sırasıyla Hollanda, İngiltere, İsrail ve Almanya, büyükelçilikleri takip etmektedir. Diğer büyükelçilik facebook sayfalarının beğeni durumlarının ise oldukça düşük olduğu görülmüştür. Tablo B.1'de görülebileceği gibi 21.03.2014 tarihinde yapılan incelemeye göre birinci sırada yer alan ABD Büyükelçiliği'ne ait Facebook sayfasını 36100 kişi beğenmiştir. İkinci sırada yer alan Hollanda Büyükelçiliği Facebook sayfasını 24000, üçüncü sırada bulunan İngiltere Büyükelçiliği sayfasını 16100, dördüncü sırada bulunan İsrail Büyükelçiliği sayfasını ise 16000, beşinci sırada bulanan Almanya Büyükelçiliği sayfasını 11100 kişi beğenmiştir.
ABD, İngiltere, Japonya, İsrail, Pakistan, Slovenya, Kenya büyükelçiliklerine ait Facebook sayfaları en fazla 18-24 yaş arası grubu tarafından beğenilirken, Hindistan, Slovakya, İspanya Estonya, Almanya, Brezilya, Kazakistan, Rusya, Kolombiya, Finlandiya, Hollanda, İsveç, Yunanistan, İtalya, Danimarka, Belçika, Portekiz büyükelçilikleri 25-34 yaş grubu tarafından beğeni almıştır. Arnavutluk Gürcistan, Meksika, Malezya, Venezuela ve Lüksemburg büyükelçilikleri ise 35-44 yaş grubundan beğeni almıştır.

Facebook hesabı hakkında konuşma (etkileşim) durumu açısından

Hakkında en çok konuşulan facebook sayfa İsrail Büyükelçiliği'ne ait olup, onu Hollanda, Almanya, İngiltere, Yunanistan ve ABD büyükelçilikleri facebook sayfaları takip etmektedir. Etkileşimde bulunan kişiler, 21 Haziran 2001 tarihinden önceki son 7 gün boyunca gönderileri tıklayan, yorum yapan veya gönderileri beğenen veya paylaşan tekil kişilerin sayısıdır. Araştırmanın yapıldığı hafta içerisinde sayfa hakkında konuşma oranında (etkileşim) İsrail Büyükelçiliği Facebook sayfası 784 kişi ile birinci sırada, Hollanda Büyükelçiliği 573 etkileşim ile ikinci, Almanya Büyükelçiliği 553, İngiltere Büyükelçiliği 535 etkileşimle dördüncü sırada yer almıştır. İspanya ve Slovakya büyükelçiliklerinin Facebook sayfalarında etkileşim olmadığı durağan bir seyir izlediği tespit edilmiştir.
Almanya, ABD, Estonya, İngiltere, Japonya, Kazakistan, Rusya büyükelçilikleri en fazla yorumu Ankara'dan internete ulaşanlardan alırken, Finlandiya, İsrail, Hollanda, İsveç, Yunanistan büyükelçilikleri İstanbul'dan, Kolombiya Büyükelçiliği'ne Bogota'dan, Pakistan Büyükelçiliği'ne Lahor'dan, İtalya Büyükelçiliği'ne Roma'dan, Gürcistan Büyükelçiliği'ne ise Tiflis'ten almışlardır.

Facebook hesabı aktiflik durumu açısından

Sayfaların aktiflik durumu 21.06.2014 tarihi itibariyle günlük 21 Haziran 2001 tarihinden önceki son 7 gün boyunca haftalık ve yine bu tarihten önceki 30 gün boyunca ölçümlenmiştir. Büyükelçilik tarafından bu zaman dilimleri arasında sayfaya mesaj girilip girilmediği incelenmiştir. Buna göre 13 büyükelçilik Facebook sayfasını günlük düzenli olarak kullanırken, 7 büyükelçilik haftalık, 5 büyükelçilik aylık düzenli kullanmaktadır.5 büyükelçilik sayfasında ise tamamen düzensiz bir kullanım söz konusudur. Bu büyükelçiliklerin sayfalarına son altı ay içerisinde hiç mesaj girilmediği izlenmiştir.

Twitter açısından

Anlık mikro blok servisi Twitter dijital diplomasinin en önemli araçlarından biridir. Bu aracın verimli kullanımında takip, takipçi durumları, atılan tweet sayısı, tweetlerin içeriği, ne kadar paylaşım yapıldığı, fotoğraf/video kullanımı ve tweetlerin görünürlüğü nicel değer arz etmektedir. Ankara'daki büyükelçiliklerden Twitter hesabını ilk açan İsrail Büyükelçiliği olmuştur. İsrail Büyükelçiliği 02 Mart 2010 tarihinden itibaren Twitter üzerinden dijital diplomasiye başlarken, onu 28 Nisan 2010 tarihinde açtığı Twitter hesabı ile Pakistan Büyükelçiliği takip etmiştir. 2010 yılında Twitter üzerinden 24 Ağustos 2010 tarihinde ABD ve 2 Aralık 2010 tarihinde İngiltere büyükelçilikleri dijital iletişime başlamışlardır. Finlandiya, Kore, Meksika ve BAE büyükelçilikleri 2011 yılı içerisinde Twitter üzerinden dijital diplomasi yürütmeye başlarken, Somali, Bahreyn, Kolombiya, Yunanistan, Polonya ve Kırgızistan büyükelçilikleri 2012 yılında Twitter'dan iletişime başlamışlardır. Lüksemburg, Ekvator, Angola, Tacikistan, Ruanda büyükelçiliklerinin Twitter kullanmaya 2013 yılında başladıkları görülürken, 2014 yılında Venezuela ve Kanada büyükelçiliklerinin Twitter üzerinden örgütsel iletişime geçtikleri belirlenmiştir. Almanya, Arnavutluk, Rusya, Kazakistan, İsveç büyükelçiliklerinin ise hangi tarihte Twitter üzerinden dijital diplomasi faaliyeti yürütmeye başladıkları belirlenememiştir.

Twitter hesabı kullanım durumu açısından

Ankara'daki 26 büyükelçiliğin en az bir Twitter hesabı bulunurken, 89 elçiliğin Twitter hesabı bulunmamaktadır. Elçiliklerin twitter kullanımına ilişkin ayrıntılı bilgiler Ek B.2'de yer almaktadır. Buna göre Şekil 4.7'de yer aldığı gibi elçiliklerin yüzde 23'ü bir Twitter hesabına sahipken, yüzde 77'sinin Twitter hesabı kullanmadıkları belirlenmiştir. Bu istatistikler ışığında Ankara'da bulunan büyükelçiliklerin dörtte üçünün kamu diplomasisi süreçlerinde Twitter'in imkânlarından yararlanmadıkları tespit edilmiştir.

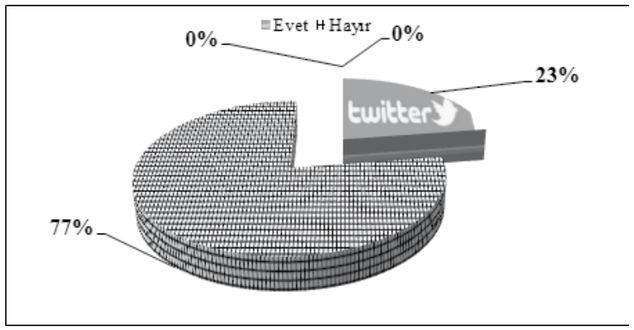

Şekil 4. 7 : Büyükelçiliklerin Twitter tercih durumları.

Twitter hesabı tescil durumu açısından

Twitter hesaplarından sadece dört büyükelçilik hesabının tescilli olduğu görülmüştür. Tescilli Twitterhesabı kullanan büyükelçiliklerABD, Almanya, İngiltere ve İsrail büyükelçilikleridir. Diğer sosyal medya platformlarında olduğu gibi bu durum örgütsel iletişimde hitap edilen kitle açısından güven sorununu ortaya çıkartabilecek bir durum olarak değerlendirilmiştir.

Tweet durumu açısından

Elçiliklerin Twitter hesaplarındaki altı aylık (180 günlük) tweet değişim durumları incelenmiş ve 22.12.2013-20.06.2014 tarihleri arasındaki değişim orantısal olarak bulunarak günlük tweet trafiği ortaya çıkartılmıştır. Buna göre 180 günlük süreçte yapılan takipte günlük en fazla tweet atan büyükelçiliğin ortalama 10,4 tweet ile ABD Büyükelçiliği olduğu tescillenmiştir. Bu sürede en düşük tweet değişim oranı ise hesaplarında hiçbir hareketlilik gözlenmeyen Kolombiya, BAE, Finlandiya, Somali, Kırgızistan, Kore ve Venezuela büyükelçiliklerine aittir. Aşağıda Tablo 4.3'te görüleceği gibi Twitter'ı dijital iletişim süreçlerinde en aktif kullanan ilk beş büyükelçilik ABD, Rusya, Almanya, Pakistan ve İngiltere büyükelçilikleridir.

Twitter'da fotoğraf ve video kullanımı açısından

Sosyal medyada yazının yanına görselin eklenmesi ile birlikte hem iletişimin kalitesi artmakta, hem de iletilmek istenen mesajın algı katsayısı yükseltilebilmektedir. Bu sebeple büyükelçiliklerin sosyal medya hesaplarında fotoğraf ve video paylaşımları değer ifade etmektedir. Twitter hesabını 790 fotoğraf ve video görseli kullanarak yöneten ABD Büyükelçiliği en yüksek oranda fotoğraf ve video kullanan büyükelçilik olarak tescillenmiştir. İngiltere Büyükelçiliği 351 fotoğraf ve video, Yunanistan ve Pakistan büyükelçiliklerinin 315 fotoğraf ve video kullanımı ile ilk dört sırada yer alan diğer büyükelçilikler olduğu görülmüştür. Twitterda mesaj/fotoğraf video oranlamasına göre mesaj başına en fazla fotoğrafı Yunanistan Büyükelçiliği kullanmaktadır. Finlandiya, Lüksemburg, Arnavutluk, Kırgızistan, Kore ve Venezuela'nın ise hiç fotoğraf ya da video kullanmadıkları belirlenmiştir. Hesabından bugüne kadar en fazla tweet atılan büyükelçiliğin 7464 tweet ile ABD Büyükelçiliği olduğu tescillenmiştir. En fazla tweet atılan bir diğer hesap ise Pakistan Büyükelçiliği'ne aittir. Pakistan Büyükelçiliği Twitter'ı örgütsel iletişim ve dijital diplomasi süreçlerinde aktif kullanırken bugüne kadar 4217 tweet atıldığı tespit edilmiştir. İngiltere Büyükelçiliği bir diğer aktif Twitter kullanıcı büyükelçilik olarak 3205 tweet ile üçüncü ve Rusya Büyükelçiliği 2924 tweet ile dördüncü sırada yer almıştır.

Takip edilen kişi durumu açısından

Araştırmanın sürdüğü evrede elçiliklerin başka hesapları takip etme noktasında pek istekli olmadıkları gözlenmiştir. Twitter hesabından 489 kişi ile en fazla takibi İsrail Büyükelçiliği'nin yaptığı tespit edilmiştir. Polonya Büyükelçiliği 469 kişi, Pakistan Büyükelçiliği 407 kişi, İngiltere Büyükelçiliği 489 kişi, ABD Büyükelçiliği 251 kişi, İsveç Büyükelçiliği 247 kişi, Ruanda Büyükelçiliği

BÜYÜKELÇİLİK	GÜNLÜK ORTALAMA TWEET DEĞİŞİMİ			
	22.12.2013	20.06.2014	180 GÜNLÜK DEĞİŞİM	DEĞİŞİM (Adet)
ABD	5580	7464	1884	10,46666667
RUSYA	1119	2924	1805	10,02777778
ALMANYA	703	1848	1145	6,361111111
PAKİSTAN	3265	4217	952	5,288888889
İNGİLTERE	2508	3205	697	3,872222222
KAZAKİSTAN	892	1546	654	3,633333333
RUANDA	83	392	309	1,716666667
İSVEÇ	474	762	288	1,6
YUNANİSTAN	564	802	238	1,322222222
MEKSİKA	1525	1735	210	1,166666667
İSRAİL	2362	2546	184	1,022222222
EKVATOR	7	174	167	0,927777778
BAHREYN	164	249	85	0,472222222
KENYA	0	74	74	0,411111111
POLONYA	37	99	62	0,344444444
KANADA	0	15	15	0,083333333
ARNAVUTLUK	67	74	7	0,038888889
LÜKSEMBURG	45	52	7	0,038888889
TACİKİSTAN	14	15	1	0,005555556
KOLOMBİYA	211	211	0	0
BAE	38	38	0	0
FİNLANDİYA	12	12	0	0
SOMALİ	8	8	0	0
KIRGIZİSTAN	7	7	0	0
KORE	6	6	0	0
VENEZUELA	1	1	0	0

Tablo 4. 3: Büyükelçiliklerin günlük tweet değişim oranları

BÜYÜKELÇİLİK	GÜNLÜK ORTALAMA YENİ TAKİP			
	22.12.2013	20.06.2014	180 GÜNLÜK DEĞİŞİM	DEĞİŞİM (Adet)
POLONYA	4	469	465	2,583333333
RUSYA	33	204	171	0,95
İSVEÇ	131	247	116	0,644444444
PAKİSTAN	315	407	92	0,511111111
KENYA	0	79	79	0,438888889
MEKSİKA	162	207	45	0,25
ALMANYA	49	77	28	0,155555556
EKVATOR	54	79	25	0,138888889
BAHREYN	38	61	23	0,127777778
ABD	229	251	22	0,122222222
LÜKSEMBURG	8	23	15	0,083333333
RUANDA	228	240	12	0,066666667
KANADA	0	5	5	0,027777778
FİNLANDİYA	13	18	5	0,027777778
İSRAİL	485	489	4	0,022222222
İNGİLTERE	348	351	3	0,016666667
BAE	10	11	1	0,005555556
KORE	0	1	1	0,005555556
TACİKİSTAN	2	2	0	0
KIRGIZİSTAN	0	0	0	0
VENEZUELA	5	5	0	0
YUNANİSTAN	142	141	-1	-0,005555556
KOLOMBİYA	85	84	-1	-0,005555556
ARNAVUTLUK	12	11	-1	-0,005555556
SOMALİ	52	51	-1	-0,005524862
KAZAKİSTAN	178	75	-103	-0,569060773

Tablo 4. 4 : Büyükelçiliklerin 6 aylık izlenme sürecinde günlük yeni takip değişimi.

240 kişi, Meksika Büyükelçiliği 207 kişi ve Rusya Büyükelçiliği 204 kişi takip etmektedir. Diğer büyükelçiliklerde takip edilen kişi sayısı oldukça düşüktür.

Twitter hesaplarındaki altı aylık (180 günlük) hareketlilik durumlarının incelenmesi sonucunda 22.12.2013-20.06.2014 tarihleri arasındaki günlük en fazla yeni takip sayısına Polonya Büyükelçiliği'nin ulaştığı görülmüştür. Polonya Büyükelçiliği bu süre içerisinde günlük ortalama 2,58 yeni kişiyi takip etmeye başlamıştır. Onu 0,95 değişim oranı ile Rusya, 0,64 değişim oranı ile İsveç, 0,51 değişim oranı ile Pakistan büyükelçilikleri takip etmiştir. Tacikistan, Kırgızistan ve Venezuela büyükelçilikleri hesabında bir değişim izlenmezken, Yunanistan, Kolombiya, Arnavutluk, Somali ve Kazakistan büyükelçiliklerin takip ettikleri kişi sayısında azalmalar yaşandığı gözlenmiştir. Diğer büyükelçiliklere ait veriler Tablo 4.4'te izlenebilmektedir.

Büyükelçiliklerin genel olarak Türkiye'den ekseriyetle Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Dışişleri Bakanlığı ve Kamu Diplomasisi Kurumu'nu takip ettikleri izlenmiştir. Diğer resmi kurumlara dönük izlenme oranı oldukça düşük olduğu için değerlendirmeye alınmamıştır. Aşağıda Şekil 4.8'de görülebileceği gibi yapılan izlemede Cumhurbaşkanlığı'na ait kurumsal hesabın 8, şahsi hesabın 12 elçilik, Başbakanlığa bağlı şahsi hesabın 9 büyükelçilik, Dışişleri Bakanlığı kurumsal hesabının 15, şahsi hesabın 12 elçilik ve Kamu Diplomasisi Kurumu'nu (KDK) ait kurumsal hesabın 8 elçilik tarafından takip edildiği tespit edilmiştir. ABD, İsrail ve Pakistan bu kurum ve şahsi hesaplardan altı tanesini, Kazakistan, Meksika, Ruanda ve Rusya beşini, Bahreyn, Yunanistan ve Polonya dördünü, Almanya ve Etiyopya üçünü takip ederken, Arnavutluk ve BAE bir hesap takip etmektedirler.

(...devam edecek)

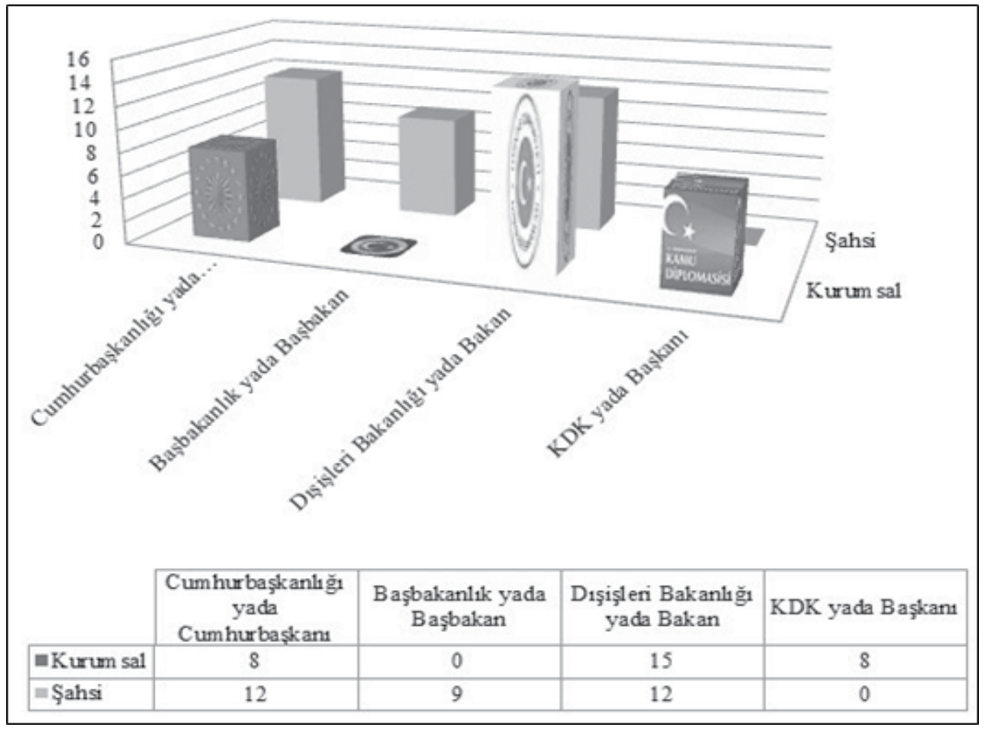

Şekil 4. 8 : Büyükelçiliklerin resmi kurumları takip durumu.

Çiğdem Ülker'le Eleştiri/Eleştirmen Üzerine

Eleştiri, yapıtta mantıksızlık ve kusur arayan bir tür değildir

Bilimkurgu Öykü Yarışması Jüri Üyesi Eleştirmen Çiğdem Ülker'le çıkan yeni kitabı üzerine söyleşi

Koray Özer: Merhaba Çiğdem Hanım, "Ekinle Gelen" eleştiri alanındaki ikinci kitabınız. Kitapta Reşat Nuri den Orhan Pamuk'a, İlhan Berk'den Leyla Erbil'e kadar pek çok öykücü, romancı ve şairimizin yapıtını inceliyor, çözümlüyor ve saptamalarda bulunuyorsunuz. Ayrıca "Ekinle Gelen"de Türkçe'nin kadın dili, çocuk edebiyatı, şiir incelemeleri ve Makedon edebiyatı gibi bölümler var. Dahası bir bakıyoruz karşımıza Edith Piaf çıkıyor bir bakıyoruz karikatür ve edebiyat ilişkisi üzerine ilginç bir yazı. Ama kitabı okurken en dikkatimi çeken yazılar öncelikle eleştiriyle ilgili bölümler oldu. Ne iyi etmişsiniz de bize Rauf Mutluay'ı anımsatmışsınız. Sonra Reşat Nuri... Neden kitabınıza Rauf Mutluay'ın eleştiriye bakış açısıyla ve Reşat Nuri incelemesiyle başladınız?

Çiğdem Ülker: Hangi dille yazarsak yazalım, edebiyatın bizimle başlayan bir eylem olmadığı kesin. Edebiyat; günümüzün dünyasını daha iyi anlamamıza, bugünü daha derinden kavramamıza, kendimizi ve başkalarını tanımamıza yardımcı oluyor ama edebiyatla, felsefeyle, şiirle ilgilenenler, yani düşünsel yolculuklarını zenginleştirmeye çalışanlar hep eskilerden beslenerek yola çıkıyorlar. Ancak eskiyi okuyarak, dünü tanıyarak, geçmiş birikimi özümseyerek bugün kendimizi kavrayabiliyoruz. Başka dillerin yazarları da Türkçenin yazarları da yazınsal kimliklerini ancak bir edebi mirasın üzerinden var ediyorlar. Türkçe'nin ilk öykülerini, geçmişteki romanını, dilsel ve yazınsal serüvenini tanıdıkça bugün kendi cümlemizi söyleyebiliyor, kendi öykümüzü anlatabiliyoruz.

Türkiye'de son bir kaç kuşağın düşsel ve düşünsel gelişmesinde, duygusal kabullerimizde Reşat Nuri'nin inkar edilemez rolü var. Sadece Reşat Nuri'yi değil, Halit Ziya, Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri'yi, daha gerilerde Sadri Ertem'i, Osman Cemal Kaygılı'yı, Kenan Hulusi Koray'ı da, Mehmet Rauf'u da hatırlamak gerekir. Erken Cumhuriyet döneminde yazmış bir çok yazarı şimdilerde yeniden okumak gerekir. Bugün bulunduğumuz noktada kararlarımızı, pek de farkında olmadan yaptığımız tercihlerimizi bile belirliyor onların yazdıkları. Edebiyatımızın yolculuğuna bakarken onların kitapları üzerine konuşmak, unuttuklarımızı bir kez daha hatırlamak kaçınılmaz bir durak.

Rauf Mutluay da Türk Edebiyatının geniş bir zaman dilimini çalışan, düşünen ve inceleyen bir yazar. Türk Edebiyatı eleştirmenleri içinde dikkate değer bir yeri var. Onu okuduğunuz zaman Mutluay'ın büyük bir kadirşinaslıkla geçmişten geleceğe sürekli bir biçimde akan Türkçe edebiyatın kırılma noktaları üzerine düşündüğünü görüyorsunuz. Edebi ürünü sadece okumakla, değerlendirmekle kalmamış; okuduğu yapıtın nesne ile ilgili çağrışımları üzerinde de kendi özgün metnini üretmiş. Mimariden, mobilyaya, sokak çeşmelerinden, müzik aletlerine, ev içi hayatlarımızdan, eski sanatlarımıza kadar hemen her alanda değişen bir kültürün değerlendirmesini yapmış.

K.Özer: Ekinle Gelen'de Mutluay'ı şu sözlerinizle değerlendirmişsiniz: "Kendini öne sürmeden, yapıtın önüne geçmeden, yapıt hakkında söyleyeceklerinden ve söylemediklerinden kişisel çıkar gözetmeden, sadece görev ve sorumluluğun gereği gibi davranmak. Başkası yapamayacağı için kendi yapmak..." Diyorsunuz ama bazen bir kitap okursunuz hayatınız değişir. Dahası roman ve öyküler son nokta ile de bitmez. Okuyucunun aklında, yüreğinde yazılmağa, toplumsal alt bilinçte evrilmeyi sürdürür. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? Aynı durum eleştirmenleri de etkilemiyor mu? Bir eleştirmen, bir yapıtı incelerken son noktadan sonraki evrilmeyi de ilgi alanına katar mı, katmalı mı? Başka açıdan bakarsak, bir kitabın/yazarın geleceğine "don biçmek" bir eleştirmenin harcı mıdır?

Ç.Ülker: Sadece edebiyat eserleri değil anıttsal bir yapı, bir resim; bir heykel, bir beste de estetik heyecanı uyandıran, canlı organik yapılar. Bir süre bakarsanız sizinle konuşmaya başlarlar. Aslında eleştiri de böyle bir şey. Bazı yazarlar ve yapıtlar, içimizde tuhaf bir psikolojik süreç başlatırlar. Bir kitabın sorduğu ve sizin de yanıtladığınız sorularla birlikte değişir insan. Bir kitabın son sayfasını bitirdikten sonra eskisinden farklı bir noktaya taşınmışsınızdır artık. Bu sürecin

sonunda yazınsal olarak ortaya çıkan da bir eleştirel denemedir. Bir eleştiri ürünüdür. Kitabın çağrışımlarıyla ulaştığınız nokta, yazınsal bir değerlendirmeye dönüşmüştür ve bu bir eleştiri metnidir. Bu metin, edebi türler arasında denemeye ve felsefi metne yakın bir yere oturur. Bu tür bir metnin "bir eserin geleceğine don biçtiğini" söylemek temelsiz bir 'değer biçmektir'. Üstelik yazarı böyle bir amaçla yola çıkmamış da olabilir.

K.Özer: Mutluay, "... sanat değil sanatçı var." diyor. Aynı tıptaki, hastalık yok, hasta var, anlayışı gibi... Burada sanırım sanatın bir şablonu olmayacağını ve sanatçının da sanat tanımının içinde bu tanımı değiştiren, geliştiren bir özne olduğunu öne sürülüyor... Sizce bu doğru mu?

Ç. Ülker**:** Sanat felsefecileri de benzer bir şey söylüyor."Bir ağacın resmi yapılmadan önce o ağaç yoktur," diyorlar. Elbette, sanatçının bakışı dokunduktan sonra doğa ve insan algı dünyamızın içinde daha görünür oluyor. Dış dünya dediğimiz olaylar ve olgular yığınına sanatçının hassas kalemi, inceltilmiş duygusu öyle bir dalıyor ki oradan aldığı bütün verilerle ortaya koyduğu eser, resim oluyor, şiir oluyor, romana dönüşüyor. Eleştiriye de bu açıdan yaklaşmak gerekir. Eleştirmenin kalemi, bakışı, merceği dokunduğu zaman yazınsal yapıt daha paylaşılır daha anlaşılır oluyor ve daha kolay ulaşıyor belki okuruna. Sanki bir başka yazar; merceğini eline alıyor da başka bir yazarın eserini bir de bizim için okuyor.

K. Özer: Eleştirinin bir şablonu var mı sizce?

Ç. Ülker: Kitapla ilişkinin; son sayfadan sonra da okurun kafasında devam eden o diyalogun yazıya geçirilmiş hâlidir eleştiri metni. Eleştirmen kafasında süregelen bir diyalogu yazıya döken, kitap üstünde düşünen, ondan hareketle düşünce üreten kişidir. Eleştirmen için *"yazan-okur"* da demek olasıdır. Bu tablonun içinde eleştirmen kendi sınırlarını çiziyor, yeni sınırlara ulaşıyor. Yazdığını farklı çağrışımlarla genişletiyor. Tabi eleştiriyi "eserde bir mantıksızlık ve kusur arayan" bir tür olarak görmediğimi ifade etmeliyim. Okurunu yeni çağrışımlarla ürperten her kitap; eleştirinin öznesidir. Bir çağrışımla ilgili bilince, bizi müziğe, tiyatroya, kentlere, coğrafyaya, astronomiye, bir sürü unutulmuş bilgiye yani farkında olmadan biriktirdiğimize her şeye yönlendiren bir araçtır aslında kitap. Bir yazınsal yapıt, eleştirmende çağrımsal zenginliği ortaya çıkarabildiği oranda okunmaya ve ondan hareket ederek yeni şeyler yazmaya değer.

K.Özer: Bir kitabı aldınız okuyorsunuz ve bir baktınız ki bu kitap ileride bir klasik olabilir. Bir eleştirmenin işini yaparken ki en mutlu anı, klasik olacak kitabı yakalaması olabilir mi? Eleştirmenin ödülü nedir?

Ç. Ülker: Herkes için farklı olabilir bu tatmin duygusu. Bu "yakalama" dediğiniz bazı eleştirmenler için belki doğrudur. Değerli olanı okumuştur, herkesten önce o fark etmiştir. Kendime sorduğum zaman, yapıtta karşılaştığım ve o yapıtın unuttuğumu zannettiğim bir bilgiyi, bir farkındalığımı, bir eski yaşamışlığımı hatırlatmasını önemsiyorum. Bildiğim ama bildiğimi unuttuğum bir insanlık halinden söz ediyor ve bana onu hatırlatıyor olmasını seviyorum. Kitapla kurabildiğim bu düşünsel alışverişin insanın bitmez tükenmez bir başka yönünü çok da açıkça söylemeden göstermesini istiyorum. Insana ait bir sorunsalı olan bir kitapla buluşmak ve onun tetikleyiciliği ile kendi yazınsal yolculuğunuza çıkmak. Işte bu, güzel bir şey.

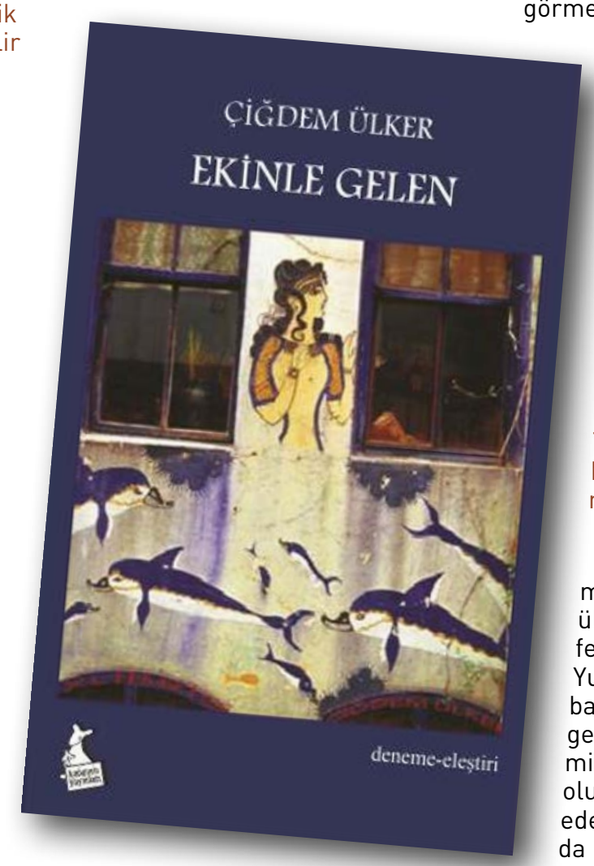

K.Özer: "Kadın Dili" başlıklı bölümde kadının edebiyattaki yeriyle ilgili bir incelemeniz var. Burada pozitif bir ayrımcılık yapmışsınız? Çok korunan iyi gelişemez diye de karşı bir anlayış vardır...

Ç.Ülker**:** Her çağın kadın yazarı, çağdaşı erkeğin görmediği, bilmediği bir şeyi söyledi. M.Ö 2000 de yaşayan bir Sümer kadını da erkek türdeşinden farklı bir şey söyledi; Hititli kadın da değişik bir şiir okudu.Kadın yüzyıllar boyunca çağdaşı erkekten farklı şeyler yaşadı. Ama sadece bizim coğrafyamızda değil dünyanın pek çok yerinde kadının üretimi anonim eser sayıldı, adı kayboldu, eseri kaldı. Söz ettiğiniz *"Kadın Dili"* başlıklı yazıda böyle bir tespit söz konusu. Niçin kadın yazarların adı çok da bilinmiyor konusunda batılı feministlerin cevaplarıyla birlikte; *-korumaya çalışmak değil de-* kadın dili kavramının içini görmeye çalışmak var. Zaten yazar kadınlar, tarih boyunca korunmaya değil, görülmemeye çalışılmış pozitif bir ayrımcılıktan söz etmek söz konusu değil.

K. Özer: Makedonya edebiyatı bize yeterince yakın değil. Siz bir dönem ders vermek için Makedonya'da bulundunuz... Makedon edebiyatı, özellikle orada Türkçe yazılan edebiyat hakkında bilgi verebilir misiniz?

Ç. Ülker: Makedonya iki milyon nüfuslu bir Balkan ülkesi. 1992'de çok uluslu federe bir cumhuriyet olan Yugoslavya'dan ayrılarak bağımsızlığını ilan eden genç bir devlet. Ancak bu iki milyonluk küçük nüfusun oluşturduğu güçlü bir edebiyatları var. Makedonya da Hristiyan Makedonların oluşturduğu bir edebiyat ve ana dilleri Türkçe olan (ama bütün öğrenim ve iş hayatlarında Makedoncayı konuşan Türk asıllıların oluşturduğu) bir edebiyat var. Ben *"Makedonya Türk Edebiyatı"* diyorum buna. Makedonya da Türkçe yazan yazarların farklı bir insanlık durumunu, çok özel bir yaşama deneyimini edebiyatlarına taşıdıkları kanaatindeyim. Azınlık olma durumunun yarattığı özel bir kimlik algısının bu edebiyata yoğun biçimde yansıdığı düşüncesindeyim. (*Çiğdem Ülker, Makedonya Türk Edebiyatında Kimlik Sorunu; Kültür Bakanlığı Yayını, 1998) Bu edebiyat; Türk edebiyatının bir* zenginliğidir. Önemlidir ve altını çizeceğimiz, gurur duyacağımız bir değerdir. Öte yandan edebiyat sosyolojisi çalışmaları için ilgi çekici bir araştırma alanıdır.

K.Özer: Bazı kitapları defalarca okudum. İlkokul beşinci sınıfta babamın getirdiği bin sayfalık bir kahramanlık destanını üç beş yıl içinde sekiz kez okumuştum. Sonra bu bende alışkanlık oldu ve pek çok kitap bana kendini yeniden yeniden okuttu. Hâlâ böyle yeniden okunmayı bekleyen kitaplarım da var... Bu okumalardan şu sonucu çıkardım: Okuyucu olarak okuduğumuz kitapla bir hesaplaşma içine giriyoruz; yani al takke ver külah yapıyoruz ve eğer bu alış-veriş bitmediyse, bir hesaplaşma gerçekleşmediyse ama gerçekleşme olasılığı varsa o kitabı yeniden okuyoruz. Belki de başucu diye nitelendirilen kitaplar bunlar. Sizin böyle başucu veya yeniden okuduğunuz kitaplar var mı?

Ç. Ülker: Bir kitabı kesintisiz bir süreçte, tek bir zaman aralığında bir defada okumayı severim. Zaten başka türlü okuyamam, en fazla iki gün içinde bitiririm. Bir kitabı bir defada okuyup ondan aldığım, alıp söylediğim, hissettiğim, düşündüğüm şeyler; yapıtın temel motifi gibi gelir. İkinci, üçüncü okuyuşlarımda artık o okuma değil de göz gezdirme olabilir. Ayrıntıları ve yazarın gizli vurgularını görme ihtiyacı olabilir.

Bir de günümüzde pek çok okunacak şey var. Öyle bir kitap bombardımanı altındayız ki aynı kitabı defalarca okumaya fazla şansımız olmuyor

K. Özer: Kitap bombardımanı altında kaldığımız çok doğru. Bir yıl içinde çıkan yüzlerce öykü ve romanı okumaya ne zaman ne enerji yeter. Söz okumadan açılmışken, eleştirel okumayla sade okuyucu okuması arasında bir fark var mı?

Ç. Ülker: Düz bir okumada olay örgüsünü okumak, kendini kaptırıp insani olanı görememek var.

K.Özer: "Orhan Pamuk'a göre (Saf ve Düşünceli Romancı, İletişim Yayınları, 2011) romanların gizli bir merkezi var. Derindeki anlam veya konu da denebilecek olan bu merkez, yazarın o yapıta başlama nedeniyle yakından ilgili. Ancak çoğu zaman yapıt ete kemiğe büründükçe gizli merkez değişir ve bambaşka bir tema olup çıkar... Okuyucuları yapıtın ardından sürükleyen de bu gizli merkezi keşfetmek veya onu keşfetmeye çalışmaktır." Belki de başucu kitaplarımız gizli merkezlerini ele vermeyen edebiyat yapıtlarıdır. Edebiyat yapıtlarının sizce böyle gizli bir merkezi var mı?

Ç. Ülker: Yazarın yapıtı ortaya koymasına sebep olan farkındalık cümlesi/cümleleri; yazmasına sebep olan o süreç... Eserin gizli merkezi dediğiniz şey budur. Orhan Pamuk, Masumiyet Müzesi için kendisi söyler gizli merkezin ne olduğunu. Türk toplumunda kadının uğradığı haksızlıktan yola çıktığını anlatır.

K.Özer: Bu soruyla ilgili olarak üç ayrı şey düşünüyorum. 1. Okur gizli merkezin peşinde midir ve bu önemli midir? 2. O gizli merkez mi bir kitabı okunur kılar? 3. Bu kitaplar klasik midir?

Ç. Ülker: Sondan başlarsak; vurguladığınız bu tür kitaplar klasik olabilirler. Yani önermesini iyi kurgulamış, sağlam temellendirmiş, ayrıntıları üzerinde iyi çalışılmış bir edebi yapıtlardan bazıları klasik olabilir.

İkinci noktada; okur, bu gizli merkezin peşinde midir? Okurun bir kitapta aradığı ile yazarın söylemek istediği her romanda çakışmayabilir. Okurun kitapta bulduğu bir fikir, bir duygudaşlık, yazarın hiç de düşünmediği bir şey olabilir. Üstelik yazarlar her şeyi mutlaka bilinçli bir kavramayla da yazmazlar. Okur da, yazarın söylemek istediğinden çok farklı bir şeyin peşine takılıp o kitaptan zevk alabilir.

K. Özer: Üzerinde çalıştığınız kitapların bir eleştirmen olarak sizi de memnun etmesini istersiniz sanırım, edebi haz açısından. Peki ya okuduğunuz yapıt sizi sıktıysa? O kitap üzerine yazmaktan vazgeçtiğiniz oluyor mu?

Ç. Ülker: Olabilir tabi.

K. Özer: Hariku Murakami "Koşmasaydım Yazamazdım" adlı kitabında (Doğan Kitap, 2013) bazı yazarların yetenekle doğduğunu ve onların kendilerini çok sıkmadan kolayca yazabileceklerini söylüyor. Kendini de içine kattığı grubunsa nitelikli yazabilmek için disipline gereksinimi olduğunu söylüyor (zaten koşma disiplininin yazar olmasında önemli bir katkı sağladığını anlatıyor kitapta.) Yazma yeteneği olan ya da disiplinli çalışan tüm yazarlar için düşündüğümüzde, bir yazarın birbirini az yineleyen kaç edebi yapıtı olabilir? Bu soruyu çok sık edebi yapıt üreten yazarlar için soruyorum.

Ç.Ülker- Yazarlar, elbette çok çeşitli kaynaklardan besleniyor. Sadece belleğindekiyle yazmıyor. Okuyarak, düşünerek, dinleyerek, hissederek, dokunarak yaşıyor, akülerini durmadan dolduruyorlar. Bunlar da dünden bugüne olacak şey değil. Yazarın farklı algılarla, farklı olgularla yüzleşmesi ve bunları kendi içinin süzgecinden geçirmesi, yeni bir cümle söylemesi zaman gerektiriyor.

"Bu gün yeni şeyler söylemek lazım" demek kolay da onlara ulaşmak kolay olmayabiliyor. Farklı bir cümleye ulaşmak belki de çoğu kez mümkün olamayabiliyor. Ama bu pek de önemli değil aslında; ressam da aynı temayı farklı perspektiflerden defalarca çizer onu sanatçı kılan da pekala bu ısrarı olabilir. Cezanne'ın tablolarında da Lautrec'de, Matisse'de, hatta Dali'de de aynı tema defalarca yinelenir. Onları resmin filozofu kılan özgünlüğün anahtarı biraz da bu değil midir.

K. Özer: Bu söyleşi için çok teşekkür ederim.

Ç.Ülker: Ben de çok teşekkür ederim.

ÇİĞDEM ÜLKER

Hacettepe Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi, aynı üniversitenin felsefe bölümünde master derecesi aldı.

Makedonya'da St. Kiril ve Metodiy Üniversitesi, Filoloji Fakültesinde dört yıl ders verdi.

"Makedonlar için Türkçe" adlı kitabı Üsküp'te 1994'te,

"Makedonya Türk Edebiyatında Kimlik Sorunu" ise 1998'de yayımlandı. Makedonya'da yayımlanan *Birlik; Sesler* ve *Oko* dergilerinde yazdı.

"Eleştirinin Odağında" adlı çalışmasında edebi eleştirilerini kitaplaştırdı. (2007)

"Ekinle Gelen", Nisan 2013'te yayımlandı.

Türkiye'nin Sesi radyosunda *"Sözcüklerin Büyülü Dünyası"* adlı programı (2001) Ankara Radyosunda ve Diyarbakır Radyosunda Türk Edebiyatı konulu programları yaptı. (2004-2007)

Star ve Sabah ve Gazete Ankara'da köşe yazıları yazdı.

1996 ders yılından itibaren Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde çalıştı.

2012-2013 öğretim yılında Belarus'ta Minsk Devlet Üniversitesinde konuk olarak Türk Edebiyatı dersleri verdi.

Bilimkurgu Öykü Yarışması

sonuçlandı

TBD'nin düzenlediği ve bu yıl on altıncısı yapılan Bilimkurgu Öykü Yarışmasında birinciliği Murat Mıhçıoğlu'nun yazdığı "Suçların En Büyüğü" adlı öykü kazandı.
Yarışmaya katılan 253 öyküden ön jüri tarafından belirlenen 25 öyküyü değerlendiren Aysu Erden, Gamze Güller, Hande Baba, Barış Müstecaplıoğlu, Murat Başekim, Bülent Akkoç, Zekeriya Babaoğlu, Ayfer Niğdeli, Murat Şahin, Ersin Taşçı ve Erdal Naneci'den oluşan jüri, lezzetli bir öykü anlatımını zengin bir hayal gücüyle buluşturması, üzerinde düşünmeye değer bir sorgulama içermesi, güçlü bir bilimkurgusal yönü olması ve öyküyü sürükleyici bir kurguyla sunması nedeniyle "Suçların En Büyüğü" adlı öyküyü birincilikle ödüllendirdi.
Yarışmada Funda Özlem Şeran'ın yazdığı teknolojiyle ilgili sorunlara Türk toplumuna özgü çelişkileri yakalayarak yaklaşan ve eğlenceli bir bilimkurgu öyküsü olan "Kullanım Kılavuzu" adlı öykü ikinci ve Özgür Hünel'in yazdığı, geleceğin operasını tasarlayarak anlatımını temel bir insani duygu eşliğinde sağlam bir kurguyla gerçekleştiren "Tosca v2.0" adlı öykü de üçüncülüğe değer bulundu.
Yarışmanın ödül töreni TBD 31. Bilişim Kurultayı kapsamında 8 Kasım Cumartesi günü Ankara'da yapılacak.

Öykü adı: "Suçların En Büyüğü"
Yazar : Murat Mıhçıoğlu

SUÇLARIN EN BÜYÜĞÜ

Uzun çabalar sonucu tespit edilen adrese yapılan baskında, tek bir kişi ele geçirildi: Otuz yaşında bir adam. Sokakta her gün binlerce benzeri görülebilecek, orta boylu, kirli sakallı, beyaz gömlekli, kot pantolonlu ve gözlüklü bir adam.

Adres, mesken olarak kayıtlıydı. Ele geçirilen cihazlardaki veriler itinayla tarandıktan sonra, uluslararası bilirkişi heyeti, isnat edilen suçun gerçekten de burada işlendiğine kanaat getirdi. Zanlı, ülke güvenlik güçlerinin yoğun önlemleri altında havalimanına götürüldü. Dedikodulara gore, kalkış günü açıklanmayan bir uçakla kısa süre sonra Cenevre'ye nakledilecekti.

Dünya tarihinde bir ilk olacaktı bu dava. Hangi mahkemenin yetkili kılınacağı ve hangi hukuk kuralları ekseninde yargılama yapılacağı gibi temel noktalarda bile tartışma vardı. Ancak gerek devletler, gerek dünya kamuoyu, durumun bir an önce netlik kazanması gerektiğinde hemfikirdi.

Bir sabah telefonum çalana dek, yargılama sürecini merakla bekleyen milyarlarca insandan farkım yoktu. Beni arayan, İsviçre'deki bir kliniğin müdürüydü. Aktardığı kısa bilgiye göre, tutuklu sanık, psikolojik destek talebinde bulunmuştu. Onun dilini konuşabilen uzman psikologlar içinden beni kim neden seçti, bilemiyordum. Ancak bu seçimin isabetsiz olduğu iddia edilemezdi. Nitekim, kırk yıla yakındır sürdürmekte olduğum saha çalışmaları ve yazdığım makaleler, suçlu psikolojisi konusunda hatrısayılır bir kariyere işaret ediyor.

Evet, tevazu göstermeyi bırakalı çok oldu. Teskin edilecek bir cani varsa, ben doğru adamımdır.

Sanığın çoktan Cenevre'ye nakledilmiş olması gibi çeşitli konularda tam bir gizliliği paylaşmam isteniyordu. Yeni bir şey değildi bu tabii, kabul ettim. Yaşadığım şehirden özel bir uçakla alınacaktım, beş yıldızlı bir otelde kalacaktım, ücretim de dolgun olacaktı. Bir miktar şımarıklığı kendime hak görerek, bu çok özel görevi üstlendiğim sürece eşimin ve çocuklarımın lüks bir tatile çıkarılmasını talep ettim. Sanığın ve davanın çapı yanında neydi ki bu. İtiraz gelmedi.

Anlamışsınızdır; meslek gereği suç dünyasına, kolluk kuvvetlerine ve yargı organlarına âşinayım. Fakat Cenevre'de karşılaştığım önlemlerin düzeyi, daha önce gördüğüm hiçbir şeyle kıyas kabul etmezdi. Acar medya çalışanlarını kandırmak için ortaya bazı yüksek güvenlikli hapishane isimleri atılsa da, sanık, tarihî bir şatoda tutuluyordu. Aslında 'konaklatılıyordu' demeliyim. Alplerin yamacındaki bol oksijenli ortamda, mükemmelen kamufle edilmiş yüzlerce ajanla sarılıydı çevresi. Yanına gidebilmek için geçilen kontroller de hayli sıkıydı. Fakat tüm bunlar, sanığı değil, ona ulaşması gereken görevlileri yıpratacak türden önlemlerdi.

Rutin sorgulamalar olduğunu anladığım bir takım başka görüşmeler bittiğinde, beni sanığın tutulduğu kata çıkardılar. Firar ihtimali tanımayan kadim yapıdaki garip huzur ortamı içinde, düşünceli ve yorgun, biraz da sıkılmış gördüm onu. Labirentteki bir kobayın gerginliğiyle başını kaldırıp baktı bana. Kendimi tanıttım önce. Ardından, evrensel hasta haklarının her birine sahip olduğunu ve konuşacaklarımızın ebediyen aramızda kalacağını vurguladım. Sorgu için gelip gidenlerden farklı olarak, benim orada bulunma amacım bilgi toplamak değil, kendini iyi hissetmesini sağlamaktı.

İsmimi sordu, söyledim. Daha önce duymamıştı, fakat kısa bir sohbetin ardından branşımdaki uzmanlığıma ikna oldu. Sanığın mimiklerini ve beden dilini kendimde aynalayarak, bana karşı içgüdüsel bir güven geliştirmesini sağladım. İyice gevşediğinde, zihnini tırmalayan problemi samimiyetle ifade etmeye başladı:

"Bunun bir suç olabileceği hiç aklımdan geçmemişti. Hem de hiç! Tüm bilim insanları gibi, ben de varoluşu bir ucundan tutup sorgulamak, bir takım yanıtlar almak derdindeydim... Kendi küçük odamda yaptığım bir deneyin kontrolden çıkıp beni bu konuma düşürmesi nasıl bir mantıkla açıklanabilir?... Ağız birliği etmişçesine herkes bir suçtan bahsediyor... İşin kokusu ortaya çıktığından beri tüm dünyanın buluştuğu ortak nokta şu: Olup bitenden her kim sorumluysa, kesinlikle suçludur!... Ne çılgınca bir önyargı!... Seri katillerin bile hayranları var, değil mi?... Oysa beni kahraman olarak gören, bana teşekkür eden kimse çıkmıyor!... Çıkıyorsa da, medya bunu gayet iyi gizliyor olmalı... Sebep olduğum durumun olanca anormalliği içinde bile, en anlaşılmaz bulduğum şey bu... Bana yönelik bu yoğun suçlama dalgası, bu nefret ve tiksinti kasırgası..."

Onu dinlerken, aynı şeyi ben de sorgulamaya başladım. Hastayla iletişimi pekiştirmek adına yaptığım aynalamaların bu tür yan etkileri olabileceğini gayet iyi biliyordum, fakat sözlerinin bende uyandırdığı empati böyle bir şey değildi. Gerçekten de merak etmeye başlamıştım. Onu neden suçlu kabul ediyorduk? Sebep verdiği şeyin imkân dahilinde bulunduğu bile

daha yeni netleşiyorken, bir suç olarak ilan edilmesi nasıl mümkündü?

Yarım saat kadar sohbet ettik. Suç kavramını, pişmanlığı ve sorumluluğu, hayli seviyeli ve entelektüel bir düzlemde, fakat iki yakın dost gibi tartıştık.

İlk duruşma ertesi gündü. Mahkemeden canlı yayın yapılmayacaktı, fakat arşiv için çok sayıda kayıt cihazı vardı salonda. Gözetmenler, güvenlik görevlileri, mahkeme heyeti ve seçme basın mensuplarından oluşan yaklaşık yüz kişi içinde, fiyakalı yaka kartımla ben de vardım. Yargıcın gelmesi beklenirken, sanığın zihnime ektiği soruya çevredekilerin gözlerinde yanıt aradım. Tüm bu insanlar, onu ne ile suçlayacaktı? Olup bitendeki rolünü ihmalden öte bir zulüm olarak tanımlamalarının altında, nasıl bir dürtü yatıyordu? Peki ya ben? Ben de suçluyor muydum onu?

Yargıç, yetmişini çoktan devirmiş siyah bir Amerikalıydı. Gençliği boyunca eşitlik mücadelelerinde yer almış, hem kendi ülkesinde hem de adalet divanlarında çok sayıda kritik davayı karara bağlamıştı. Ağır adımlarla yerleşti kürsüye.

Savcı, katı yüz hatlarına sahip, hatta bence meymenetsiz ve ürkütücü derecede kararlı bir Avrupalıydı. Böyle bir tip, müebbet hapisten aşağısını kabul etmez diye düşündüm. Zaten, mahkemenin vereceği cezanın herhangi bir iç hukukla veya uluslararası teamüllerle uyarlı olması da beklenmiyordu. Ucu alabildiğine açık bir yargılama yapılacaktı. Amaç, dünya kamuoyunda adalet duygusunu tecelli ettirmekti.

Sanık avukatı, orta yaşlı, uzun boylu, sarışın ve gayet alımlı bir kadındı. Daha genç olsam, davanın ciddiyetine rağmen ona odaklanıp fantaziler kurmayı tercih edebilirdim.

Öncelikle savcı asistanları bir takım teknik açıklamalar yaptı. Son yedi ay içinde astronomların ve teorik fizikçilerin gözlemlerinde ortaya çıkan şüpheli sapmaları, itinayla hazırlanmış bazı videolar ve görseller marifetiyle izah ettiler. Geride bıraktığımız 12 Şubat'tan itibaren yapılan her rasatta, kimi gayet standart olan fizik deneylerinde, hatta bir takım doğa olaylarında, daha önce benzeri görülmemiş türde anomalilerle karşılaşılmıştı. Bunlar içinde en belirgin olanları özel bir programa uygulayıp renkle kodlayan araştırmacılar ise, Mandelbrot kümelerindeki mükerrer kalıba yakın bir görüntü elde etmişti.

Ben dahil duruşma salonundaki herkesin çok zeki olduğuna şüphe yoktu. Fakat belli ki, aylardır merak konusu olan garipliklerin bir aptala anlatılır gibi en baştan ve tane tane açıklanması kaçınılmaz görülmüştü. Nesiller boyu izlenip tartışılacak duruşmaların sağlam bir zemine oturması için gayet makul bir tavırdı bu.

Son yedi ayın hummalı gündeminden çıkan analizi, ilk kez duyacak olanlar için şöyle özetleyeyim:

Her türlü bilimsel deneyde ve rutin astronomik gözlemlerde ortaya çıkan sapmalar, evrenin yeni bir çekim merkezi edindiğini ve bu merkezin dünyamız üzerindeki bir nokta olduğunu teyit etmekteydi.

Bilim insanlarının bu tespite yönelmesi kolay olmamıştı tabii. Bazımıza kıyamet alameti, bazımıza ise uzaylıların kötücül bir planı gibi görünen kozmik denklem, daha üç hafta önce zar zor çözülmüştü.

Sonrası malum: Daraltılan hesaplamalarla altı çizilen şehir, o şehirdeki bir mahalle, mahalledeki bir bina, o binadaki bir daire, o dairede bulunan genç adam, adamın cihazlarındaki deney notları ve saire...

Anomalinin sebeplerine dair söylencenin bini bir paraydı. Ancak, bazı tanınmış fizikçilerin son haftalarda duruma uyanmasıyla birlikte, tüm yetkin parmaklar tek bir olasılığa işaret etmişti. Kamuoyunu alıştıra alıştıra ifşa etmeye çalıştıkları hipotez, baskın sonrası ele geçen bulgularla bire bir örtüşüyordu.

Dillendirmeye cesaret eden pek azdı belki. Fakat aslında hepimiz tek makul açıklamayı biliyorduk.

Güzel avukat tiradını bitirmek üzereydi. Şimdi ilk kez sanığın kendi ağzından duyacaktık gerçeği.

Bakışları salonu şöyle bir tararken, göz göze geldik onunla. Nihayetinde ben de bir insandım, yani kamuoyunun bir parçasıydım ve bu davada taraftım, fakat kendisini yargılamayan tek kişi benmişim gibi baktı bana. Doktor - hasta ilişkisinin kutsiyeti, o hüzünlü bakışta tezahür ediyordu. Sanıkta böyle bir güven duygusu filizlendirebildiğim için kendimle haklı olarak gurur duydum.

Yutkundu önce, sonra konuşmaya başladı:

"Anlatılanlar doğrudur. Hiç bir kişi ve kurumdan yardım almaksızın, evimde tertip ettiğim basit bir ortamda yaptım deneyi. İyi bir fizikçi olduğumu düşünmekle beraber, kendimi asla bir deha olarak

tanımlamamışımdır. Öngördüğüm sonucu almam halinde bile, etkileşimin, aklımdaki basit prensibi uygulayacağım materyal ile sınırlı kalmasını bekliyordum. Yalıtılmış alanda sadece bazı mikroorganizmalar, metaller ve mineraller vardı. Aklımdaki yöntemi bunlara uyguladım."

Salonda bir çığlık işitildi. Görevliler, yere yığılmış bir kadına doğru koştu. Uğultunun içinden seçebildiğim sözcükler, fenalık geçiren kişinin sanığın annesi olduğuna işaret ediyordu. Aile fertlerinin ve arkadaşlarının salona kabul edilmesine şerh koyma yetkim bulunsaydı, mutlaka koyardım. En yakınlarını dahi şoka sürüklediğine tanıklık etmek, hastamı şüphesiz ki daha karamsar ve depresif bir ruh haline itecekti.

Kısa bir ara verildi. Hastamla görüşmeyi talep ettim, ancak izin çıkmadı. Ben de herkes gibi kendimi mahkeme salonunun önündeki koridora attım. Çeşit çeşit ruh halleri içinde laflayan insanlar arasında, avukat hanımı gördüm. Ofisine çekilip nefeslenmek yerine neden bu ortama karışmayı tercih etmişti acaba? Belki mesleki çıkışlı olan bu merakımdan hareketle, belki de cinsilatifine kapılarak, yanına gittim ve kendimi tanıttım. Ayaküstü lafladık.

Duruşmaya devam edileceği şeklinde bir anons yapılıp da yerlerimize dönmeye başladığımız sırada, o an için faydasız görünen üç yeni şey öğrenmiştim:

Bir: Avukat hanım da sanığa yönelik olarak kaynağı belirsiz ve müthiş bir suçlama dürtüsüne sahipti. Mahkeme tarafından atanmış olmasa, böyle bir insanı savunmayı aklından bile geçirmezdi. Onun sebep olduğu korkunç şeyi tanımlayacak kadar ağır sözcükler bilse, yüzüne karşı çekinmeksizin haykıracağına emindi.

İki: Avukat hanımın halihazırda bir sevgilisi yoktu.

Öğrendiğim üçüncü şey ise, avukat hanımın telefon numarasıydı.

Mübaşirin anonsu üzerine ayağa kalktık. Önce heyet üyeleri, sonra yargıç girdi salona. Ve ardından, hastam.

Beti benzi atmıştı. Her anlamda gerçekten de hasta görünüyordu artık.

Yargıç, net biçimde duymak istediği cümleleri sanığın ağzından alabilmek gayesiyle, doğrudan sorular sormaya başladı:

"Deneyin kontrolden çıktığını hiç anlamadınız mı yani?"

"Çok geç olana kadar, hayır... Anlamadım..."

"Giriştiğiniz deneyin çok basit bir anafikre ve çok basit bir uygulama prensibine dayandığını beyan etmişsiniz. Bunları açıkar mısınız."

"Gündelik hayatta, özellikle de elektronik ortamda sıkça kullandığımız bir kolaylığı fiziksel gerçekliğe taşımak istiyordum. Yani, 'kopyala-yapıştır' özelliği olarak bilinen pratik uygulamayı... Atom altı parçacıklara dair yeni bulgular beni heyecanlandırmıştı. Seçtiğim örneklerin çekirdek yapılarını gözlemleyip kopyalamak ve eşzamanlı olarak deney alanına yapıştırmak üzere basit bir düzenek kurdum. Daha önce yapılmamış bir şeydi, fakat eldeki veriler ve günümüz teknolojisi sayesinde çoğu bilim insanının steril ortamda kurabileceği bir mekanizmaydı bu. Detaylarını çalışma notl..."

"Çalışma notlarınıza dair herhangi bir şey açıklamayın, detay duymak istemiyorum! Ne kadar tehlikeli bir oyuncak ürettiğiniz ortada... Tüm verileri bu sebeple kilit altında tutuyoruz."

"Anlıyorum... Haklısınız... Özetle, atom altı parçacıklarındaki hareketleri taklit ettirerek, canlı ve cansız olmak üzere çeşitli numuneleri kopyalamayı başardım."

"Geçtiğimiz 12 Şubat günü, saat 17:23 itibarıyla mı gerçekleşti bu?"

"Evet."

"Fizikçilerin yaygın görüşü, atom altı parçacıkların kopyalanması sırasında kopyalayıcı cihazın bizzat kendini de kopyalamış olduğu ve bu şekilde oluşan ikinci cihazın kendine açtığı uzayda söz konusu kopyalama işlemine devam ettiği şeklinde. Sizce de olan bu mudur?"

"Korkarım öyle."

"Kopyalama ve eşzamanlı olarak yapıştırma şeklinde nitelediğiniz işlem, herhangi bir sınır tanımlanmamış olan bu ikinci cihazın kendi etrafında neyi kopyalamasına sebep oldu peki?"

"Sanırım cevabı biliyorsunuz."

"Sizden duymam gerekiyor."

"Tüm evreni. Bildiğimiz ve bilmediğimiz bütün detaylarıyla. Hem de tek bir an içinde... Sonsuz sayıda farklı kuvvet merkezi olan bir evreni kopyaladı ve boş bir uzaya çok boyutlu olarak yapıştırdı. Evren herşeyiyle kopyalandıktan sonra işlem bitti ve varoluş kendi akarında devam etti. Fakat cihazın işlemi gerçekleştirdiği nokta, alternatif bir çekim, daha doğrusu bir sapma merkezi olarak kendini hissettiriyordu."

"Bazılarımız duymak istemesek de, gerçeklerin tümünü dile getirin. Suçun büyüklüğünü hepimiz net olarak kavramalıyız ki, savunmanızı hakkıyla değerlendirelim."

"Bizler... Yani siz, ben... Bu kürsü, bu bina, bu gezegen... Hepsi, hepimiz... Kopyalanmış evrendeyiz... 12 Şubat 2019 tarihinde, saat 17:23'te belirdik. Hafızamızla, anılarımızla, bedenlerimizle ve bizi kuşatan varoluşla birlikte... Benim aslım, özgün gerçeklikte kaldı... Neye sebebiyet verdiğini dahi bilmiyor muhtemelen... Sizin aslınız ise, belki şu an bambaşka ve çok daha normal bir davaya bakıyordur... Annemin aslı, evinde yemek pişiriyordur... Doktor beyin aslı, sıradan suçlulara terapi yapıyordur..."

Son cümlede bana bakması hoş bir jestti. Sebebiyet verdiği kopya gerçeklik içinde en hakiki güveni bana karşı hissetmiş olmalıydı.

Benzer jestleri duruşmalar boyunca çok kez tekrarladı hastam. Onunla iyi anlaşıyorduk. Herkes gibi ben de suçunun sabitliğinden emindim tabii, fakat ona kendini iyi hisettirecek telkinlerde bulunmaktan geri kalmadım.

Avukat hanım ve ekibi tarafından geliştirilen savunma, işlenen suçta kasıt bulunmadığına vurgu yapıyordu. Planlayarak adam öldürmek ile trafikte ölümlü bir kazaya yol açmak arasındakine benzer bir teorik fark kurgulamışlardı.

Tutmadı tabii.

Bilim insanları, yapabilecekleri hataların çapı itibarıyla, şoförlerden çok daha farklı bir yerde duruyordu.

İki aylık dava sürecinin ardından hüküm kesinleşip de hastam kamuya açık bir meydanda canlı canlı yakılarak öldürüldüğünde, arkasından bir nebze olsun üzülen pek az kişiden biriydim sanırım. Kavrulan teninin kokusu ve attığı çığlıklar, bana çok da büyük keyif vermedi.Bu aşağılık suçluyu normal bir insan yerine koymam söz konusu değil elbette. Ona verdiğim mahremiyet sözünü tutmamı gerektiren hiç bir etik ilke yok.

Bir süredir, beni ve içinde devindiğim varoluşu kazara yaratan bu adamın psikolojik profili üzerine çalışıyorum. Notlarım ve yorumlarım pek yakında kapsamlı bir kitap olarak yayınlanacak ve elde edeceğim geliri hiçkimseye bağışlamayacağım. Sevgilimle birlikte lüks gezilere çıkıp, keyifle harcayacağım o parayı.

Avukat hanım benim için yeni bir çekim merkezi olduğundan beri, eşimden ve çocuklarımdan uzak duruyorum. Özgün bir evrende, onlara sadık kalan bir başka ben vardır nasılsa. Madem ki varoluşumun yolları çatallandı, krizi fırsata çevirmeliyim.

Kitabın en can alıcı boyutu, henüz tam olarak kanıtlayamadığım -ve belki de asla kanıtlanamayacak- bir hipotezi irdeliyor.

İsmini anmadığımız ve kendisine dair her türlü hatırayı lânetlediğimiz o genç adam, müsebbibi ve zoraki tanrısı olduğu bu evrene sadece bedeniyle değil, bilinçaltından kaynaklı bir sıfatla da kopyalanmıştı.

Varolduğumuz andan itibaren, hayatlarımıza dair herşeyin tek ve mutlak sorumlusunun o olduğunu hepimiz gayet iyi biliyorduk.

Kopyalanıp yapıştırılan evrenin ruhani özü, sorumsuz bir bilim insanına reva gördüğümüz suç idi.

Asıllarımızın ne yaptığını, nasıl yaşadıklarını hiç bir zaman bilemeyecek olmak, bazılarımızı yersiz bir kedere boğuyor. Özgün evrendekiler dahi varoluşlarını sorgularken, bizlerin, yani kopyalarının ne anlamı var? Kondom takmayı unutmuş bir babanın evlatlarıyız hepimiz.

Bir teoriye göre, bu kopya evrendeki alternatif çekim merkezi girdap işlevi görüyor ve sapmalar aslında gitgide yaklaşan bir kıyametin habercisi.

Bu doğru ise, günlerimiz sayılı.

Varsın öyle olsun.

Meslek etiğini bir tarafa bırakmanın güzel tarafı şu ki, telkin yoluyla güvenini elde ettiğiniz hastadan, bazı tehlikeli formülleri de alabiliyorsunuz.

Kıyamete çeyrek kala ne yapacağımı çok iyi biliyorum.

SON